

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W TARNOWIE

ORAZ Z REALIZACJI PROGRAMU
ROZWOJU RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ DLA MIASTA TARNOWA
NA LATA 2021-2023

ZA 2021 ROK

Centrum Usług Społecznych

Tarnów, kwiecień 2022 r.

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	4
2.	INFORMACJE OGÓLNE DOTYCZĄCE JEDNOSTKI	4
3.	BENEFICJENCI OBJĘCI WSPARCIEM PRZEZ OŚRODEK NA PODSTAWIE REALIZOWANYCH PRZEPISÓW	11
4.	ZASADY OBOWIĄZUJĄCE PRZY UDZIELANIU ŚWIADCZEŃ Z SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ	12
5.	ANALIZA WYDATKÓW NA REALIZACJĘ ZADAŃ I UTRZYMANIE OŚRODKA	14
6.	ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE I NIEPIENIĘŻNE Z USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ	16
7.	DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ, W TYM ŚWIADCZENIA I DZIAŁANIA NA RZECZ TARNOWSKICH RODZIN ZASTĘPCZYCH I WYCHOWUJĄCYCH SIĘ W NICH DZIECI ORAZ DZIECI KIEROWANYCH DO INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	27
8.	SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ DLA MIASTA TARNOWA NA LATA 2018-2020	44
9.	ŚWIADCZENIA DLA RODZIN Z DZIEĆMI NA PODSTAWIE USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH	55
10.	ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE NA PODSTAWIE USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH	58
11.	ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH USTAWY O POMOCY PAŃSTWA W WYCHOWANIU DZIECI	60
12.	DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH UCHWAŁY W SPRAWIE USTANOWIENIA RZĄDOWEGO PROGRAMU „DOBRY START” ORAZ ROZPORZĄDZEŃ WYKONAWCZYCH	61
13.	ZADANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW	61
14.	DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE	64
15.	DZIAŁANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O PROMOCJI ZATRUDNIENIA I INSTYTUCJACH RYNKU PRACY	68
16.	ZADANIA REALIZOWANE W OPARCIU O USTAWĘ O DODATKACH MIESZKANIOWYCH	69
17.	ZADANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY PRAWO ENERGETYCZNE	70
18.	USTAWA O REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	71
19.	ZADANIA REALIZOWANE NA PODSTAWIE ZAPISÓW USTAWY O USTALENIU I WYPŁACIE ZASIŁKÓW DLA OPIEKUNÓW	73
20.	REALIZACJA Z USTAWY O WSPARCIU KOBIET W CIĄŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”	74
21.	DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH USTAWY O OCHRONIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO	75

22.	POZOSTAŁE ZADANIA I DZIAŁANIA OŚRODKA	76
23.	DZIAŁALNOŚĆ PODEJMOWANA PRZEZ JEDNOSTKI POMOCY SPOŁECZNEJ NADZOROWANE PRZEZ OŚRODEK	82
24.	POTRZEBY NA 2022 ROK	91
25.	PODSUMOWANIE	96

1. WSTĘP

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2021 poz. 2268 z późn.zm.) kierownik ośrodka pomocy społecznej lub dyrektor centrum usług społecznych składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka lub centrum usług społecznych oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. W związku z przekształceniem z dniem 1 stycznia 2022 r. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie w Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, na mocy Uchwały nr LIV/507/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 28 października 2021 r., sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie za 2021 rok składa Radzie Miejskiej w Tarnowie Dyrektor Centrum Usług Społecznych.

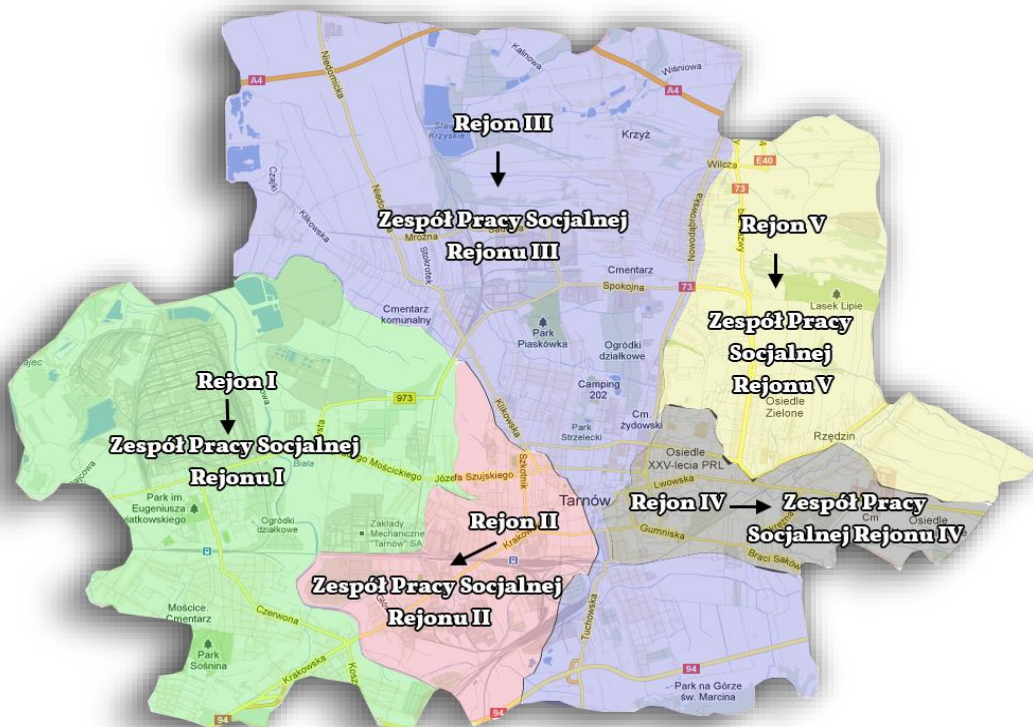
Ponadto, jako jednostka będąca Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej, przedkłada również informacje dotyczące realizacji zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z uwzględnieniem lokalnego *Programu Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023*. Materiał obejmuje również zadania i inicjatywy, jakie podejmowane były przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej funkcjonujące w mieście, nad którymi nadzór sprawował w 2021 r. MOPS.

2. INFORMACJE OGÓLNE DOTYCZĄCE JEDNOSTKI

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie był samodzielną jednostką budżetową powołaną do realizacji zadań w zakresie pomocy społecznej. Wykonywał zadania własne gminy oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, realizował również zadania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Obszar działania i lokalizacja Ośrodka na terenie miasta

Obszarem działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej było miasto Tarnów.

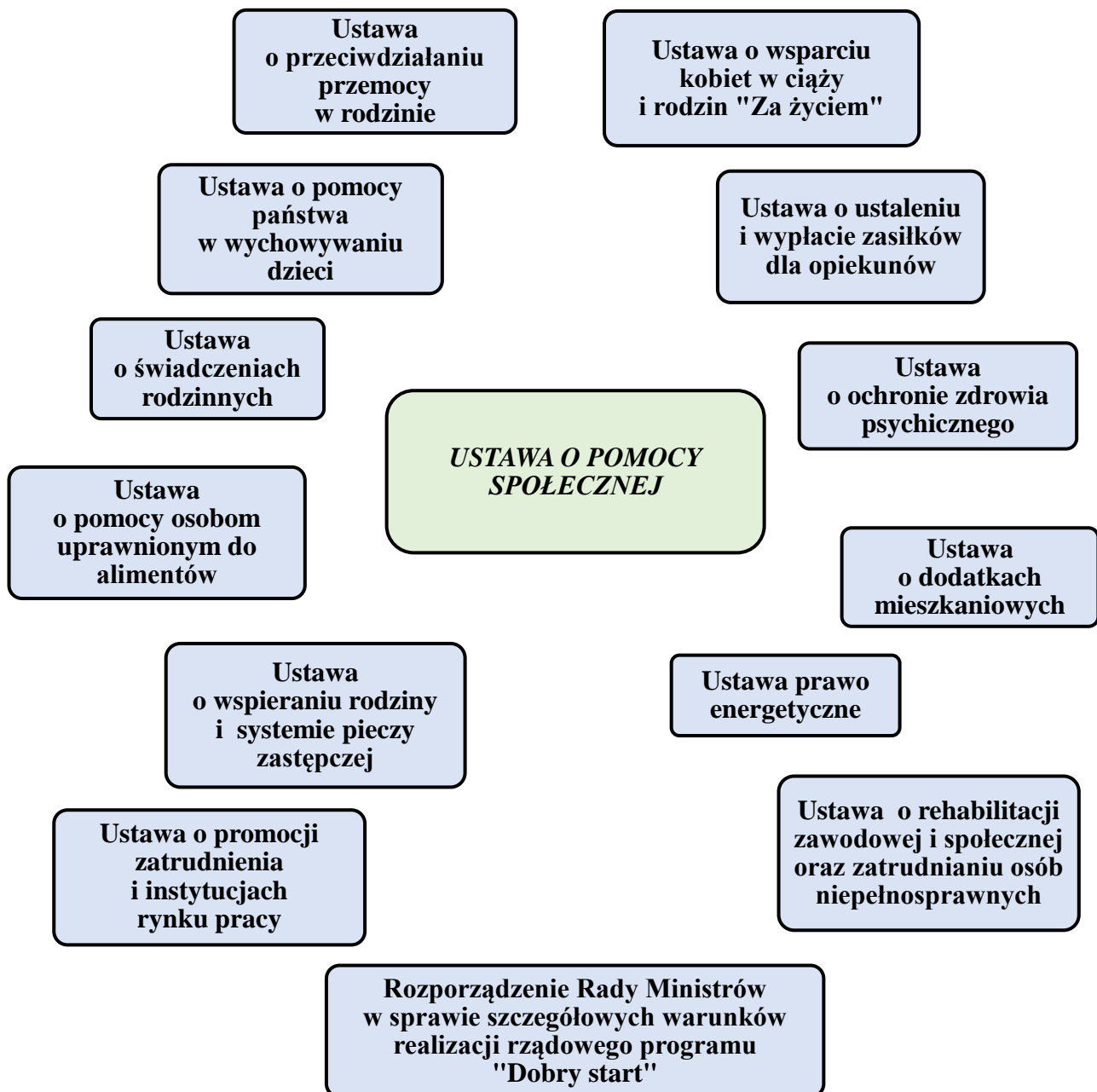

Źródło: opracowanie własne

Zadania jednostki

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie funkcjonował w strukturach miasta od 1990 r., udzielając mieszkańcom wsparcia (nie tylko finansowego), które umożliwiało im samodzielną egzystencję, dając szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb, włączenie społeczne, skuteczną realizację ról społecznych, ale także szansę na rozwój.

Zadania realizowane przez ośrodek wynikały m.in. z następujących ustaw i rozporządzeń:

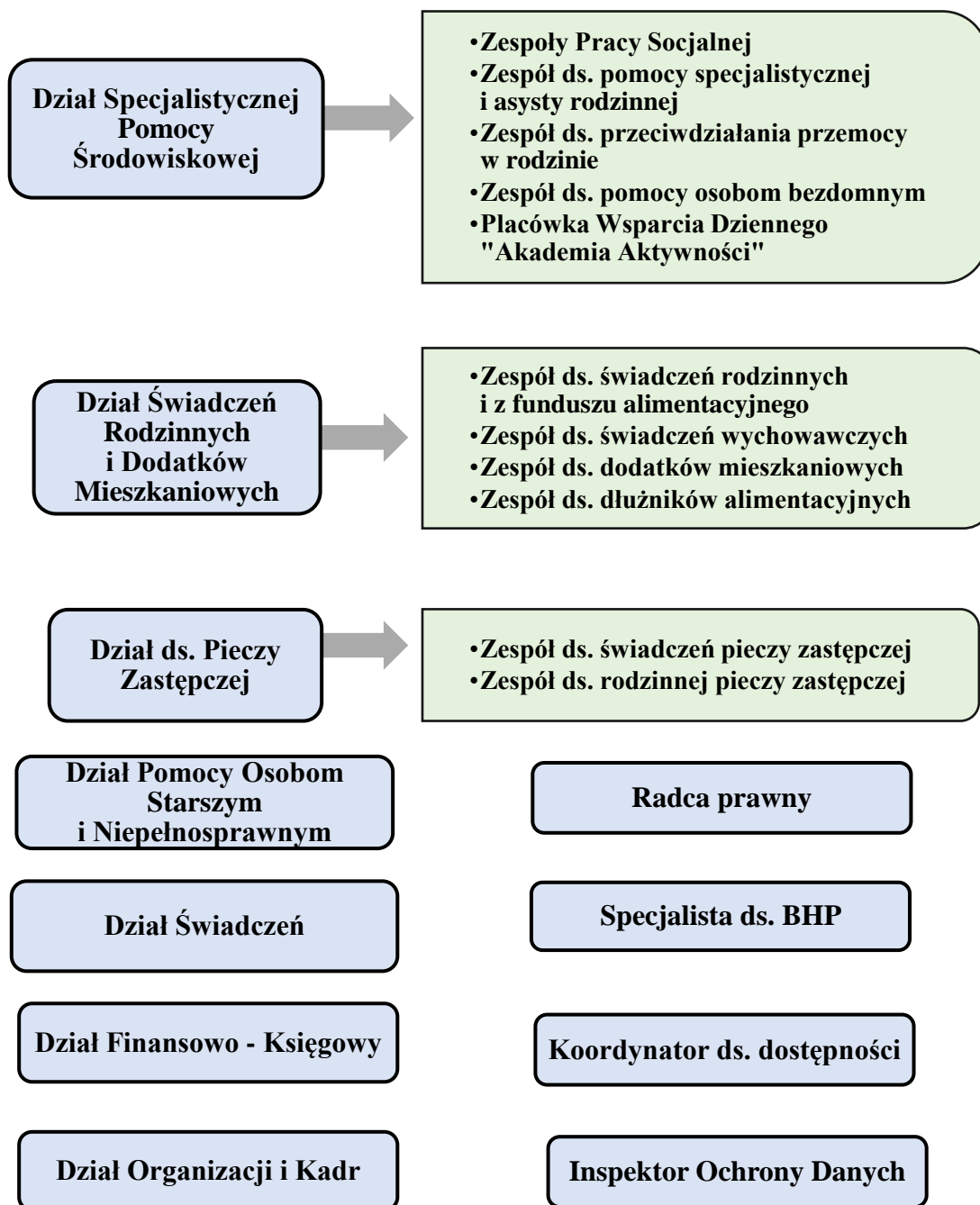

Źródło: opracowanie własne

Struktura organizacyjna, stan zatrudnienia i wsparcie rozwoju zawodowego pracowników

Strukturę organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie oraz podział zadań zawiera Regulamin Organizacyjny stanowiący załącznik do zarządzenia nr 2/2017 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie z dnia 3 marca 2017 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie z póź.zm. W skład struktury organizacyjnej ośrodka wchodziły działy, zespoły i samodzielne stanowiska pracy. Pracę działów nadzorowali kierownicy, a pracę zespołów wspierali koordynatorzy.

Poniżej zobrazowano szczegółową strukturę organizacyjną:

Źródło: opracowanie własne

Zasoby kadrowe MOPS w omawianym okresie czasu przedstawia poniższa tabela:

Etaty	Stan na 31.12.2021 r.
Ogółem, w tym:	157,75
Inspektor ochrony danych	1
Koordynator ds. dostępności	1
Konsultant	2
Specjalista – radca prawny	2
Specjalista – psycholog	2
Specjalista – pedagog	2
Specjalista BHP	1/4
Pracownicy na stanowiskach administracyjnych	78
Główny specjalista	2
Pracownicy socjalni, z tego:	57 1/2
Bezpośrednio realizujący pracę socjalną w środowisku	56
Łączący zadania administracyjne z pracą socjalną	1 1/2
Asystenci rodziny	5
Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej	5
Wychowawcy	2

Źródło: opracowanie własne

System wsparcia rozwoju zawodowego pracowników obejmował:

Zakres tematyczny	Liczba uczestniczących pracowników
Szkolenia indywidualne	
Dodatki mieszkaniowe 2021 – COVID-19 i inne nowelizacje	1
Zmiany w ustawie o dodatkach mieszkaniowych w 2021 r.	1
Świadczenia wychowawcze 500+ - nowy okres zasiłkowy 2021/2022 - nowości	1
Pracownicze Plany Kapitałowe na listach płac 2021 – wpłaty do PPK w praktyce	1
Usługi opiekuńcze 2021 – zmiany w przepisach prawa	1
Ocena zasobów pomocy społecznej	1
Management 3.0 – skuteczne sposoby na efektywny zespół	1
Ustawa o pomocy społecznej – nowelizacja 2021	1
Kurs kancelaryjno-archiwalny I stopnia	1
Kodeks Postępowania Administracyjnego w Ośrodku Pomocy Społecznej z uwzględnieniem Tarcz Antykryzysowych 1.0, 2.0, 3.0	1
Dodatki mieszkaniowe - nowelizacja	1
Świadczenia pielęgnacyjne – aktualne problemy – z uwzględnieniem COVID-19 oraz Tarcz Antykryzysowych	1

Świadczenia Rodzinne – nowy okres zasiłkowy 2021/2022 oraz zmiany wprowadzone ustawą o zmianie niektórych ustaw związanych ze świadczeniami na rzecz rodziny	1
Fundusz alimentacyjny – nowy okres zasiłkowy 2021/2022 oraz zmiany wprowadzone ustawą o zmianie niektórych ustaw związanych ze świadczeniami na rzecz rodziny	1
Ustalanie odpłatności za dom pomocy społecznej po nowelizacji	1
„Sami Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”	1
ZFŚS w samorządzie	1
Przygotowanie do zamknięcia ksiąg rachunkowych za 2021 r. w jednostkach samorządu terytorialnego i ich jednostkach organizacyjnych	1
Komunikacja dorastania – metody i narzędzia skutecznej pracy z dzieckiem	1
Koordinator ds. dostępności – poziom zaawansowany	1
Nowe kryteria dochodowe w pomocy społecznej oraz nowy wywiad środowiskowy	1
Dodatek osłonowy	1
Świadczenia wychowawcze 500+ - przekazanie zadania do ZUS	1
Wdrażanie dyrektyw w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia praw Unii – sygnaliści w samorządach	1
Okresowa ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej – podejście interdyscyplinarne	1
Szkolenia grupowe	
Jak efektywnie korzystać z narzędzi do pracy z dzieckiem i rodziną – mediacje, terapia skoncentrowana na rozwiązaniach i dialog motywacyjny	2
Wspieranie rodziny w kryzysie	2
Doskonalenie zawodowe kluczowych pracowników systemu pomocy społecznej na terenie z makroregionu II	4
Wybrane zaburzenia zachowania: ADHD, zaburzenia lękowe, zaburzenia odżywiania, zespół Aspergera – rozpoznanie, charakterystyka, narzędzia do pracy	3
Wybrane zagadnienia z zakresu prawa pracy	2
Regulacje prawne w systemie pieczy	2
Praca z dzieckiem po traumie	2
Chcemy być rodzicami” - adopcja czy rodzina zastępcza	6
Nigdy nie mów nigdy – pożegnania i początki	6
Zranione dzieci – uzdrawiające domy	6
Małe dzieci mały kłopot	6
Opieka nad dziećmi skrzywdzonymi	6
Wzmocnieni. Lepiej Słyszalni. W jaki sposób rodziny zastępcze mogą się wspierać	6

Rodzicielstwo zastępcze, co dalej i jak sobie radzić	6
Pieczna zastępcza dla dzieci z rodzin w kryzysie	5
Jak towarzyszyć dziecku, które przyjmujemy	5
Wczesne objawy autyzmu	4
Superwizje	
Superwizja pracy socjalnej	20

Źródło: opracowanie własne

W zakresie spraw kadrowych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie dawał również możliwość zdobycia doświadczenia zawodowego osobom, które rozpoczynają swoją karierę zawodową czy też ponownie wkraczającym na rynek pracy. W 2021 r. staż zawodowy w ośrodku odbywało 5 osób, z czego 2 osoby kończyły staż rozpoczęty w 2020 r. Spośród stażystów 1 osoba została zatrudniona na umowę o pracę na dłuższy okres zastępstwa oraz 1 osoba na czas określony jednego miesiąca.

Pomimo panującej pandemii COVID-19 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w 2021 r. umożliwił odbycie 18 praktyk studenckich, w tym 9 praktyk dla studentów kierunku praca socjalna.

Działania Koordynatora ds. dostępności na rzecz wsparcia osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do świadczonych usług

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami ma na celu poprawę dostępności administracji publicznej, w tym jednostek samorządu terytorialnego dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zgodnie z przepisami osobami ze szczególnymi potrzebami są nie tylko osoby z niepełnosprawnościami. Szczególne potrzeby mogą mieć osoby starsze, osoby przychodzące wraz z dziećmi, kobiety w ciąży czy na przykład osoby z czasowo ograniczoną mobilnością czy percepcją.

Zapewnienie dostępności dotyczy trzech zakresów:

- dostępność architektoniczna: polegająca na zapewnieniu wolnych od barier przestrzeni komunikacyjnych – dotyczy to zarówno ciągów komunikacyjnych poziomych (korytarze wolne od przeszkód, odpowiednio szerokie drzwi), jak i pionowych (zamontowane windy, platformy, podnośniki); zapewniająca dostęp do budynków osobie z psem asystującym; oferująca informację na temat rozkładu pomieszczeń w budynkach co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy; zapewniająca możliwość ewakuacji osób niepełnosprawnych;
- dostępność cyfrowa: polegająca na dostosowaniu strony internetowej poprzez zastosowanie odpowiednich narzędzi kontaktowych, dostępność zamieszczanych informacji, udostępnienie dokumentów urzędowych i wzorów umów, umieszczenie informacji dotyczących postępowania w sytuacji kryzysowej;
- dostępność informacyjno-komunikacyjna: polegająca na zapewnieniu klientom obsługi z wykorzystaniem poczty elektronicznej, SMS, MMS, strony internetowej lub przez zapewnienie dostępu on-line do usług tłumacza polskiego języka migowego, instalacji urządzeń lub systemów do obsługi osób słabosłyszących, umieszczeniu na stronie internetowej informacji o jego działalności w postaci tekstu odczytywalnego maszynowo, w tekście łatwym do czytania (ETR, ang. Easy To Read) oraz nagrania w polskim języku migowym. Dodatkowo, w przypadku gdy osoba ze szczególnymi potrzebami wymaga innej formy komunikacji, może złożyć wniosek, w którym określi dogodną dla niej formę kontaktu.

Do zadań koordynatora do spraw dostępności należy:

- wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do świadczonych usług;
- przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
- monitorowanie działalności w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
- przedstawiania dyrektorowi bieżących informacji o podejmowanych działaniach z zakresu realizacji zadań.

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Dokonano oceny stanu istniejącego zgodnie z rozlokowaniem zadań w różnych budynkach. Każda z lokalizacji została oceniona pod względem dostępności architektonicznej z elementami dostępności informacyjno-komunikacyjnej (udogodnienia dla osób słabosłyszących). Została zaprojektowana i wdrożona nowa strona internetowa zgodna ze Standardem WCAG 2.1 (ang. Web Content Accessibility Guidelines), który jest obowiązującym na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. W ramach zapewnienia dostępności informacyjno-komunikacyjnej opracowano i zamieszczono na stronie internetowej informacje o działalności ośrodka w formie tekstu odczytywalnego maszynowo oraz w formie tekstu łatwego do czytania (ETR). Na stronie internetowej, jak i w Biuletynie Informacji Publicznej umieszczona została deklaracja dostępności. Został sporządzony plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami uwzględniający ocenę bieżącej sytuacji oraz podjęte wcześniej działania dostosowujące. Do dnia 31 marca 2021 r. został sporządzony pierwszy raport o stanie zapewnienia dostępności, zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Raport ten został opublikowany na stronie internetowej.

Zagadnienia informatyzacji w ośrodku

W 2021 r. kontynuowano modernizację posiadanego sprzętu komputerowego, który ze względu na ograniczenia pamięciowe przy dłuższej pracy powodował spowolnienie wydajności. Został również zakupiony nowy w miejsce komputerów, które nie mogły być modernizowane ze względu na swoje ograniczenia projektowe. Zostały przedłużone licencje na wykorzystywane przez ośrodek oprogramowania: dziedzinowe oraz narzędziowe. W związku z zapowiedzianym wstrzymaniem wsparcia technicznego dla wykorzystywanego dotychczas UTM'a został w jego miejsce kupiony i wdrożony nowy o większej wydajności i zapewniający większe bezpieczeństwo. Został również kupiony i wdrożony nowy serwer obsługujący oprogramowanie dziedzinowe z pomocy społecznej. Dzięki zastosowaniu wirtualizacji zwiększono niezawodność i bezpieczeństwo eksploatowanych systemów. W związku z uchwałą Rady Miejskiej w Tarnowie, nr LIV/507/2021, przekształcającą od 01.01.2022 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w Centrum Usług Społecznych, zamontowano i wdrożono moduł wyniesiony centrali telefonicznej w budynku przy ul. Eliasza Goldhammera 3. Ośrodek zakupił licencję na oprogramowanie wykorzystywane przy prowadzeniu spotkań on-line. Ośrodek w dalszym ciągu korzystał z Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej (SEPI) do pobierania informacji o osobach bezrobotnych koordynowanej przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie.

3. BENEFICJENCI OBJĘCI WSPARCIEM PRZEZ OŚRODEK NA PODSTAWIE REALIZOWANYCH USTAW

Spośród ogółu mieszkańców miasta Tarnowa beneficjentami wsparcia realizowanego przez ośrodek było w minionym roku:

Beneficjenci MOPS	
Liczba mieszkańców miasta	103.528
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MOPS	2.478

Źródło: opracowanie własne

W 2021 r. MOPS przyznawał świadczenia pieniężne i niepieniężne w ramach zadań własnych i zadań zleconych. I tak:

Przyznane świadczenia	Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych	Liczba osób, które otrzymały świadczenia pieniężne	Liczba osób, które otrzymały świadczenia niepieniężne
Ogółem, w tym w ramach:	233.626	1.717	1.448
Zadań zleconych	4.223 z usług opiekuńczych	0	8
Zadań własnych	229.403	1.717	1.448

Źródło: opracowanie własne

Liczba osób/rodzin którym przyznano świadczenia na podstawie:	
Ustawa o pomocy społecznej	4.601
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	131*
Ustawa o świadczeniach rodzinnych	12.225
Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci	15.562
Uchwała i rozporządzenie w sprawie programu rządowego „Dobry start”	4
Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	488
Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	889
Ustawa o dodatkach mieszkaniowych	1.671
Ustawa prawo energetyczne	693
Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	2.061
Ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	37
Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	9

Źródło: opracowanie własne

*rodziny lub osoby mogły w okresie sprawozdawczym skorzystać z więcej niż jednej formy pomocy finansowej. W powyższym zestawieniu ujęte jednokrotnie.

4. ZASADY OBOWIĄZUJĄCE PRZY UDZIELANIU ŚWIADCZEŃ Z SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek - zgodnie z ustawą o pomocy społecznej - realizował pomoc mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie były one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspierał osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiał im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Podejmował działania zmierzające do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Kryteria dochodowe warunkujące korzystanie ze świadczeń systemu pomocy społecznej

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługiwało osobom i rodzinom, których dochody nie przekraczały określonych kryteriów dochodowych (w przypadku osoby w rodzinie 528,00 zł, osoby samotnie gospodarującej 701,00 zł), przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej okoliczności. Kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata. Poprzednia weryfikacja świadczeń została przeprowadzona w 2018 r., w związku z powyższym - na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej - kolejną weryfikację świadczeń przeprowadzono w styczniu 2022 r. Obecnie kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 776,00 zł, zaś dla osoby w rodzinie 600,00 zł.

Powody uprawniające do korzystania z pomocy wynikające z ustawy o pomocy społecznej

Świadczeniobiorcy MOPS ubiegali się o pomoc z następujących przyczyn:

Powody ubiegania się o świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	1.062	2.152
Bezdomność	149	152
Bezrobocie	749	1.965
Niepełnosprawność	1.066	1750
Długotrwała lub ciężka choroba	1.714	2935
Przemoc w rodzinie	22	79
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności - ogółem	276	1244
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności - w tym wielodzietność	150	830
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych - ogółem	74	304
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym w rodzinach niepełnych	37	119

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym w rodzinach wielodzietnych	14	89
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	52	84
Alkoholizm	236	434
Narkomania	15	22
Zdarzenie losowe	2	8
Sytuacja kryzysowa	0	0

Źródło: opracowanie własne

Wywiady środowiskowe, decyzje administracyjne

Pracownik socjalny, przeprowadzając wywiad środowiskowy, niejednokrotnie wnioskuje w jednym wywiadzie średnio o 2 - 3 formy pomocy. Wśród wywiadów przeprowadzanych na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej czy innych instytucji wymienić można m.in.: wywiady dotyczące ubiegania się o ubezpieczenie zdrowotne, zasiłki stałe, zasiłki celowe, dotyczące ubiegania się o przyznanie schronienia w Schronisku dla osób bezdomnych „Dom dla Bezdomnych Mężczyzn Caritas Diecezji Tarnowskiej”, o umieszczenie w domach pomocy społecznej, o specjalny zasiłek opiekuńczy, o zasiłek dla opiekunów w związku z weryfikacją świadczeń z Programu Rodzina 500+ oraz wywiady „alimentacyjne” z osobami zamieszkałymi w Tarnowie, których bliscy ubiegają się o świadczenia z pomocy społecznej, a mieszkają poza Tarnowem.

W 2021 r. przeprowadzono:

Rodzaj	Liczba
Rodzinne wywiady środowiskowe	10.026
Wywiady „alimentacyjne” u krewnych osób ubiegających się o świadczenia z systemu pomocy społecznej	223
Wywiady środowiskowe dla potrzeb świadczeń rodzinnych i świadczeń wychowawczych	332
Wywiady przeprowadzone na potrzeby innych instytucji, w tym ośrodków pomocy społecznej	96
Rodzinne wywiady środowiskowe – na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych - ustalające sytuację osób/rodzin, które zostały poddane kwarantannie w związku z podejrzeniem zakażenia lub choroby zakaźnej	2.166

Źródło: opracowanie własne

Ponadto sporządzono 66 notatek służbowych w sytuacjach, kiedy nie można było przeprowadzić wywiadów z osobami wskazanymi w pismach z innych ośrodków pomocy społecznej oraz wydano 12.907 decyzji administracyjnych.

5. ANALIZA WYDATKÓW NA REALIZACJĘ ZADAŃ I UTRZYMANIE OŚRODKA

Środki na realizację zadań pomocy społecznej pochodzą z budżetu Gminy Miasta Tarnowa, dotacji celowych z budżetu państwa oraz ze środków Unii Europejskiej.

Środki finansowe na realizację zadań w 2021 r. obejmowały:

Środki finansowe na realizację zadań MOPS	Wydatkowana kwota ogółem (zł)	%
Zadania realizowane w ramach budżetu MOPS (z kosztami utrzymania ośrodka) w tym:	157.367.861,74	100%
Budżet GMT	20.391.778,26	12,96%
Zadania zlecone – środki dotacji	129.140.287,91	82,06 %
Zadania własne dofinansowane środkami dotacji (środki UE, budżet państwa, Funduszu Przeciwdziałania COVID-19)	7.835.795,57	4,98 %

Źródło: Opracowanie własne

Szczegółowe zestawienie wydatkowanych środków przedstawiało się następująco:

Nazwa	Kwota ogółem wydatkowana	Środki własne miasta	Środki dotacji na zadania własne i zlecone
Utrzymanie Ośrodka	8.609.080,23 zł	7.568.336,43 zł	1.040.743,80 zł
Świadczenia z pomocy społecznej	11.477.365,43 zł	4.830.083,84 zł	6.647.281,59 zł
Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, zasiłki dla opiekuna, świadczenia rodzicielskie, ustawa „Za życiem”, składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne - wraz z kosztami obsługi zadania	33.429.828,86 zł	96.687,38 zł	33.333.141,48 zł
Świadczenia wychowawcze 500+ wraz z kosztami obsługi zadania	94.724.810,17 zł	0,00 zł	94.724.810,17 zł
Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz dodatek wychowawczy (500+) dla rodzin zastępczych	2.851.278,22 zł	2.060.378,83 zł	790.899,39 zł
Dobry start 300+ (gmina) wraz z kosztami obsługi	1.220,00 zł	0,00 zł	1.220,00 zł
Dobry start 300+ (rodziny zastępcze) wraz z kosztami obsługi	0,00zł	0,00 zł	0,00 zł
Dodatki mieszkaniowe	5.784.370,67 zł	5.693.668,81 zł	90.701,86 zł

i energetyczne wraz z kosztami obsługi zadania, dopłaty do czynszu wraz z kosztami obsługi zadania			(w tym 9.759,63 zł z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19)
Projekt „Wspieraj Seniora”	277.608,32 zł	0,00 zł	277.608,32 zł z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19)
Projekt dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego pn. „Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Działanie 2.8 – Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym realizowany na podstawie umowy partnerskiej	69.676,87 zł	0,00 zł	69.676,87 zł
Placówka Wsparcia Dziennego „Akademia Aktywności”	134.101,09 zł	134.101,09 (w tym 46.349,93 zł Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii)	0,00 zł
Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej	6.001,88 zł	6.001,88 zł	0,00 zł
Zarządzanie kryzysowe – przeciwdziałanie COVID-19	2.520,00 zł	2.520,00 zł	0,00 zł

Źródło: opracowanie własne

W kwotach ujętych powyżej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w związku ze zwalczaniem pandemii COVID-19 w 2021 r. wydał łącznie 342.298,37 zł, z tego: ze środków własnych 54.930,42 zł (m.in. zakup środków ochrony osobistej, wypłata dodatków mieszkaniowych, koszty rozmów telefonicznych), ze środków dotacji 287.367,95 zł (realizacja projektu „Wspieraj Seniora”, wypłata dopłat do czynszów).

Dodatkowo Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w 2021 r. uzyskał również środki w ramach Funduszu Solidarnościowego na realizację programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”. Łączny koszt realizacji programu wyniósł 841.568,30 zł, w tym środki

z budżetu Miasta Tarnowa 6.001,88 zł (koszt realizacji usług przez asystentów), środki z Funduszu Solidarnościowego 835.566,42 zł (koszt realizacji usług – 820.351,69 zł, koszty obsługi programu – 15.214,73 zł).

6. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE I NIEPIENIĘŻNE Z USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ

Decyzje administracyjne o przyznaniu świadczenia wystawiane były na konkretnego wnioskodawcę, przy czym niejednokrotnie przyznane świadczenie obejmowało wszystkich członków gospodarstwa domowego, dlatego też w niektórych zestawieniach tabelarycznych dotyczących przyznanych świadczeń pojawiają się dane dotyczące zarówno liczby rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie, jak i liczby osób, którym przyznano decyzją świadczenie - osoby te należą do tej samej rodziny.

Przyznane świadczenia obejmowały:

Zasiłek stały

Przyznanie i wypłata zasiłku stałego jest zadaniem własnym gminy dofinansowanym z budżetu państwa. Był wypłacany osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek stały	
Liczba świadczeń	6.222
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie, w tym: osoby samotnie gospodarujące	626 545
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	616
Źródła finansowania/wydatkowana na świadczenie kwota	Dotacja z budżetu państwa 3.249.606 zł
Średnia wysokość zasiłku	522,28 zł

Źródło: opracowanie własne

Zasiłek okresowy

Przyznawanie i wypłata zasiłku okresowego jest zadaniem własnym gminy, współfinansowanym z budżetu państwa. Przyznawany był głównie świadczeniobiorcom, u których występował problem bezrobocia, długotrwałej choroby, niepełnosprawności oraz w sytuacji oczekiwania na decyzję o orzeczeniu stopnia niepełnosprawności. Wydatkowana kwota na realizację świadczenia, oprócz dotacji z budżetu państwa, obejmowała również środki własne.

Zasiłek okresowy	
Liczba świadczeń	6.153
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie, w tym: osoby samotnie gospodarujące	964 479
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	942
Źródła finansowania/wydatkowana na świadczenie kwota	Dotacja z budżetu państwa 1.723.810 zł Środki własne 3.222 zł
Średnia wysokość zasiłku	280,68 zł

Źródło: opracowanie własne

Zasiłek celowy

Świadczenie to przyznawane jest w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych, jak np.: leczenie, zakup leków, żywności, ogrzewania, w tym opału, odzieży, zakup niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu. Zasiłek finansowany jest ze środków własnych Gminy Miasta Tarnowa.

Zasiłek celowy	
Liczba świadczeń	1.374
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie, w tym:	609
osoby samotnie gospodarujące	360
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	599
Łączna kwota wydatkowana na świadczenie	140.241zł

Źródło: opracowanie własne

Specjalny zasiłek celowy

Przyznawano osobom lub rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe w szczególnie uzasadnionych przypadkach (np. ponoszenie wysokich kosztów leków i leczenia, wysokie rachunki mieszkaniowe).

Specjalny zasiłek celowy	
Liczba świadczeń	455
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie, w tym:	276
osoby samotnie gospodarujące	171
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	275
Kwota wydatkowana na świadczenie	66.724 zł
Średnia wysokość zasiłku	146,65 zł

Źródło: opracowanie własne

Zasiłek celowy dla osób i rodzin, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego

W 2021 r. ta forma pomocy została przyznana dla dwóch rodzin, które poniosły znaczne straty w wyniku pożaru. Przyznana pomoc wynosiła kolejno 13.000 zł i 20.000 zł.

Zasiłek celowy i na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	
Liczba świadczeń	2
Kwota wydatkowana na świadczenie	33.000 zł

Źródło: opracowanie własne

Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 zapewnia pomoc rodzinom, których dochody nie pozwalają na zabezpieczenie wszystkich potrzeb bytowych ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, niepełnosprawnych oraz dzieci, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji.

Uzyskanie tego świadczenia również jest uzależnione od dochodu rodziny lub osoby samotnie gospodarującej, przy czym kryterium dochodowe kwalifikujące do uzyskania tego rodzaju wsparcia zostało podniesione do 150% ustawowego kryterium dochodowego rodziny lub osoby samotnie gospodarującej.

Program przewiduje wsparcie w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej.

W 2021 r. w ramach programu realizowano:

Zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności

Przyznawany był w formie świadczeń pieniężnych na dofinansowanie zakupu posiłku lub żywności.

Zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności	
Liczba świadczeń	3.975
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie, w tym:	1.372
osoby samotnie gospodarujące	672
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	1.335
Źródła finansowania/wydatkowana na świadczenie kwota	Dotacja z budżetu państwa 1.174.421 zł Środki własne 300.662 zł
Średnia wysokość zasiłku	371,09 zł

Źródło: opracowanie własne

Dożywianie dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach

Pomocą w formie posiłków objęte były dzieci i uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej.

Dożywianie dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach	
Liczba dzieci, którym przyznano decyzją świadczenie	387
Liczba punktów organizujących dożywianie, w tym:	
Liczba przedszkoli publicznych	22
Liczba przedszkoli niepublicznych	1
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	1
Liczba szkół podstawowych publicznych	15
Liczba szkół podstawowych niepublicznych	2
Punkty poza Tarnowem*	2
Świadczenie pieniężne – zasiłek celowy na zakup obiadów, w tym:	
Dla dzieci uczęszczających do przedszkoli	181
Dla uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej	224
Koszt realizacji pomocy w formie dożywiania dla dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach	
Ogółem w tym:	109.790 zł
Dotacja z budżetu państwa	84.836 zł
Środki własne GMT	24.954 zł

Źródło: opracowanie własne

*Niepubliczne Przedszkole „Pod Kasztanami” w Zbylitowskiej Górze, Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Zawichoście.

Pomoc dla osób dorosłych w formie gorącego posiłku

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy między innymi zapewnienie posiłku osobom, które własnym staraniem, w związku z przestankami obiektywnymi (bezdomność, brak kuchni, prądu, gazu, choroba, brak środków finansowych itp.) czy też subiektywnymi (nieumiejętność przygotowania posiłku), nie mogą go sobie zapewnić. Świadczenie usługi żywienia polegało na przygotowaniu i wydawaniu jednego gorącego posiłku dziennie lub suchego prowiantu osobom, które (doraźnie lub okresowo) własnym staraniem nie mogły go sobie zapewnić. Realizatorem pomocy była Caritas Diecezji Tarnowskiej.

Gorący posiłek dla osób dorosłych	
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	39
Liczba wydanych posiłków	2.868
Koszt realizacji pomocy w formie gorącego posiłku dla osób dorosłych	
Ogółem, w tym:	14.337 zł
Środki własne GMT	3.337 zł

Źródło: opracowanie własne

Pomoc pieniężna dla pełnoletnich wychowanków instytucji, o których mowa w art. 88 ust. 1 i ust. 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

Osoby pełnoletnie opuszczające placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, 2270, z 2022 r. poz. 1, 66), zgodnie z zapisem powyższego aktu prawnego, zostały objęte pomocą mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Warunkiem uzyskania pomocy, zgodnie z art. 88 ust. 6 wspomnianej ustawy, było zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia opracowanego wspólnie z opiekunem usamodzielnienia, zatwierdzonego przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodziny.

Wzorem poprzednich lat osoby te mogły skorzystać z niżej wymienionych form pomocy:

Nazwa świadczenia	Liczba osób	Wydatkowana kwota
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	0	0 zł
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	3	15.832,88 zł
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym treningowym	0	-
Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia	0	-
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	1	2.951,13 zł
Ogółem	4*	18.784,01 zł

Źródło: opracowanie własne

**jedna osoba mogła skorzystać w okresie sprawozdawczym z więcej niż jednej formy pomocy finansowej.*

Pomoc rzeczowa w formie opału z przywozem do domu

Pomoc przyznawano w większości osobom niepełnosprawnym i starszym oraz rodzinom wielodzietnym, których budżet domowy nie pozwalał na wygospodarowanie środków niezbędnych na zakup opału.

Opał z przywozem	
Liczba osób/rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	478
Liczba rozdysponowanych ton węgla	580
Wydatkowana kwota	449.500

Źródło: opracowanie własne

Opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne

Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacano osobom, które nie posiadały innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego. W ramach pomocy społecznej ośrodki opłacały składki zdrowotne klientom pobierającym zasiłek stały lub też realizujących kontrakt socjalny i podejmujących aktywność w centrum integracji społecznej.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne	
Łączna liczba osób, którym opłacano składki, w tym:	575
Kontrakty socjalne	42
Osoby pobierające zasiłki stałe	534
Łączna kwota wydatkowana na finansowanie składek	275.443 zł

Źródło: opracowanie własne

Udzielanie schronienia

Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w ośrodku wsparcia - schronisku dla osób bezdomnych. Schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmocnienie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Przyznanie pobytu w ośrodku wsparcia wymaga podpisania kontraktu socjalnego. Pobyt w nim jest odpłatny.

Udzielenie schronienia	
Łączna liczba osób, którym udzielono schronienia w Schronisku dla osób bezdomnych „Dom dla Bezdomnych Mężczyzn Caritas Diecezji Tarnowskiej”	169
Łączna kwota wydatkowana na pokrycie kosztów	674.328 zł

Źródło: opracowanie własne

Sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu odbywało się w sposób ustalony przez Gminę Miasta Tarnowa - w drodze uchwały nr LIX/725/2014 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 6 listopada 2014 r. w sprawie sposobu sprawienia pogrzebu osobom zmarłym na terenie Gminy Miasta Tarnowa. W 2021 r. sprawiono pogrzeb 21 osobom nie posiadającym rodziny, która mogłaby się zająć organizacją pochówku. Zorganizowano również pochówek dzieci martwo urodzonych.

Sprawienie pogrzebu	
Liczba osób, którym sprawiono pogrzeb	21
Kwota wydatkowana na ten cel	57.376 zł
Kwota wydatkowana na pochówek dzieci martwo urodzonych	2.608,36 zł

Źródło: opracowanie własne

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagała pomocy innych osób, a była jej pozbawiona, przysługiwała pomoc w formie usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze mogły być przyznane również osobie, która wymagała pomocy innych osób, a rodzina lub wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogli takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmowały pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację oraz - w miarę możliwości - zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Usługi opiekuńcze stanowiły ważny element wsparcia udzielanego mieszkańcom naszego miasta. Dzięki tej pomocy wiele osób - mimo podeszłego wieku, osamotnienia, chorób i wynikających z nich dysfunkcji - mogło nadal mieszkać w swoim domu, miejscu uznanym za spokojne i bezpieczne. W 2021 r. usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania klientów pomocy społecznej realizował: *Polski Komitet Pomocy Społecznej, ul. Wiejska 18/20, 00 - 490 Warszawa*.

Realizacja pomocy w minionym roku przedstawiała się następująco:

Forma pomocy	Liczba korzystających	Liczba godzin świadczonej pomocy	Wydatkowana kwota
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	482	149.666	3.538.699 zł

Źródło: opracowanie własne

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania

Osobie samotnej, która - z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn - wymagała pomocy innych osób, a była jej pozbawiona, przysługiwała również pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Osobom z zaburzeniami psychicznymi mogły być przyznane specjalistyczne usługi opiekuńcze dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi były realizowane przez podmiot: *EDU-IT Augustyn Pieprzycki, spółka jawna, ul. Hetmańska 62/3, 35 - 078 Rzeszów*.

Realizacja pomocy przedstawiała się następująco:

Forma pomocy	Liczba korzystających	Liczba godzin świadczonej pomocy	Wydatkowana kwota
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania	8	4.223	147.467zł

Źródło: opracowanie własne

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z niepełnosprawnościami

W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie realizował również specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z niepełnosprawnościami. Usługi realizowane były przez: *Ośrodek Rehabilitacji i Odnowy Biologicznej Paweł Pochroń, Nowodworze 2a, 33 - 112 Tarnowiec* w zakresie usług fizjoterapii oraz przez *Katarzynę Annę Rokicką* - prowadzącą działalność gospodarczą wpisaną do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej pod nazwą: *Ośrodek Nauczania Języków Obcych Języki Świata Katarzyna Anna Rokicka, ul. Sienkiewicza 49, 15 -*

002 Białystok - w zakresie usługi neurologopedii na podstawie umów zawartych w trybie określonym w ustawie Prawo zamówień publicznych.

Z tej formy pomocy skorzystało:

Forma pomocy	Liczba osób korzystających	Liczba godzin świadczonej pomocy	Wydatkowana kwota
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	1	33	3.036 zł

Źródło: opracowanie własne

Wydawanie skierowań do domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy i ustalanie odpłatności za pobyt w tych domach

W 2021 r. wydawano skierowania do domów pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie miasta Tarnowa, jak i na terenie innych powiatów. I tak:

Skierowania do domów pomocy społecznej	Liczba
Domy pomocy społecznej na terenie miasta Tarnowa	
łącznie osób skierowanych w 2021 r., w tym:	84
do DPS ul. Szpitalna 53	60
do DPS ul. Czarna Droga 48	23
do DPS ul. Robotnicza	1
Domy pomocy społecznej na terenie innych powiatów	
łącznie osób skierowanych w 2021 r., w tym:	15
osoby, które złożyły wniosek o umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej poza Tarnowem i zobowiązały się do ponoszenia pełnego kosztu pobytu	1
osoby skierowane do DPS poza Tarnowem z uwagi na postanowienie sądu lub konieczność umieszczenia w DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	12
osoba skierowana do DPS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	2
Środowiskowe domy pomocy społecznej	
łącznie osób skierowanych w 2021 r., w tym:	30
do ŚDS im. Św. Kingi Al. Matki Bożej Fatimskiej 6 prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu, Prowincja Krakowska - typ B	7
do ŚDS „Zielona Przysiań”, ul. Piotra Skargi 29a - typ A	6
do ŚDS „Zielona Przysiań”, ul. Piotra Skargi 29a - typ C	17

Źródło: opracowanie własne

Ustalanie odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów

Prowadzenie i utrzymanie Domu Pomocy Społecznej to zadanie własne gminy dofinansowane dotacją - poza planem finansowym MOPS. Dotacja przyznawana jest na dofinansowanie kosztów pobytu osób skierowanych do Domu Pomocy Społecznej przed 1 stycznia 2004 r. Gmina Miasta Tarnowa ponosiła również - zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej - koszty odpłatności za pobyt mieszkańców Tarnowa w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów.

Odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów	
łącznie liczba mieszkańców Tarnowa, za których ponoszono odpłatność, w tym:	117
za umieszczonych w domach pomocy społecznej dla osób psychicznie chorych	98

Źródło: opracowanie własne

łącznie kwota przekazana tytułem odpłatności za pobyt mieszkańców Tarnowa w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów wyniosła **3.487.460 zł**. W 2021 r. w przypadku **6** osób przebywających w domach pomocy społecznej poza Tarnowem Gmina Miasta Tarnowa nie ponosiła opłat za ich pobyt (koszty utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej w pełnej wysokości pokrywał sam mieszkaniec i rodzina).

Mieszkania chronione wspierane

Mieszkanie chronione wspierane dla osób niepełnosprawnych intelektualnie jest alternatywą dla instytucjonalnych form pomocy. Prawo do pobytu w mieszkaniu chronionym mają osoby, które - ze względu na niepełnosprawność intelektualną - potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu. Osoby przebywające w mieszkaniu chronionym przygotowują się - pod opieką specjalistów (opiekun, terapeuta, psycholog oraz pracownik socjalny) - do prowadzenia samodzielnego życia. Pobyt w mieszkaniu chronionym ma charakter odpłatny. Mieszkanie chronione przeznaczone dla **5** niepełnosprawnych intelektualnie kobiet, zlokalizowane przy *ul. Mościckiego 78/6*, prowadzi wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert - *Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną PSONI - Koło w Tarnowie*. Koszt zadania finansowany przez Gminę Miasta Tarnowa w minionym roku wyniósł **75.000 zł**.

Kolejne mieszkanie chronione dla **3** mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie, zlokalizowane przy *ul. Mościckiego 76/3*, prowadzi również wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert - *Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną PSONI - Koło w Tarnowie*. Koszt zadania poniesiony przez Gminę Miasta Tarnowa w 2021 r. wyniósł **73.000 zł**.

Praca socjalna

Jednym z obowiązkowych zadań gminy wynikających z ustawy o pomocy społecznej jest prowadzenie pracy socjalnej - działalności zawodowej mającej na celu niesienie pomocy osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna jest głównym narzędziem pozamaterialnego wsparcia klientów pomocy społecznej. Działania podejmowane w ramach pracy socjalnej prowadzone były przede wszystkim w następujących obszarach:

- zapewnienie/uzyskanie niezbędnych środków materialnych;

- zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych;
- przeciwdziałanie problemowi bezrobocia;
- poprawa stanu zdrowia;
- zapewnienie opieki osobom starszym i niepełnosprawnym;
- wykorzystanie uprawnień osób niepełnosprawnych;
- zapewnienie właściwego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży;
- poprawa funkcjonowania: rodziny, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków, osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością;
- poprawa funkcjonowania rodzin biologicznych w celu powrotu dzieci z pieczy zastępczej;
- monitorowania rodzin po zamknięciu procedury „Niebieskie Karty”;
- motywowania do prowadzenia zdrowego stylu życia wolnego od nałogów oraz podjęcia działań zmierzających do wyjścia z nałogu;
- współpracy z policją, oświatą, jednostkami służb medycznych, kuratorami, sądami, TOIKiWOP;
- uzyskanie świadczeń z zabezpieczenia społecznego (świadczenia rodzicielskie, zasiłki rodzinne itp.).

Prowadzenie pracy socjalnej w 2021 r. okresowo było utrudnione w związku z obostrzeniami, szczególnie ze względu na trudność w bezpośrednim kontakcie z klientem.

Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny jest pisemną umową pomiędzy osobą zgłaszającą się z prośbą o udzielenie pomocy społecznej a pracownikiem socjalnym. Określa sposób współdziałania: w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej lub w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Strony umowy wspólnie dokonują oceny sytuacji życiowej wnioskodawcy poprzez ustalenie: przyczyn trudnej sytuacji życiowej, posiadanych ograniczeń powodujących utrudnienie w rozwikłaniu trudnej sytuacji, możliwości osoby pozwalające na pokonanie tejże sytuacji.

Określany jest cel główny, który chcemy osiągnąć poprzez zawarcie kontraktu socjalnego oraz cele szczegółowe. Zarówno świadczeniobiorca pomocy społecznej, jak i pracownik socjalny dokonują zobowiązania wykonania określonych działań w wyznaczonym terminie. Realizacja kontraktu socjalnego jest poddawana systematycznej ocenie. Jeżeli wystąpią trudności w jego realizacji lub zaistnieją nowe okoliczności, dokonuje się zmian w kontrakcie socjalnym poprzez określenie nowych działań w wyznaczonych terminach. Zakończeniem kontraktu socjalnego jest ocena realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej odmowa zawarcia przez wnioskodawcę kontraktu socjalnego lub niedotrzymanie jego postanowień może stanowić podstawę do ograniczenia świadczeń z pomocy społecznej lub odmowy przyznania świadczenia.

Realizacja ustaleń zawartych w kontraktach socjalnych przyczynia się do odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku i prawidłowego pełnienia ról społecznych.

W 2021 r. zawarto **227** kontraktów w ramach działań realizowanych przez pracowników socjalnych Działu Specjalistycznej Pomocy Środowiskowej.

Poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa

Wśród pozostałych form wsparcia pozamaterialnego wymienić należy poradnictwo specjalistyczne i interwencję kryzysową.

W ramach realizowanego poradnictwa specjalistycznego czy interwencji kryzysowej na uwagę zasługują:

- wsparcie rodzin niepełnych i wielodzietnych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez szeroko dostępną informację, poradnictwo specjalistyczne w sytuacji zdarzeń losowych;
- doradztwo i terapia świadczona przez pracowników socjalnych, psychologa, pedagoga, prawnika zarówno na terenie Ośrodka, telefonicznie, jak i w środowisku zamieszkania potrzebujących tej formy pomocy rodzin;
- przeciwdziałanie bezrobociu wśród wnioskodawców MOPS poprzez szeroko pojęte działania informacyjno-doradcze, upowszechnianie ofert pracy, informowanie o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach;
- pomoc rodzinom zagrożonym różnymi rodzajami patologii społecznej i przestępczości;
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa i wsparcia psychologicznego dla osób doznających przemocy w rodzinie i rodzin w kryzysie;
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa i psychoedukacja dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- stałe informowanie o prawach i uprawnieniach oraz organizacjach świadczących pomoc dla rodzin korzystających z pomocy, w tym dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa i wsparcia pedagogicznego dla rodziców w celu rozpoznawania indywidualnych problemów i potrzeb ich dzieci oraz dostarczanie wiedzy rodzicom na temat procesu wychowawczego dzieci;
- informowanie o Punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej;
- informowanie o możliwości skorzystania z pomocy Okręgowego Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem w Tarnowie;
- zapewnienie pomocy i wsparcia klientom ośrodka w szczególności w ramach grup wsparcia;
- organizowanie i prowadzenie szkoleń dla osób korzystających ze wsparcia ośrodka;
- opracowywanie scenariuszy i prowadzenie warsztatów dla osób i rodzin korzystających ze wsparcia MOPS.

Pozostałe pozamaterialne formy wsparcia, w tym w ramach współpracy ze środowiskiem lokalnym

Ważnym elementem codziennej pracy pracowników socjalnych jest współpraca z szeroko rozumianym środowiskiem lokalnym (m.in. osoby prywatne, szkoły, organizacje pozarządowe) na rzecz osób pozostających w bardzo trudnych sytuacjach socjalno-bytowych.

W 2021 r. w ramach tej współpracy pracownicy socjalni pośredniczyli w przekazaniu: odzieży, obuwia, odzieży dziecięcej, obuwia dziecięcego, zabawek, artykułów papierniczych i przyborów szkolnych, artykułów żywnościowych, środków czystości, środków higienicznych i do pielęgnacji najmłodszych. Łącznie w 2021 r. dzięki ludzkiej życzliwości i wrażliwości dodatkową pomoc otrzymało 10 rodzin.

W 2021 r. pracownicy socjalni sporządzili 28 pozytywnych opinii klientom MOPS, zmotywowanym do udziału w zajęciach Centrów Integracji Społecznej. 45 osób realizowało podpisane Indywidualne Programy Zatrudnienia Socjalnego. Osobom tym MOPS opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne (jeśli nie posiadały innego tytułu do ubezpieczenia).

Wśród organizowanych i współorganizowanych z innymi podmiotami, w tym organizacjami pozarządowymi, imprez, uroczystości oraz akcji wymienić należy:

- „Opłatek Maltański” - 9 grudnia 2021 r. odbyła się 9. edycja Opłatka Maltańskiego współorganizowana z Fundacją Polskich Kawalerów Maltańskich w Krakowie. Odbyła się w restauracji Cristal Park w Tarnowie. Opłatek został zorganizowany dla 70 osób. Ponownie przybrał formę punktu

odbioru paczki świątecznej, by chociaż w ten sposób przekazać życzenia najuboższym mieszkańcom Tarnowa. Osoby odbierały paczki świąteczne w Modrzewiowym Dworcu;

- corocznie organizowana „Akcja zima” - w okresie jesienno-zimowym, w czasie niskich temperatur i mrozów pracownicy socjalni monitorują miejsca na terenie miasta Tarnowa, w których mogą przebywać osoby bezdomne. W 2021 r. czterokrotnie kontrolowano domki działkowe, altany oraz pustostany;
- X edycja Kampanii „Biała Wstążka”;
- program Wspieraj Seniora - pomoc w ramach programu polegała w szczególności na dostarczeniu zakupów zgodnie ze wskazanym zakresem obejmującym artykuły podstawowej potrzeby, w tym: artykuły spożywcze i środki higieny osobistej. W 2021 r. 58 osób zostało objętych wsparciem w ramach programu;
- w sytuacji zgłoszenia potrzeby przez osobę przebywającą na kwarantannie ośrodek miał za zadanie weryfikować, czy dana osoba wymaga pomocy żywnościowej. W sytuacji wymagającej pomocy osobie/ rodzinie na kwarantannie pracownik socjalny realizował niezbędne zakupy lub - po zakwalifikowaniu osoby/rodziny do POPŻ i wystawieniu skierowania w sposób zdalny - przekazywał informacje o zapotrzebowaniu do Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej.

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o pomocy społecznej

Analizując dane osób ubiegających się w 2021 r. o świadczenia pieniężne i w naturze z pomocy społecznej, można zauważyć dalszy spadek ogólnej liczby beneficjentów pomocy społecznej, jak również zmianę dotychczasowego profilu klienta ośrodka pomocy społecznej. Coraz większą grupą bezpośrednich beneficjentów wsparcia są osoby chore, starsze i niepełnosprawne, które z uwagi na niskie świadczenia emerytalno-rentowe i wzmożone wydatki na leczenie nie są w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb bytowych. Często osoby te ubiegają się o wsparcie w formie zasiłków celowych na żywność, obuwie, odzież i leki czy też dofinansowanie do wysokich rachunków za media. W związku z sytuacją epidemiologiczną część składanych wniosków o pomoc dotyczyło również potrzeb związanych z zakupem maseczek ochronnych, środków dezynfekujących i środków czystości. W 2021 r. nieznacznie wzrosła liczba osób korzystających ze wsparcia w postaci zasiłku stałego i okresowego, jak również wzrostowi uległa średnia wysokość wypłacanych świadczeń, co świadczy o zubożeniu społeczeństwa. Sposób ustalenia wysokości tych świadczeń ściśle określa ustawa o pomocy społecznej i jest on uzależniony od wysokości dochodu osoby/rodziny, tj. im niższy dochód osoby/rodziny, tym wyższa kwota przyznanego wsparcia. W związku z sytuacją epidemiologiczną część osób utraciło pracę lub też ich godzinowy wymiar czasu pracy uległ zmniejszeniu, co z kolei przełożyło się na obniżenie lub utratę otrzymywanego wynagrodzenia.

W 2021 r. spadła także liczba dzieci objętych dożywianiem w szkołach i przedszkolach. Z uwagi na obostrzenia epidemiologiczne i czasowe zamknięcie szkół, część rodzin całkowicie zrezygnowała z ubiegania się o objęcie dziecka tą formą wsparcia. Wnioskowano natomiast o pomoc finansową w postaci zasiłku celowego na zakup żywności z programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”, gdzie wsparciem obejmowano również dzieci, które nie korzystały z posiłku. Pomimo spadku liczby osób, którym udzielono wsparcia w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, systematycznie rosną koszty programu, co jest związane z ogólnym wzrostem cen żywności.

Zauważalny jest spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, jednak nasiliły się trudności osób młodych w tworzeniu pełnego, stabilnego systemu rodzinnego, w którym mogłyby wychowywać się małe dzieci w poczuciu bezpieczeństwa. Dodatkowo - mimo zdiagnozowania trudności w funkcjonowaniu, w tym niskich kompetencji rodzicielskich,

nieracjonalnego dysponowania dochodami - występuje niska motywacja klientów do podejmowania jakichkolwiek działań zmierzających do wywołania pożądanej zmiany, tj. usamodzielnienia się. Zauważalne jest także pogłębianie się trudności w funkcjonowaniu społecznym i rodzinnym w związku z odizolowaniem społecznym spowodowanym sytuacją epidemiologiczną w kraju.

W ramach ustawy o pomocy społecznej, Dział do Spraw Pieczy Zastępczej w okresie sprawozdawczym objął swoim wsparciem osoby o których mowa w art. 88, ust. 1. Wsparcie finansowe ze strony ośrodka otrzymały wszystkie osoby wnioskujące o nią tj. 4 wychowanków, którzy kontynuują naukę.

Pracownicy socjalni na bieżąco monitorowali środowiska zarówno poprzez utrzymywanie kontaktu telefonicznego, jak i bezpośrednie wizyty. Wszelkie kontakty z beneficjentami odbywały się z zachowaniem reżimu sanitarnego. W przypadku, gdy osoba składająca wniosek przebywała na kwarantannie lub zgłaszała objawy chorobowe czy też obawiała się wizyty pracownika socjalnego z uwagi na COVID-19, ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej odbywało się na podstawie rozmowy telefonicznej. W zdecydowanej większości podstawą udzielenia świadczenia był jednak przeprowadzony w reżimie sanitarnym wywiad środowiskowy.

Szeroka ocena skuteczności działań była utrudniona ze względu na obecną sytuacją epidemiologiczną. Należy jednak podkreślić, że wszelkie działania interwencyjne i zapewniające bezpieczeństwo rodzinom były realizowane na wysokim poziomie. Od momentu ogłoszenia stanu epidemii pracownicy socjalni udzielali osobom wsparcia, co miało przeciwdziałać pogłębianiu się i utrwalaniu stanu apatii i poczucia izolacji społecznej. Tego rodzaju wsparcie okazało się szczególnie ważne i przydatne dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych. Ośrodek w dalszym ciągu prowadził także punkty obsługi klienta w poszczególnych filiach w sposób zapewniający bezpieczeństwo zarówno klientom, jak i pracownikom.

7. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ, W TYM ŚWIADCZENIA I DZIAŁANIA NA RZECZ TARNOWSKICH RODZIN ZASTĘPCZYCH I WYCHOWUJĄCYCH SIĘ W NICH DZIECI ORAZ DZIECI KIEROWANYCH DO INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Działania z zakresu wspierania rodziny kierowane były zarówno do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak i do rodzin zastępczych i wychowujących się w nich dzieci. Działaniami tymi objęte były również dzieci kierowane do instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewniano wsparcie, które polegało w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny było prowadzone w formie pracy z rodziną i jej poszczególnymi członkami. W celu osiągnięcia poprawy sytuacji rodziny bardzo ważne było, aby wspieranie rodziny prowadzone było za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz możliwości wsparcia zewnętrznego. W związku z zapobieganiem rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2 w okresie zwiększonej zachorowalności działania asystentów rodziny i pracowników socjalnych były prowadzone również za pośrednictwem rozmów telefonicznych. Dodatkowo ośrodek nadal podejmował działania w celu pozyskania rodzin wspierających.

Wsparcie asystenta rodziny

Asystenci rodziny w swojej pracy skupiali się szczególnie na poprawie funkcjonowania rodziny i jej członków w trzech podstawowych aspektach życia: prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, podnoszeniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego oraz prawidłowym funkcjonowaniu w społeczeństwie. Asystenci obejmowali wsparciem rodziny wieloprotymowe, rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, rodziny z problemem niepełnosprawności, szczególnie wychowujące dziecko niepełnosprawne.

Dla rodzin z terenu miasta Tarnowa przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, oraz w ramach realizacji zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” MOPS w 2021 r. zatrudnił 5 asystentów rodziny.

W 2021 r. asystenci rodziny współpracowali z 74 rodzinami (w tym z 69 rodzinami na wniosek pracownika socjalnego, a z 5 na wniosek rodziny z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”), w których wychowywało się łącznie 208 dzieci. Do pracy z asystentem rodziny sąd zobowiązał 22 rodziny. Pięciu zatrudnionych asystentów monitorowało w 2021 r. sytuację 6 rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę.

Praca z rodziną była prowadzona także w formie:

- konsultacji o charakterze edukacyjnym, np. w zakresie prawidłowego wychowywania i opieki nad dzieckiem czy gospodarowania budżetem;
- poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, pedagogicznego);
- usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych (przyznawanych w oparciu o zapisy ustawy o pomocy społecznej);
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- edukacja z zakresu przestrzegania zaleceń Państwowej Inspekcji Sanitarnej i stosowania się do wytycznych służb sanitarnych w zakresie kwarantanny i zasad higieny;
- organizowania dla rodzin spotkań w ramach „Grupy wsparcia dla rodziców” mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji;
- organizowanie dla osób zajęć edukacyjnych w ramach warsztatów edukacyjnych dla rodziców - „Wychowanie bez klapsa”, „Trening budżetowy”.

MOPS, dla rodzin współpracujących z asystentem rodziny, w szczególności rodziców dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz rodziców przeżywających trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, prowadził projekt socjalny „Intensywna praca asystenta rodziny z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych”.

Dzięki podjęciu współpracy przez rodziny z asystentem rodziny nastąpiła częściowa poprawa funkcjonowania rodzin lub utrzymanie na tym samym poziomie, głównie w zakresach kompetencji

rodzicielskich, umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego czy umiejętności społecznego funkcjonowania.

Asystent rodziny wspierający rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym

Do zadań MOPS, wynikających z cytowanej ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, należy również pomoc i wsparcie asystenta rodziny. Rodziny, w których na świat przychodzi niepełnosprawne dziecko, często nie mogą sobie poradzić z towarzyszącymi im wówczas emocjami. Asystent pomaga w zrozumieniu sytuacji życiowej, pokonaniu barier oraz w kształtowaniu odpowiednich postaw i zachowań niezbędnych w złożonych sytuacjach życiowych. Wykonywana przez asystenta praca była adekwatna do zgłaszanych potrzeb, a wszystkie rodziny, na rzecz których świadczone było wsparcie w formie asystentury, były objęte szczególną troską. Kierowana pomoc dostosowana była do oczekiwań wszystkich członków rodziny.

Do szczegółowych zadań asystent rodziny należy:

- wsparcie i towarzyszenie emocjonalne - dawanie wspierających komunikatów, okazywanie akceptacji, empatii, tworzenie bezpiecznej i przyjaznej atmosfery emocjonalnej z elementami poradnictwa psychologicznego oraz elementami interwencji kryzysowej;
- wsparcie informacyjne - dostarczenie informacji o ofertach wsparcia i pomocy rodzinie dostępnych w miejscu zamieszkania, z uwzględnieniem poradnictwa małżeńskiego i wychowawczego;
- wsparcie instrumentalne - organizowanie działań samopomocowych, występowanie przez asystenta rodziny w imieniu osób, na ich żądanie, do podmiotów (z wyłączeniem świadczeniodawców) celem umożliwienia skorzystania ze wsparcia na podstawie pisemnego upoważnienia;
- wsparcie wartościujące - wskazywanie zasobów indywidualnych, rodzinnych, wzmocnienie więzi wewnątrzrodzinnych i międzypokoleniowych;
- koordynacja wsparcia - opracowywanie indywidualnego katalogu wsparcia oraz pomoc w jego realizacji we współpracy z innymi służbami społecznymi;
- towarzyszenie instrumentalne i emocjonalne - asystowanie w sytuacjach dnia codziennego, w czasie wizyt w instytucjach, w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji trudnych;
- pedagogizacja rodziców - dostarczanie wiedzy na temat procesu wychowawczego celem wspólnego poszukiwania rozwiązań problemów wychowawczych;
- monitorowanie postępów - wsparcie w utrzymaniu zmian;
- działania zaradcze - pomoc w sytuacjach zagrażających życiu lub zdrowiu;

Do realizacji tego zadania asystenci rodziny zatrudnieni w MOPS objęli wsparciem 5 rodzin, w których wychowywało się dziecko z nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu.

Placówka Wsparcia Dziennego „Akademia Aktywności” w Tarnowie działająca w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie

Placówka Wsparcia Dziennego „Akademia Aktywności” była realizowana na podstawie projektu pn. „Nowa kamienica – aktywna dzielnica” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Priorytet 9, Działanie 9.2 Usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne w regionie Typ projektu: C. wsparcie dla tworzenia i/lub działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Celem projektu była poprawa jakości funkcjonowania dzieci w miejscu zamieszkania, zwiększenie zakresu ich wsparcia

poprzez wprowadzenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz integracja społeczna.

Placówka Wsparcia Dziennego „Akademia Aktywności” została utworzona w 2018 roku na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022 poz. 447) i działała w strukturach MOPS. Była prowadzona w formie opiekuńczej i podwórkowej przeznaczonej dla dzieci i młodzieży do 18. roku życia. W siedzibie przy ul. Spytki 1A/5-6 odbywały się zajęcia opiekuńczo-podwórkowe przeznaczone dla 15 dzieci. Uczestniczyły one w zajęciach od poniedziałku do piątku, od godz. 14.30 do 18.30 pod opieką dwóch wychowawców. Nad całością przebiegu działalności placówki czuwał kierownik. Od lipca 2021 r. została utworzona druga siedziba placówki przy ul. Gumniska 25 dla 30 osób. W 2021 r. łączny koszt utrzymania i funkcjonowania Placówki Wsparcia Dziennego „Akademia Aktywności” wyniósł 134.101,09 zł z budżetu Gminy Miasta Tarnowa, w tym placówka przy ul. Spytki - 67.886,90 zł, natomiast placówka przy ul. Gumniska - 66.214,19 zł.

Placówka realizowała zadania wspierające dla rodzin uczestników oraz promujące działalność. W trakcie działalności placówki zostały zrealizowane następujące działania:

- zajęcia dla dzieci – sportowe, plastyczne, muzyczne, edukacyjno-profilaktyczne,
- opieka i pomoc w nauce,
- wycieczki,
- wyjścia kulturalno-integracyjne (kino, bilard, parki rozrywki),
- zawody sportowe,
- zajęcia animacyjne,
- porady psychologa (grupy wsparcia dla rodziców/prawnych opiekunów),
- pikniki rodzinne.

Działalność placówki pozwoliła na zwiększenie zakresu wsparcia dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin w ich codziennym życiu. Wszystkie zaplanowane działania ukierunkowane były na poprawę warunków życia, rozwój osobisty, integrację z rówieśnikami, a przede wszystkim na wzmocnienie poczucia własnej wartości uczestników.

Placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej

Część zadań, wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wykonywał w 2021 r. *Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa*, do którego zadań należy między innymi sprawowanie nadzoru nad placówkami opiekuńczo-wychowawczymi funkcjonującymi na terenie miasta Tarnowa oraz organizowanie wspierania rodziny poprzez prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie specjalistycznej. W 2021 r., w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, a także w ramach realizacji zadań *Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa na 2021 rok*, Gmina Miasta Tarnowa wspierała finansowo 2 placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej (łącznie 185 miejsc) prowadzone przez:

- Stowarzyszenie Siemacha - Placówka pn. „SIEMACHA Spot Gemini Park”, ul. 16 Pułku Piechoty 12 w Tarnowie - dotacja w wysokości 523.600 zł dla 140 dzieci;
- Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży KANA - Placówka pn. „Placówka Specjalistyczna Wsparcia Dziennego KANA”, ul. Mościckiego 12 w Tarnowie - dotacja w wysokości 183.600 zł dla 45 dzieci.

Wyżej wymienione placówki działały zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zajęcia w placówkach prowadzone były od początku stycznia do 14 lutego za pomocą poczty elektronicznej, telefonu, komunikatorów internetowych, portali

społecznościowych i innych dostępnych aplikacji. Zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego zajęcia w placówkach od 15 lutego w trybie stacjonarnym prowadzone były z zachowaniem reżimu sanitarnego.

Placówki działały od poniedziałku do piątku przez co najmniej 4 godzinny dziennie w dni robocze (w tym również w wakacje i ferie). Oferta skierowana była przede wszystkim do dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z niepowodzeniami edukacyjnymi wynikającymi z zaniedbań środowiskowych, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z zaburzeniami komunikacji językowej, z zaburzeniami zachowania. W placówkach dokonywano okresowej oceny sytuacji każdego dziecka oraz zapewniano dzieciom zgodnie z potrzebami m.in.: pomoc w nauce, organizację wolnego czasu, rozwój zainteresowań, zajęcia sportowe, zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne oraz profilaktyczne. Jednocześnie prowadzono pracę z rodziną dziecka. Dzieci w trakcie pobytu w placówce otrzymywały również posiłek. W 2021 r. łącznie z działalności placówek skorzystało 152 dzieci.

Rodzinny zastępcze i dzieci przebywające w pieczy zastępczej

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki przez rodziców biologicznych opiekę tę zapewniała rodzina zastępcza lub placówka opiekuńczo-wychowawcza.

Typ rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba przebywających wychowanków
Rodzina zastępcza spokrewniona	55	63
Rodzina zastępcza niezawodowa	32	42
Rodzina zastępcza zawodowa ogółem:	5	16
- w tym rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	1	3
- w tym rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	4
Rodzinny Dom Dziecka	1	6
Ogółem – narastająco	93*	127**

Źródło: opracowanie własne

*ogólna liczba zawiera rodzinę, która w okresie sprawozdawczym, pełniła jednocześnie funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, jak i spokrewnionej. Ponadto rodzinny dom dziecka został przekształcony

w rodzinę zastępczą zawodową. Rodziny, o których mowa, ujęto odpowiednio podwójnie w tabeli.

**w wyniku przebywania pięciorga dzieci w dwóch różnych formach rodzinnej pieczy zastępczej w okresie sprawozdawczym zostały one ujęte odpowiednio dwukrotnie w tabeli.

Typ rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba przebywających dzieci	Liczba przebywających pełnoletnich wychowanków
Rodzina zastępcza spokrewniona	45	40	10

Rodzina zastępcza niezawodowa	28	30	5
Rodzina zastępcza zawodowa	5	11	1
ogółem:			
- w tym rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	1	3	0
- w tym rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	0	0
Rodzinny Dom Dziecka	0	0	0
Ogółem – stan na 31 grudnia 2021 r.	78*	81	16

Źródło: opracowanie własne

*ogólna liczba zawiera rodzinę, która w okresie sprawozdawczym pełniła jednocześnie funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, jak i spokrewnionej. Ujęto odpowiednio dwukrotnie w tabeli.

Rodzinom zastępczym zawodowym, którym zgodnie z ustawą przysługuje możliwość skorzystania z czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem, zapewniono wsparcie rodzin pomocowych, w których na czas ich urlopu umieszczono wychowanków. W minionym roku w 2 rodzinach pomocowych przebywało 3 dzieci.

Liczba dzieci pochodzących z terenu Miasta Tarnowa, umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów i dzieci pochodzących z innych powiatów przebywających w rodzinach zastępczych na terenie miasta Tarnowa, przedstawiała się następująco:

- dzieci pochodzące z terenu Gminy Miasta Tarnowa umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów - 61 dzieci w 35 rodzinach zastępczych (narastająco);
- dzieci pochodzące z innych powiatów umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie Gminy Miasta Tarnowa - 17 dzieci w 16 rodzinach (narastająco).

Przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej

Główną przyczyną umieszczania dzieci w pieczy zastępczej w Tarnowie jest bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz uzależnienie od alkoholu rodziców biologicznych. Szczegółowo przedstawia to poniższa tabela (liczba wychowanków z podziałem na przyczynę umieszczenia według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku).

Przyczyna	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	łącznie
bezradność opiekuńczo-wychowawcza	41	24	65
uzależnienie	18	29	47
długotrwała choroba co najmniej jednego z rodziców	4	0	4
pobyt za granicą z powodu pracy zarobkowej	3	0	3
sieroctwo	5	0	5

pólsieroctwo	12	0	12
przemoc w rodzinie	0	3	3
ubóstwo	0	0	0
bezrobocie	0	0	0
nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0
inne niż wyżej wymienione	14	0	14

Źródło: opracowanie własne

Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej wraz z powodami odstąpienia od ustalenia odpłatności

W stosunku do rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej wydano w roku sprawozdawczym łącznie 34 decyzje administracyjne w sprawie odpłatności za pobyt małoletnich w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W wyniku przeprowadzonych postępowań administracyjnych wydano dwie decyzje ustalające odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Pozostałe decyzje zwalniały rodziców biologicznych z odpłatności za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej.

Wśród przyczyn będących podstawą do odstąpienia od ustalenia odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w okresie sprawozdawczym wymienić należy:

Przyczyna odstąpienia od ustalenia odpłatności*	Liczba przypadków
- ściągnięcie opłaty zagraża egzystencji zobowiązanego,	9
- występują szczególnie uzasadnione okoliczności, w tym w szczególności niepełnosprawność zobowiązanego, długotrwała choroba zobowiązanego lub członka jego rodziny, samotne wychowywanie przez zobowiązanego dziecka, pobyt zobowiązanego w domu pomocy społecznej lub innej placówce pomocy społecznej, pobyt innego członka rodziny zobowiązanego w domu pomocy społecznej lub pieczy zastępczej i ponoszenie przez zobowiązanego odpłatność z tego tytułu, poniesienie przez zobowiązanego straty materialnej spowodowanej klęską żywiołową lub innym zdarzeniem losowym, bezdomność zobowiązanego,	5
- zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji opłaty,	23
- przemawiają za tym uzasadnione względy społeczne.	3

Źródło: opracowanie własne

*część wydanych decyzji administracyjnych zawiera więcej niż jedną przyczynę odstąpienia od ustalenia dla rodziców biologicznych odpłatności za pobyt dziecka/dzieci w pieczy zastępczej.

Szczegółowe zestawienie świadczeń finansowych dla rodzin zastępczych, wychowanków tych rodzin oraz wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej

Pomoc dla rodzin zastępczych i wychowanków tych rodzin wraz z wydatkowaną kwotą przedstawiała się następująco:

Świadczenia	Liczba rodzin**	Liczba dzieci/osób	Kwota świadczeń*
Pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania			

dzieci pochodzących z miasta Tarnowa, umieszczonych w rodzinach zastępczych, funkcjonujących na terenie miasta	71	97	881.428,00 zł
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	6	8	17.528,18 zł
Świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	10	12	11.535,97 zł
Świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	1	1	599,99 zł
Dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	4	13	3.900,00 zł
Środki finansowe dla rodziny zastępczej zawodowej na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	5	16	36.629,74 zł
Świadczenie dla rodziny zastępczej zawodowej na pokrycie kosztów niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	5	16	15.185,16 zł
Środki finansowe dla rodziny zastępczej niezawodowej na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	0	0	0
Środki finansowe dla prowadzącego rodzinny dom dziecka na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	1	6	9.317,91 zł
Środki finansowe dla prowadzącego rodzinny dom dziecka na pokrycie kosztów niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	0	0	0
Wynagrodzenie dla rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka wraz z pochodnymi, wynagrodzenie dla rodzin pomocowych	8	19	215.997,62 zł
Wynagrodzenie wraz z pochodnymi dla osoby do pomocy zatrudnionej w rodzinie zastępczej zawodowej oraz w rodzinnym domu dziecka	3	12	23.614,12 zł
Realizacja porozumień w sprawie umieszczenia	16	17	175.484,51 zł

dzieci z innych powiatów w rodzinach zastępczych umieszczonych na terenie Gminy Miasta Tarnowa			
Realizacja porozumień w sprawie umieszczenia dzieci z Gminy Miasta Tarnowa w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów wraz z wynagrodzeniami dla rodzin zastępczych zawodowych (poza budżetem MOPS)	61	35	900.316,26 zł
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych	-	6	27.525,00 zł
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych	-	20	104.078,70 zł
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie w formie rzeczowej lub finansowej (wyprawka) dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych	-	5	8.475,00 zł
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	-	15	50.958,53 zł
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	-	4	29.313,00 zł
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie w formie rzeczowej lub finansowej (wyprawka) dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	-	7	11.511,00 zł

Źródło: opracowanie własne

**w zestawieniu ujęte zostały kwoty świadczeń z uwzględnieniem ewentualnych zwrotów oraz kwota świadczeń wypłaconych rodzinom pomocowym.*

***w okresie sprawozdawczym RDD zostało przekształcone w rodzinę zastępczą zawodową, a także jedna rodzina zastępcza łączyła równocześnie funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej – ujęte w zestawieniu odpowiednio dwukrotnie.*

Dodatek wychowawczy dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka

Zgodnie z art. 80 ust. 1a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 447) rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka do świadczenia, o którym mowa w art 80 ust. 1 wymienionej ustawy, na każde dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zwany dalej „*dodatkiem wychowawczym*”. Wysokość tego dodatku wynosi 500 zł miesięcznie. Stosownie do brzmienia art. 87 ust. 1a i 1b tej ustawy prawo do dodatku wychowawczego ustala się na okres 12 miesięcy. Powyższy dodatek udziela się na wniosek odpowiednio rodziny zastępczej, rodziny pomocowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. W przypadku braku zmian w sytuacji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, mającej wpływ na prawo do dodatku wychowawczego, ustala się je na okres kolejnych 12 miesięcy z urzędu.

Realizacja świadczenia w rodzinnej pieczy zastępczej przedstawiała się następująco:

Rodzaj rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba uprawnionych dzieci	Wydatkowana kwota na świadczenie
Rodzina zastępcza spokrewniona	42	50	235.258,79 zł
Rodzina zastępcza niezawodowa	28	38	183.150,05 zł
Rodzina zastępcza zawodowa	5	16	64.706,24 zł
Rodzinny Dom Dziecka	1	6	23.673,39 zł
Rodzina pomocowa	2	3	1.354,84 zł
Wydatki łącznie:			508.143,31 zł

Źródło: opracowanie własne

Dodatek wychowawczy na dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Zgodnie z art. 113a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 447) na wniosek - dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego - na każde umieszczone w tych placówkach i ośrodkach dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Powyższe świadczenie powinno zostać przeznaczone na rozwój zainteresowań wychowanków placówek oraz zwiększenie ich szans edukacyjnych i rozwojowych. W Tarnowie dodatek przyznany jest na wniosek Dyrektora Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych.

Realizacja świadczenia dla dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta Tarnowa w roku 2021 przedstawia się następująco:

Nazwa	Liczba korzystających dzieci*	Wydatki poniesione na realizację świadczenia**
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu interwencyjnego „Pogotowie Opiekuńcze”	28	49.134,40 zł
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu socjalizacyjnego „Słoneczny Dom”	13	56.725,34 zł
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu socjalizacyjnego im. Janusza Korczaka	13	73.584,68 zł
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu socjalizacyjnego „Przyjazny Dom”	14	77.933,33 zł
„Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza” typu rodzinnego „Rodzinny Dom”	13	17.469,34 zł
Ogółem	81	274 847,09 zł

Źródło: opracowanie własne

**w przypadku zmiany pieczy zastępczej w okresie sprawozdawczym (przeniesienie z jednej POW do innej POW) dzieci w zestawieniu liczone dwukrotnie. Ponadto, pięcioro dzieci w okresie sprawozdawczym zmieniło formę pieczy z rodzinnej na instytucjonalną (ujęte dwukrotnie w zestawieniu dotyczącym dodatków wychowawczych dla rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej).*

***kwota obejmuje wydatki poniesione na wypłatę dodatków wychowawczych dla dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta Tarnowa, po uwzględnieniu zwrotów. Kwota nie obejmuje kosztów obsługi świadczenia*

Wsparcie pozamaterialne rodzin zastępczych

Realizowane w minionym roku wsparcie pozamaterialne obejmowało:

- prowadzenie poradnictwa i konsultacji dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej;
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- przeprowadzanie badań pedagogicznych oraz analiz dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19

Zakupiony przez Gminę Miasta Tarnowa sprzęt komputerowy (119 laptopów, z czego 62 szt. w zestawie z drukarką oraz 6 szt. komputerów stacjonarnych) w ramach zrealizowanego w 2020 r. projektu pn. „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, nadal udzielany jest dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej oraz przebywającym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej

Głównym założeniem ustawodawcy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest prowadzenie pracy z rodziną biologiczną, której rezultatem będzie osiągnięcie celu polegającego na tym, iż coraz mniej dzieci trafiałoby do systemu pieczy zastępczej. Ważnym elementem codziennej pracy pracowników socjalnych jest współpraca z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej zmierzająca do powrotu dziecka pod bezpośrednią opiekę rodzica/rodziców poprzez:

- wspólne ustalanie planu pomocy, w tym w oparciu o kontrakt socjalny;
- kierowanie do uczestnictwa w warsztatach zwiększających kompetencje rodzicielskie;
- motywowanie do utrzymywania kontaktów z dzieckiem i pozytywnych relacji;
- wnioskowanie o asystenta rodziny;
- uczestnictwo w okresowych ocenach sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy;

- systematyczne sporządzanie informacji o współpracy rodziny biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy na wniosek Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodka pomocy społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, Działu Pieczy Zastępczej oraz sądu.

W 2021 r. pracownicy socjalni współpracowali ze 105 rodzinami biologicznymi i sporządzili 209 informacji do ww. instytucji o prowadzonej pracy socjalnej z rodziną.

Zadania realizowane przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej

Do zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej należy w szczególności:

- prowadzenie naboru kandydatów oraz kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wydawanie opinii i zaświadczeń oraz dokonywanie oceny predyspozycji kandydatów;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej każdego typu, a także organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- współpraca z instytucjami i ze środowiskiem lokalnym, organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy;
- prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz małoletnich umieszczonych w pieczy zastępczej;
- zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej;
- przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz dokonywanie analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów;
- zapewnianie rodzinom zastępczym poradnictwa dotyczącego przeciwdziałania zjawisku wypalenia zawodowego;
- przedstawianie prezydentowi i Radzie Miejskiej corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną;
- organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza nie może sprawować opieki (z powodów zdrowotnych lub losowych).

Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej realizował powyżej wskazane zadania m. in. przy pomocy 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (stan na dzień 31 grudnia 2021 r.). Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wspierani są przez pedagoga, 2 psychologów oraz prawnika.

Wspieranie rodzin zastępczych

Rodziny borykające się z problemami (tj. mające problemy wychowawcze z dziećmi czy też problemy związane z prawidłowym wypełnianiem funkcji rodziny zastępczej) mogły liczyć na pomoc specjalistów zatrudnionych w Dziale ds. Pieczy Zastępczej.

Praca z rodzinami prowadzona była w sposób różnorodny i dostosowany do indywidualnych potrzeb.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należało w szczególności:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku;
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej, zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej; przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, wykonując swoje zadania, współpracowali z lokalnymi placówkami oświatowymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami medycznymi, kuratorami sądowymi i innymi instytucjami działającymi w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. Uczestniczyli w zespołach okresowej oceny sytuacji dziecka i rodziny organizowanych w ramach bieżącej pracy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Dzięki zatrudnieniu odpowiedniej liczby koordynatorów każda rodzina zastępcza funkcjonująca na terenie miasta Tarnowa mogła być objęta jego wsparciem, jak i pomocą. Każda rodzina zastępcza mogła liczyć na pomoc finansową w związku z pełnieniem przez nią funkcji rodziny zastępczej.

Zgodnie z oczekiwaniami zawodowych rodzin zastępczych zapewniono im pomoc rodzin pomocowych zabezpieczających małoletnich pozostających pod ich opieką w okresie czasowego niesprawowania opieki związanego z ich wypoczynkiem.

Osoby usamodzielniające się z pieczy zastępczej zarówno tej rodzinnej, jak i instytucjonalnej często nie mogą liczyć na wsparcie ze strony swoich rodziców biologicznych. Dlatego tak ważnym zadaniem ORPZ było wspieranie osób młodych opuszczających rodziny zastępcze, jak i placówki opiekuńczo-wychowawcze w zakresie procesu usamodzielnienia poprzez pomoc w uzyskaniu wykształcenia i podnoszenia kwalifikacji, w tym pomoc pieniężną, pomoc na usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie. Ponadto pełnoletni wychowankowie rodzinnej pieczy, pozostający nadal w rodzinie, mogli liczyć na pomoc i wsparcie ze strony koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Działania te, w zależności od osoby usamodzielnianej, polegały między innymi na aktywowaniu jej do uczestnictwa w życiu społecznym czy też podejmowaniu działań na rzecz pozytywnych i konstruktywnych zmian w swoim życiu. Ponadto w 2021 r. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie - Zespołem Zamiejscowym w Tarnowie zorganizował warsztaty edukacyjne skierowane dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej, pn. „Zadbaj o swoją przyszłość. Kierunek kariera w procesie usamodzielnienia”. W warsztatach udział wzięło 8 uczestników.

W 2021 r. w reżimie sanitarnym zorganizowano i przeprowadzono szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze, w których udział wzięło 7 osób.

Z kolei funkcjonujące rodziny zastępcze mogły liczyć na podnoszenie swoich umiejętności i kwalifikacji podczas udziału w cyklicznych szkoleniach skierowanych właśnie do nich. Z uwagi na sytuację epidemiologiczną w 2021 r. zorganizowano 4 szkolenia, w których udział wzięło 16 rodzin zastępczych.

Sytuacja dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych była na bieżąco monitorowana. Praca ukierunkowana była na powrót dziecka do rodzica biologicznego, natomiast kiedy nie było takiej możliwości na uregulowanie jego sytuacji prawnej i zgłoszenie do przysposobienia. W 2021 r. z rodzin zastępczych do rodzin biologicznych powróciło 11 dzieci, natomiast do rodzin adopcyjnych trafiło 3 małoletnich.

Koordinatory rodzinnej pieczy zastępczej już od kilku lat współpracują oraz pozyskują nowych wolontariuszy, którzy udzielają najbardziej potrzebującym małoletnim pomocy w nadrobieniu zaległości w nauce bądź też mającymi problem z przyswajaniem wiedzy. W 2021 r. realizowany był projekt pn. „Podziel się czasem – bo im więcej dajesz, tym więcej zyskujesz”. Na stronie internetowej została zamieszczona informacja o poszukiwaniu wolontariuszy. Informacja taka została również umieszczona na profilu społecznościowym Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Tarnowie, w mediach społecznościowych (Facebook). Ponadto do szkół średnich w Tarnowie oraz do tarnowskich wyższych uczelni zostało przesłane pismo z informacją o naborze wolontariuszy. W sumie udało się pozyskać 4 nowych wolontariuszy, z pomocy których skorzystało 6 małoletnich.

Praca koordynatora to rodzaj szczególnego kontaktu z rodziną zarówno na terenie siedziby tutejszego Ośrodka, ale także w środowisku zamieszkania rodziny. Spotkania koordynatora z rodzinami to przede wszystkim wsparcie, ale także psychoedukacja, między innymi w kwestiach wychowawczych, emocji, ról rodzinnych także informacja dotycząca wiedzy z zakresu prawa i instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. To przede wszystkim ochrona dziecka. Koordinatory, oprócz indywidualnych spotkań z rodzinami, tworzyli projekty socjalne skierowane do dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych. W 2021 r. zrealizowano w sumie 6 projektów skierowanych do dzieci i młodzieży z tarnowskich rodzin zastępczych, w których udział wzięło w sumie 93 osoby.

Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego

Rok 2021, z uwagi na sytuację epidemiologiczną, spowodował, iż nie wszystkie zaplanowane na ten rok inicjatywy i działania mogły być zrealizowane. Z uwagi na to, iż nie było możliwości zorganizowania w tradycyjnej formie obchodów Dania Rodzicielstwa Zastępczego, koordynatorzy zaproponowali rodzinom zastępczym oraz ich wychowankom udział w konkursie, którego celem było stworzenie w dowolnie wybranej przez siebie formie prezentacji, jak radzili sobie ze swoimi emocjami w czasie izolacji. W konkursie wzięło udział 8 małoletnich oraz ich opiekunowie.

W 2021 r. organizator rodzinnej pieczy zastępczej nie zrezygnował z działań mających na celu promowanie rodzicielstwa zastępczego. Pod hasłem „**#Zostań Rodziną Zastępczą w Tarnowie**” pracownicy działu aktywnie poszukiwali nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i zachęcali do zapoznania się z tematyką rodzicielstwa zastępczego.

W ramach realizacji projektu w lokalnych mediach ukazały się artykuły nt. pieczy zastępczej, tj.:

- TEMI - „Czekając na rodzinę”;
- Radio RDN - „W Tarnowie nadal jest zapotrzebowanie na rodziny zastępcze”;
- Tarnowska.tv - „Chcą, by dzieci miały szansę znaleźć kochający dom. Rodziny zastępcze w Tarnowie są nadal poszukiwane”;
- Kronika Krakowska - wywiad z z-cą dyrektora MOPS w Tarnowie;
- Radio RDN - „Dziewięć osób, które chce pełnić rolę rodziny zastępczej, odbywa szkolenie prowadzone

przez MOPS”;

- Wakacyjnie w MOPS - artykuł na stronie Urzędu Miasta Tarnowa;
- Radio RDN - „Coraz mniej rodzin zastępczych. MOPS prowadzi szkolenie dla kandydatów”;
- Radio ESKA Tarnów - „Szukają osób, które pomogą dzieciom w potrzebie”;
- Tarnowska TV - „Rodzice zastępczy pilnie poszukiwani”.

W ramach rozpropagowania i promowania w Tarnowie idei rodzicielstwa zastępczego Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej zachęcał firmy, instytucje oraz osoby prywatne związane z Tarnowem do bezpośredniego włączenia się w promowanie powstawania rodzinnych form opieki nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej poprzez wykonanie fotografii z hasłem: #ZostańRodzinąZastępcząWTarnowie i umieszczenie jej na swojej stronie internetowej lub też na swoim profilu w mediach społecznościowych, jak: Facebook. Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie zamieszczone były informacje na temat rodzicielstwa zastępczego oraz wykaz niezbędnych dokumentów, jakie należało złożyć, aby zostać rodziną zastępczą. Ponadto na stronie ośrodka umieszczane były również na bieżąco informacje oraz zdjęcia z realizowanych działań na rzecz rodziców zastępczych oraz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie miasta Tarnowa.

Warto również w tym miejscu zaznaczyć, iż ośrodek posiada autorski program szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej pn. „Serce na zastępstwo”, który to w dniu 28 czerwca 2018 r., decyzją Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, po raz drugi na okres 5 lat został zatwierdzony.

Instytucjonalna piecza zastępcza

Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Tarnowie zapewnia pełną i wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie miasta Tarnowa.

W ramach COPOW w minionym roku funkcjonowały placówki typu:

Socjalizacyjnego:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Słoneczny Dom” w Tarnowie - dla 10 dzieci.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. Janusza Korczaka w Tarnowie - dla 14 dzieci.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przyjazny Dom” w Tarnowie - dla 14 dzieci.

Interwencyjnego:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Pogotowie Opiekuńcze” w Tarnowie przeznaczona dla 14 dzieci.

Do głównych zadań, jakie ustawa nakłada na placówki opiekuńczo-wychowawcze, należą:

- zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania;
- zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych, emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, religijnych i społecznych dziecka;
- umożliwienie kontaktu dziecka z rodzicami biologicznymi i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- podejmowanie działań mających na celu powrót dziecka do rodziny;
- zapewnienie dziecku dostępu do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych oraz korzystania z przysługujących mu świadczeń zdrowotnych;
- ścisła współpraca z instytucjami wspierającymi działania placówek opiekuńczo-wychowawczych, szczególnie w zakresie przygotowania dziecka do samodzielnego życia.

Do zadań placówek należy również świadczenie poradnictwa pedagogicznego, psychologicznego dzieciom i ich rodzinom mającym trudności lub wykazującym potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Na terenie tarnowskich placówek, prowadzone są zajęcia wychowawcze (indywidualne i grupowe). Placówki socjalizacyjne funkcjonują w oparciu o tzw. „system rodzinkowy”, mający na celu właściwe przygotowanie dzieci do usamodzielnienia w przyszłości.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2021 r. wydał skierowania do placówek opiekuńczo-wychowawczych znajdujących się na terenie miasta Tarnowa dla 27 dzieci pochodzących z Tarnowa oraz dzieci spoza Tarnowa.

Pracownicy placówek regularnie współpracowali z przychodniami lekarskimi, sądami, poradniami specjalistycznymi, ze szkołami oraz z Miejskim i Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Młodzieżowymi Ośrodkami Socjoterapii. Wychowankom organizowane były zajęcia rekreacyjne, relaksacyjne, filmowe, plastyczne, integracyjne ze społecznością lokalną oraz prowadzony był szeroki wachlarz zajęć sportowych zgodnych z zainteresowaniami indywidualnymi wychowanków.

Efekty pracy kółek zainteresowań to:

- usprawnianie dotychczasowych umiejętności fizycznych;
- rozbudzenie potrzeb kulturalnych wychowanków;
- rozbudzenie dociekliwości intelektualnej, samodzielności i sprawności umysłowej;
- estetyczny i ładnie urządzone ogródek, zadbane pomieszczenia domowe, segregacja odpadów;
- przygotowywanie okolicznościowych pamiątek oraz dbałość o wystrój estetyczny placówek przez cały rok w nawiązaniu do pór roku oraz świąt;
- udział w konkursach plastycznych, ekologicznych, literackich poznanie zasad postępowania się komputerem oraz poznanie nowych zagrożeń wynikających z niewłaściwego korzystania z Internetu;
- zainteresowanie młodzieży sztuką kulinarną, jako umiejętności pożytecznej wykorzystywanej w życiu codziennym oraz jako hobby;
- właściwe ukierunkowanie ciekawości i aktywności młodzieży, zapoznanie z różnymi metodami i technikami przy wykonywaniu podstawowych prac remontowych.

W pracy z rodziną dziecka szczególny nacisk kładziony był na:

- wzmacnianie, udzielanie pomocy rodzinom będącym w kryzysie, rozwijanie systemu wsparcia;
- zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka, poprzez stałą współpracę jednostek pomocy społecznej, ochrony zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych;
- monitorowanie zmian w sytuacji prawnej i rodzinnej dzieci umieszczonych w placówce poprzez stały kontakt z instytucjami zajmującymi się problematyką dziecka i rodziny;
- konsolidowanie sił w sprawach dotyczących rozwoju zdrowotnego i psychicznego dziecka;
- pracę socjalną z rodzinami dotkniętymi dysfunkcjami społecznymi poprzez kontakt telefoniczny oraz osobisty w placówce, jak również podczas wywiadów środowiskowych;
- mediacje pedagogiczne;
- pedagogizację rodzin.

Dzieci przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie miasta Tarnowa

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie Tarnowa przebywało łącznie 68 wychowanków (narastająco)

pochodzących z różnych powiatów i miast na prawach powiatu w wieku od 5 do 20 lat, w tym 63 wychowanków pochodzących z terenu miasta Tarnowa, co stanowi 93% ogólnej liczby wychowanków.

Przyczyny opuszczania placówek opiekuńczo-wychowawczych

Przyczyny opuszczania placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2021 r. wraz z liczbą dzieci:

- powrót do rodziny - 7 dzieci,
- umieszczenie w rodzinie zastępczej - 1 dziecko,
- zmiana placówki (umieszczenie w placówce socjalizacyjnej, interwencyjnej, ale również MOS, MOW, SOSW) - 20 dzieci,
- usamodzielnienie - 8 dzieci.
- zgon – 1 dziecko.

Jak z powyższego wynika, najczęstszymi powodami opuszczania instytucjonalnej pieczy przez wychowanków są zmiany na inny typ placówek. Następnym powodem opuszczenia tarnowskich placówek są powroty do rodziny biologicznej, co ma często miejsce z placówki interwencyjnej, w której dzieci są m.in. umieszczane z powodu nierealizowania obowiązku szkolnego.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Rodzinny Dom”

Od 1 czerwca 2021 r. w Tarnowie funkcjonuje Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Rodzinny Dom” typu rodzinnego. Placówka ta została utworzona z myślą o najmłodszych dzieciach wymagających zapewnienia całodobowej opieki i wychowania. Przeznaczona jest dla 8 dzieci do 18. roku życia, daje możliwość wspólnego wychowywania się licznego rodzeństwa.

Główne zadania nałożone na placówkę zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej to:

- zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania;
- zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, religijnych i społecznych dziecka;
- umożliwienie kontaktu dziecka z rodzicami biologicznymi i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- podejmowanie działań mających na celu powrót dziecka do rodziny;
- zapewnienie dziecku dostępu do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych oraz korzystania z przysługujących świadczeń zdrowotnych;
- ścisła współpraca z instytucjami wspierającymi działania placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Pracownicy placówki prowadzili również regularną współpracę z instytucjami, takimi jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, policja, sąd, przychodnia lekarska POZ oraz szkoły i przedszkola, do których uczęszczają wychowankowie. Ponadto placówka ściśle współpracowała z poradniami specjalistycznymi dla dzieci, m.in. poradnią logopedyczną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i genetyczną.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Rodzinny Dom” w Tarnowie prowadziła również zajęcia wychowawcze dla dzieci: plastyczne, kulinarne, sportowo-rekreacyjne, relaksacyjne. Dzieci miały dostęp do dodatkowych zajęć pozaszkolnych prowadzonych przez inne instytucje, np. szkoły, kluby sportowe itp.

Dzięki możliwości korzystania z dodatkowych zajęć zarówno w placówce, jak i poza nią dzieci miały możliwość:

- rozwijania swoich dotychczasowych zainteresowań i zdolności;

- efektywne spędzanie czasu wolnego;
- wzmacniania więzi społecznych poprzez wspólne działania;
- rozwijania samodzielności i sprawności umysłowej;
- uczestnictwa w organizacji okolicznościowego wystroju placówki związanego z porą roku, świętami, czy imprezami;
- poznania sztuki kulinarnej celem zdobycia odpowiedniej do wykorzystania wiedzy.

Placówka w ramach swojej działalności prowadziła również pracę z rodziną dziecka, głównie poprzez:

- włączanie rodziców biologicznych w życie dziecka (informowanie o wszystkich ważnych wydarzeniach, stanie zdrowia, motywowanie do uczestnictwa w życiu dziecka);
- umożliwienie rodzicom biologicznym dziecka stałego kontaktu z dzieckiem w warunkach pozwalających na wzmocnienie więzi;
- współpraca z jednostkami pomocy społecznej, ochrony zdrowia, sądów rejonowych, kuratorów sądowych, społecznych, policją i dzielnicowymi, a także innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny;
- porady indywidualne dla rodziców biologicznych i innych osób bliskich, stały kontakt telefoniczny lub osobisty.

Dzieci przebywające w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Rodzinny Dom” w Tarnowie

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. w placówce przebywało łącznie 13 wychowanków (narastająco) pochodzących z terenu miasta Tarnowa w wieku od 7 miesięcy do 17. roku życia.

W roku 2021 r. Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Rodzinny Dom” w Tarnowie opuściło troje dzieci z następujących przyczyn:

- umieszczenie w rodzinie zastępczej: 1 dziecko;
- powrót pod opiekę rodziny zastępczej zawodowej: 2 dzieci (czasowy pobyt w placówce z uwagi na urlopowanie rodziny zastępczej zawodowej).

W Placówce przebywa jedno dziecko, które w chwili obecnej objęte jest procesem usamodzielniania.

Ocena efektywności działania w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Dzięki podjęciu współpracy przez rodziny, w tym rodziny biologiczne, z asystentem rodziny nastąpiła częściowa poprawa funkcjonowania rodzin lub utrzymanie na tym samym poziomie, głównie w zakresach kompetencji rodzicielskich, umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego czy umiejętności społecznego funkcjonowania. Nadmienić jednak należy, że w przypadku asystentów rodziny dużym utrudnieniem w pracy w 2021 r. były ograniczenia spowodowane sytuacją epidemiologiczną.

8. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ DLA MIASTA TARNOWA NA LATA 2021-2023

Program stanowi realizację zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przedstawia zarówno obraz budowanego lokalnego systemu pieczy zastępczej, jak i plan działań związanych z rozwojem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie miasta Tarnowa w latach 2021-2023.

Celem nadrzędnym „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” jest rozwój pieczy zastępczej celem zapewnienia dzieciom opieki i wychowania w warunkach zbliżonych do rodziny biologicznej oraz propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego. Zapisy

programu dotyczą również działających placówek opiekuńczo-wychowawczych, w których pożądanym jest utrzymanie standardu i poziomu usług z uwzględnieniem liczby miejsc i wieku wychowanków. Nie należy też zapominać, by w zintegrowanym systemie opieki nad dzieckiem i rodziną uwzględnić działania mające na celu przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia po opuszczeniu rodzinnej bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Mając na uwadze powyższe opracowano cele szczegółowe:

- wspieranie i promowanie rozwoju różnych form pieczy zastępczej w mieście Tarnowie;
- optymalizacja instytucjonalnych form pieczy zastępczej;
- wsparcie procesu usamodzielnienia się osób opuszczających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą;
- powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej bądź, gdy nie jest to możliwe, dążenie do przysposobienia (adopcji).

Realizacja celów programu ma wpływ na dalsze budowanie systemu pieczy zastępczej na terenie miasta Tarnowa, który nie tylko ma za zadanie zapewnić tarnowskim dzieciom opiekę i wychowanie w rodzinnych formach pieczy zastępczej, ale również pozwoliła wypracować i wdrożyć standardy sprawowania pieczy zastępczej, przyczyniając się do jej profesjonalizacji.

Program wpisuje się w politykę prorodzinną państwa, jest zgodny z jej założeniami oraz podkreśla i zakłada czasowość pieczy zastępczej.

Odbiorcami Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 są:

- dzieci przebywające w pieczy zastępczej na terenie miasta Tarnowa,
- rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie miasta Tarnowa,
- usamodzielnieni wychowankowie pieczy zastępczej,
- kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem,
- rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- instytucje i organizacje działające na rzecz wspierania dzieci przebywających w pieczy.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej stanowi dokument otwarty i będzie realizowany w okresie trzech lat. Ponadto program ten jest integralną częścią programu gminnego kładącego nacisk na pracę z rodziną oraz na wzmacnianie jej w taki sposób, aby dzieci umieszczone w pieczy zastępczej mogły jak najszybciej wrócić do rodziców biologicznych mogącym zapewnić im odpowiednie i bezpieczne warunki wzrastania.

Zakłada się, iż „Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” będzie realizowany przy udziale środków finansowych Gminy Miasta Tarnowa, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych ze źródeł zewnętrznych, w tym dotacji oraz grantów projektowych w ramach funduszy unijnych i innych.

Koordynatorem „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w roku 2021 był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie. Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w mieście będzie podlegał zarówno monitoringowi, jak i ewaluacji. Monitoring zakłada analizę stopnia realizacji poszczególnych celów i zadań programu, a także efekty wdrażanych zadań. Monitoring ten opiera się na analizie wskaźnikowej. Ewaluacja dotyczy oceny skuteczności, efektywności i trafności poszczególnych celów zawartych w programie. Wyniki ewaluacji winny stanowić podstawę do sformułowania celów i zadań na potrzeby planowania programu na kolejne lata.

Zestawienie tabelaryczne z realizacji „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2021 roku

Cel I: Wspieranie i promowanie rozwoju różnych form pieczy zastępczej w mieście Tarnowie				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2021
1.	Zapewnienie kompleksowego wsparcia w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin zastępczych	1.Tworzenie struktur wspierających rodziny zastępcze (zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej)	- liczba zatrudnionych koordynatorów	4 wsparciem objęte zostały wszystkie rodziny wnioskujące
		2.Organizowanie specjalistycznych szkoleń, warsztatów oraz grup wsparcia mających na celu podnoszenie umiejętności i kwalifikacji rodzin zastępczych	- liczba zorganizowanych szkoleń, grup wsparcia, warsztatów	4
			- liczba osób biorących w nich udział	16
		3.Udzielenie wsparcia specjalistycznego, tj. psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego rodzinom zastępczym oraz umieszczonym w nich dzieciom	- liczba udzielonych porad i konsultacji	191
		4.Zatrudnienie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich	- liczba zatrudnionych osób	4
			- liczba rodzin zastępczych, którym udzielono wsparcia	3
		5.Zapewnienie opieki nad dzieckiem w sytuacji korzystania z prawa do czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodziny zawodowe lub prowadzących rodzinny dom dziecka	- liczba rodzin pomocowych	2
			- liczba rodzin zastępczych, którym udzielono wsparcia	2
			- liczba dzieci, którym zapewniono opiekę	3
		6.Zapewnienie wsparcia finansowego rodzinom zastępczym i	- liczba wypłaconych	1346

		prowadzącym rodzinny dom dziecka	świadczeń	
2.	Pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe i rodzinny dom dziecka	1.Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskania kandydatów rodzinnych form pieczy zastępczej	- liczba podjętych inicjatyw	1 w 2021 r. realizowany był projekt pod nazwą: „#Zostań rodziną zastępczą w Tarnowie”
		2. Kwalifikowanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej, zawodowej, niezawodowej, rodzinnego domu dziecka	- liczba kandydatów ogółem	33
			- liczba wydanych opinii psychologiczno-pedagogicznych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej, zawodowej, niezawodowej, rodzinnego domu dziecka, w tym liczba opinii pozytywnych	30, w tym 18 pozytywnych
		3. Szkolenie i kwalifikowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej, rodzinnego domu dziecka oraz dyrektora placówki typu rodzinnego	- liczba osób przeszkolonych	7

			- liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej, zawodowej, niezawodowej, rodzinnego domu dziecka oraz dyrektora placówki typu rodzinnego	7
Cel II: Optymalizacja instytucjonalnych form pieczy zastępczej				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2021
1.	Zapewnienie dzieciom instytucjonalnej pieczy zastępczej w ramach działalności placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie miasta Tarnowa	1. Tworzenie optymalnych warunków wychowawczo-opiekuńczych umożliwiających prawidłowy rozwój fizyczny i psychiczny dzieci i młodzieży przebywających w placówkach. Stałe monitorowanie i podejmowanie inicjatyw w celu utrzymania standardów przez placówki	- liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	79
Cel III: Wspieranie procesu usamodzielniania się osób opuszczających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2021
1.	Pomoc wychowankom pieczy zastępczej w procesie usamodzielniania	1. Przygotowanie wychowanków do procesu usamodzielniania	- liczba osób biorących udział w warsztatach, spotkaniach dotyczących procesu usamodzielniania	- 8 osób (warsztaty „Zadbaj o swoją przyszłość. Kierunek kariera w procesie usamodzielniania”) - 25 osób (spotkania indywidualne w ramach sporządzenia IPU)

				oraz jego weryfikacji) - 11 osób (warsztaty „Gotowy do drogi” w POW JK)
			- liczba indywidualnych programów usamodzielnienia	12 nowych planów + 13 weryfikacji
		2.Zapewnienie wsparcia finansowego, tj. pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie	- liczba osób objętych pomocą	43
			- liczba wydanych decyzji	96
		3.Wsparcie w zapewnieniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	- liczba wniosków o mieszkanie chronione, mieszkanie z zasobów gminy	3
		4.Zapewnienie wsparcia psychologicznego, socjalnego, prawnego, doradztwa zawodowego oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	- liczba osób korzystających z poradnictwa	16
			- liczba udzielonych porad	35
Cel IV: Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej bądź, gdy jest to niemożliwe, dążenie do przysposobienia (adopcji)				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2021
1.	Współpraca z pracownikami socjalnymi i asystentami rodziny, ośrodkami adopcyjnymi, sądem, placówkami edukacyjnymi oraz innymi	1.Opracowywanie planów pomocy dziecku	- liczba opracowanych planów pomocy dziecku	27 planów pomocy dziecku (rodzinna piecza zastępcza) 28 planów pomocy dziecku (instytucjonalna

	instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny			piecza zastępcza)
		2. Dokonywanie okresowej oceny dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	- liczba sporządzonych protokołów okresowej oceny dziecka	199
2.	Wnoskowanie do sądu o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej	1. Sporządzenie wniosku do sądu o wydanie zarządzeń względem dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej	- liczba złożonych wniosków o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka	10 wniosków dla 13 dzieci (rodzinna piecza zastępcza) 5 (instytucjonalna piecza zastępcza)
			- liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	11 (rodzinna piecza zastępcza) 7 (instytucjonalna piecza zastępcza)
3.	Zgłaszanie do ośrodka adopcyjnego informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną	1. Sporządzenie opinii, o których mowa w art. 139a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r.	- liczba dzieci zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego	7 (w tym troje trafiło do rodzin adopcyjnych), (rodzinna piecza zastępcza) 6 (instytucjonalna piecza zastępcza)

Działania podejmowane w ramach projektów socjalnych w roku 2021

Nazwa projektu	Grupa docelowa	Działania	Źródło finansowania	Koszt projektu – w zł	Okres realizacji	Ilość uczestników
„Uniwersytet rodzicielstwa zastępczego” – projekt skierowany do funkcjonujących rodzin zastępczych na terenie miasta Tarnowa	Rodziny zastępcze	Zajęcia warsztatowe dla rodzin zastępczych	MOPS Tarnów	W ramach etatów MOPS	V - XII	16
„#Zostań Rodziną Zastępczą w Tarnowie” – projekt promujący rodzicielstwo zastępcze	Mieszkańcy miasta Tarnowa	W ramach realizacji projektu w lokalnych mediach ukazały się artykuły nt. pieczy zastępczej, tj.: TEMI - „Czekając na rodzinę”; Radio RDN - „W Tarnowie nadal jest zapotrzebowanie na rodziny zastępcze”; Tarnowska.tv - „Chcą, by dzieci miały szansę znaleźć kochający dom. Rodziny zastępcze w Tarnowie są nadal poszukiwane”; Kronika Krakowska - wywiad z z-cą dyrektora MOPS w Tarnowie; Radio RDN - „Dziewięć osób, które chcą pełnić rolę rodziny zastępczej odbywa szkolenie prowadzone przez MOPS”; Wakacyjnie w MOPS - artykuł na stronie Urzędu Miasta Tarnowa; Radio RDN - „Coraz mniej rodzin	MOPS Tarnów	W ramach etatów MOPS	I - XII	-----

		<p>zastępczych. MOPS prowadzi szkolenie dla kandydatów”;</p> <p>Radio ESKA Tarnów - „Szukają osób, które pomogą dzieciom w potrzebie”;</p> <p>Tarnowska TV - „Rodzice zastępczy pilnie poszukiwani”.</p> <p>Włączenie firm, instytucji oraz osób prywatnych związanych z Tarnowem w promowanie powstawania rodzinnych form opieki nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej poprzez wykonanie fotografii z hasłem: #ZostańRodzinąZastępcząWTarnowie i umieszczenie jej na swojej stronie internetowej lub też na swoim profilu w mediach społecznościowych jak: Facebook</p>				
„ Pastelowa Wielkanoc ”- #zostańwdomu – projekt wielkanocny dla dzieci i młodzieży	Dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	Zajęcia artystyczne w formie zdalnej – wykonanie ozdób wielkanocnych	MOPS Tarnów	W ramach etatów MOPS	1 III – 26 III	13
„ 2020 – czas odkrywania siebie ” – projekt realizowany w ramach Dnia Rodzicielstwa Zastępczego	Rodziny zastępcze wraz z umieszczonymi w nich dziećmi	Konkurs plastyczno-literacko-fotograficzny, jak radziliśmy sobie z emocjami w czasie izolacji	MOPS Tarnów	W ramach etatów MOPS	V - VI	8 dzieci oraz ich opiekunowie
„ 3,2,1 START ... Wakacje ”- projekt dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych	Dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	Organizacja czasu wolnego dzieciom i młodzieży podczas wakacji letnich poprzez: wyjście do kina (MCK- Kino Millenium), wyjście na karting (Speed Race-	MOPS Tarnów	W ramach etatów MOPS oraz we współpracy	VII -VIII	51

		Tarnów), do centrum zabaw dziecięcych („Fidle Migle”), do parku trampolin („Fly Park) oraz warsztaty plastyczne w siedzibie Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej		z instytucjami z terenu miasta Tarnowa		
„Podziel się czasem – bo im więcej dajesz, tym więcej zyskujesz” – projekt wolontariatu dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych	Dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	Pomoc najbardziej potrzebującym małoletnim w nadrobieniu zaległości w nauce bądź też mającymi problem z przyswajaniem wiedzy. Na stronie internetowej ośrodka została zamieszczona informacja o poszukiwaniu wolontariuszy. Informacja taka została również umieszczona na profilu społecznościowym Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Tarnowie, w mediach społecznościowych (Facebook). Ponadto do szkół średnich w Tarnowie oraz do tarnowskich wyższych uczelni zostało przesłane pismo z informacją o naborze wolontariuszy	MOPS Tarnów	MOPS Tarnów	IX 2021 – VI 2022	Pozyskano 4 wolontariuszy z pomocy korzysta 6 małoletnich
„Żywe obrazy” - projekt dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych	Dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	Konkurs fotograficzny	MOPS Tarnów	W ramach etatów MOPS	X -XI	8
„W oczekiwaniu na... tworzymy kalendarz adwentowy” - projekt dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych	Dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	Warsztaty tworzenia kalendarzy adwentowych dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych w siedzibie Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej	MOPS Tarnów	W ramach etatów MOPS	XI	7

<p>„Zadbaj o swoją przyszłość. Kierunek kariera w procesie usamodzielnienia” – warsztaty dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej</p>	<p>Młodzież rozpoczynająca proces usamodzielnienia oraz objęta już tym procesem</p>	<p>Warsztaty edukacyjne zorganizowane we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie - Zespołu Zamiejscowego w Tarnowie. Zapoznanie uczestników z ofertą kierowaną do młodych osób zaczynających karierę zawodową, zapoznanie z instytucjami rynku pracy</p>	<p>MOPS Tarnów</p>	<p>W ramach etatów MOPS, we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie - Zespołu Zamiejscowego w Tarnowie</p>	<p>XII</p>	<p>8</p>
<p>„Świąteczny czas”- projekt dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych</p>	<p>Dzieci i młodzież z rodzin zastępczych</p>	<p>Warsztaty dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych w siedzibie Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej</p>	<p>MOPS Tarnów</p>	<p>W ramach etatów MOPS</p>	<p>XII</p>	<p>6</p>

Źródło: opracowanie własne

Ocena efektywności działań podejmowanych w roku sprawozdawczym w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Analizując podejmowane działania związane z realizacją w 2021 r. „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Tarnowie na lata 2021-2023”, można stwierdzić, iż na terenie miasta Tarnowa dobrze funkcjonuje system wsparcia finansowego, jak i poradnictwa dla rodzin zastępczych.

Pracownicy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej wspierali rodziny zastępcze, dostosowując pomoc do indywidualnych potrzeb. Natomiast rodziny zastępcze chętnie zwracały się ze swoimi problemami, szukając skutecznych i dobrych rozwiązań występujących trudności. W osiągnięciu jak najlepszych rezultatów rodziny mogły liczyć na pomoc psychologów, pedagoga, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz prawnika. Dzięki zatrudnieniu odpowiedniej liczby koordynatorów każda rodzina zastępcza funkcjonująca na terenie miasta Tarnowa mogła być objęta jego wsparciem, jak i pomocą. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej objął również wsparciem osoby usamodzielniające się z rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, zapewniając im pomoc finansową oraz wsparcie niefinansowe. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej w reżimie sanitarnym przeprowadził szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze.

Sytuacja opiekuńczo-wychowawcza dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych była na bieżąco monitorowana. Praca ukierunkowana była na powrót dziecka do rodzica biologicznego lub - w przypadku braku takiej możliwości - na uregulowanie sytuacji prawnej i zgłoszenie małoletniego do adopcji.

Rodziny zastępcze otrzymały przysługujące im świadczenia obowiązkowe, ponadto wszystkie rodziny zastępcze zawodowe oraz rodzinny dom dziecka mogły skorzystać z fakultatywnego świadczenia w postaci dofinansowania do wypoczynku przebywającego w pieczy zastępczej dziecka. W 2021 r., z uwagi na trudną sytuację epidemiologiczną, w szerszym zakresie rodziny pozostawały w kontakcie telefonicznym i mailowym. Był to szczególny czas, gdzie rodzina zastępcza, ale również małoletni, pozostali w domach, a ich kontakt z rodzinami pochodzenia ze względu na pandemię nie był tak częsty. Izolacja, brak kontaktu z rówieśnikami, kwarantanna niektórych rodzin spowodowały, że praca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej była jeszcze bardziej wyętzona. Należy jednak zaznaczyć, że w sytuacjach, które tego wymagały, rodziny mogły liczyć na osobisty kontakt.

9. ŚWIADCZENIA DLA RODZIN Z DZIEĆMI NA PODSTAWIE USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH

Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Ośrodek realizował następujące świadczenia rodzinne:

Zasiłek rodzinny

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Zasiłek rodzinny przysługuje rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie uczącej się do ukończenia przez dziecko:

- 18. roku życia lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21. roku życia albo:
- 24. roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny	
Liczba złożonych wniosków ogółem	2.179
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	39.795

Wydatkowane środki ogółem	5.351.600 zł
w tym:	
na wypłatę świadczenia	4.528.200 zł
tytułem kosztów obsługi	823.400 zł

Źródło: opracowanie własne

Dodatki do zasiłku rodzinnego

Dodatki do zasiłku rodzinnego obejmują:

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka

Dodatek przysługuje matce, ojcu lub opiekunowi prawnemu dziecka, a także opiekunowi faktycznemu dziecka do ukończenia 1. roku życia dziecka, jednorazowo w wysokości **1000 zł**.

Z tytułu urodzenia dziecka	
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	243
Wydatkowane środki ogółem	213.016 zł

Źródło: opracowanie własne

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego

Urlop wychowawczy przysługuje osobie uprawnionej nie dłużej jednak niż przez okres:

- 24 miesiące kalendarzowych;
- 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu;
- 72 miesiące kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym.

Dodatek przysługuje w wysokości **400 zł** miesięcznie.

Z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	883
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	340.704 zł

Źródło: opracowanie własne

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka

Przysługuje osobie samotnej wychowującej dziecko, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ:

- drugi z rodziców nie żyje,
- ojciec dziecka jest nieznany,
- powództwo u ustalenie świadczenia alimentacyjnego na drugie z rodziców zostało oddalone.

Wysokość dodatku wynosi **193 zł** na każde dziecko (**273 zł** na dziecko niepełnosprawne), ale nie więcej niż **386 zł** na wszystkie dzieci (**546 zł** na dzieci niepełnosprawne).

Z tytułu samotnego wychowywania dziecka	
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	2.615
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	497.800 zł

Źródło: opracowanie własne

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej

Dodatek przysługuje na trzecie i kolejne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego w wysokości **95 zł** miesięcznie.

Z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	7.409
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	680.699 zł

Źródło: opracowanie własne

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego

Dodatek przysługuje na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Wysokość dodatku:

- **90 zł** na dziecko do 5 lat,
- **110 zł** na dziecko od 5 - 24 lat.

Z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	3.167
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	322.969 zł

Źródło: opracowanie własne

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego

Dodatek w wysokości **100 zł** wypłacany jest raz w roku na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem nowego roku szkolnego.

Z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	3.742
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	211.941 zł

Źródło: opracowanie własne

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania

Dodatek wypłacany jest przez 10 miesięcy od września do czerwca w wysokości:

- **113 zł** na zamieszkanie w miejscowości, gdzie znajduje się szkoła ponadpodstawowa, artystyczna oraz podstawowa (tylko w wypadku dziecka niepełnosprawnego);
- **69 zł** na dojazdy do szkoły ponadpodstawowej, w tym także artystycznej.

Z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	122
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	10.929 zł

Źródło: opracowanie własne

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka

Jednorazowa zapomoga przysługuje z tytułu urodzenia się żywego dziecka, jednorazowo w wysokości **1.000 zł** na jedno dziecko. Jednorazowa zapomoga - „becikowe” - przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10. tygodnia ciąży do porodu. Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	
Liczba złożonych wniosków	541
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	480
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	480.000 zł

Źródło: opracowanie własne

Świadczenie rodzicielskie

Świadczenie rodzicielskie nie jest uzależnione od kryterium dochodowego rodziny i jest wypłacane w wysokości **1.000 zł** miesięcznie.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje przez okres:

- 52 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
- 65 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
- 67 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
- 69 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;
- 71 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

Świadczenie rodzicielskie	
Liczba złożonych wniosków ogółem	194
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	2.026
Wydatkowane środki ogółem	1.893.702 zł
w tym: na wypłatę świadczenia	1.887.942 zł
tytułem kosztów obsługi	5.760 zł

Źródło: opracowanie własne

10. ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE NA PODSTAWIE USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH

Świadczeniami rodzinnymi są również świadczenia opiekuńcze, takie jak:

Zasiłek pielęgnacyjny

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny otrzymują :

- dzieci niepełnosprawne;

- osoby niepełnosprawne powyżej 16. roku życia z ustalonym znacznym stopniem niepełnosprawności,
- osoby powyżej 75. roku życia;
- osoby niepełnosprawne powyżej 16. roku życia - z ustalonym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia.

Zasiłek pielęgnacyjny	
Liczba złożonych wniosków	565
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	31.152
Wydatkowane na wypłatę świadczenia	6.719.052 zł

Źródło: opracowanie własne

Specjalny zasiłek opiekuńczy

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których - zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy - ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli: nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy	
Liczba złożonych wniosków	90
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	610
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	374.735 zł

Źródło: opracowanie własne

Świadczenie pielęgnacyjne

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

- matce albo ojcu;
- opiekunowi faktycznemu dziecka;
- osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- innym osobom, na których - zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy - ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Świadczenie pielęgnacyjne	
Liczba złożonych wniosków	156
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	5.275
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	10.322.780 zł

Źródło: opracowanie własne

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych

Obowiązujące od 18 kwietnia 2020 r. zmiany w tarczy antykryzysowej spowodowały większy dostęp do świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, ponieważ obniżenie wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej traktowane były jako utrata dochodu.

Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego uzależniona jest od minimalnego wynagrodzenia za pracę, które od 1 stycznia podlega corocznej waloryzacji. W 2021 r. świadczenie pielęgnacyjne, w związku z opieką nad osobą niepełnosprawną, wynosiło 1.971 zł, natomiast od 1 stycznia 2022 r. nastąpiła podwyżka świadczenia do kwoty 2.119 zł. W związku z powyższym nastąpił wzrost wypłacanego świadczenia pielęgnacyjnego w stosunku do roku 2020 o ok. 19%. Wydano 372 decyzji zmieniających kwotę przyznanego świadczenia.

11. ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH USTAWY O POMOCY PAŃSTWA W WYCHOWYWANIU DZIECI

Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia.

Świadczenie wychowawcze 500 +

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspakajaniem jego potrzeb życiowych. Uprawnionym wnioskodawcą jest jeden z rodziców, opiekun faktyczny dziecka (osoba, która opiekuje się dzieckiem i wystąpiła do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka), pod warunkiem że dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na ich utrzymaniu. Świadczenie otrzyma również opiekun prawny oraz dyrektor domu pomocy społecznej. W przypadku dziecka umieszczonego w domu pomocy społecznej świadczenie wychowawcze przysługuje dyrektorowi domu pomocy społecznej, chyba że inne osoby, o których mowa w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, uczestniczą w opiece nad dzieckiem i spełniają warunki uprawniające do otrzymania świadczenia wychowawczego.

Świadczenie wychowawcze 500+	
Liczba złożonych wniosków ogółem	11.716
Liczba uprawnionych dzieci	15.562
Liczba przyznanych świadczeń	189.623
Wydatkowane środki dotacji celowej z budżetu państwa ogółem	94.724.810 zł
w tym:	93.949.876 zł
na wypłatę świadczenia wychowawczego	
tytułem kosztów obsługi świadczenia wychowawczego	774.934 zł

Źródło: opracowanie własne

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci

W 2020 r. uległy zmianie terminy składania wniosków. Aby uzyskać prawo do świadczenia wychowawczego od 1 czerwca 2021 r., wnioski można złożyć od 1 lutego 2021 r. wyłącznie drogą elektroniczną, natomiast od 1 kwietnia 2021 r. także drogą tradycyjną (papierową).

Od 1 stycznia 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przejął obsługę wniosków o świadczenie wychowawcze na okres świadczeniowy, który trwa do 31 maja 2022 r. Dział Świadczeń Rodzinnych

i Spraw Mieszkaniowych kontynuuje realizację wypłat świadczeń wychowawczych do końca bieżącego okresu świadczeniowego, tj. do 31 maja 2022 r., jak również sprawy dotyczące wypłaty świadczeń w ramach koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego.

Natomiast wnioski na nowo narodzone dzieci od 1 stycznia 2022 r., a także na dzieci urodzone przed 2022 r., jeśli wcześniej taki wniosek nie został złożony oraz wnioski o wypłatę świadczenia wychowawczego na nowy okres świadczeniowy 2022/2023, składane są wyłącznie w formie elektronicznej do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W związku z przejściem zadania przez ww. instytucję liczba wypłaconych świadczeń, jak również kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych 500+, nieznacznie spadła o ok. 1,5% w stosunku do 2020 r.

12. DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH UCHWAŁY W SPRAWIE USTANOWIENIA RZĄDOWEGO PROGRAMU „DOBRY START” ORAZ ROZPORZĄDZEŃ WYKONAWCZYCH

Przepisy określają warunki realizacji wsparcia dla wszystkich rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego.

Świadczenie „Dobry start”

Świadczenie Dobry start (300+) jest realizacją rządowego programu „Dobry start”. Jego celem jest wsparcie rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Od 1 lipca 2021 r. obsługą świadczeń Dobry Start (300+) zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W 2021 r. Dział Świadczeń Rodzinnych i Spraw Mieszkaniowych zrealizował wypłatę świadczenia Dobry Start na podstawie wniosków złożonych w 2020 r. na łączną kwotę 1.200,00 zł dla 4 dzieci.

Świadczenie „Dobry start” realizowane przez Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych	
Liczba złożonych wniosków ogółem	17
Liczba dzieci objętych wsparciem	4
Wydatkowane środki ogółem	1.220 zł
w tym: na wypłatę świadczenia	1.200 zł
tytułem kosztów obsługi świadczenia	20 zł

Źródło: opracowanie własne

13. ZADANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW

Ustawa określa: zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów, tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z funduszu alimentacyjnego w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów oraz działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje:

- osobie do ukończenia 18. roku życia lub gdy się uczy w szkole albo w szkole wyższej do 25. roku życia - powyżej 25. roku życia bezterminowo, gdy posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności;

- osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli postępowanie egzekucyjne prowadzone wobec dłużnika w ciągu ostatnich dwóch miesięcy poprzedzających złożenie wniosku okazało się bezskuteczne.

W związku ze zmianami w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, przyjętymi w rozszerzonej tarczy antykryzysowej zmianami, wzrosło kryterium dochodowe uprawniające do pobierania świadczeń z kwoty 800 zł do kwoty 900 zł netto na osobę w rodzinie.

Od 1 października 2020 r., tj. od nowego okresu świadczeniowego, przy ustalaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wprowadzono tzw. mechanizm „złotówkę za złotówkę”, który zakłada, że przekroczenie progu dochodowego uprawniającego do pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego nie skutkuje automatycznie utratą prawa do tych świadczeń. Świadczenie wówczas przysługuje w wysokości pomniejszonej o kwotę przekroczenia kryterium, a minimalna kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego przysługująca z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” wynosi 100 zł.

W porównaniu do 2020 r. kwota wypłaconych świadczeń w 2021 r. uległa zmniejszeniu o ok. 6,5% .

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	
Liczba złożonych wniosków ogółem	525
Liczba świadczeń na osoby uprawnione w wieku do 18. roku życia	5.934
Liczba świadczeń na osoby uprawnione w wieku powyżej 18. do 25. roku życia uczące się w szkole lub szkole wyższej	1.208
Liczba świadczeń na osoby uprawnione w wieku powyżej 25. roku życia posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, które otrzymały świadczenie	37
Wydatkowane środki ogółem	3.229.187 zł
w tym:	3.132.278 zł
na wypłatę świadczenia	
tytułem kosztów obsługi funduszu alimentacyjnego	96.909 zł
średnie wypłacone świadczenie	436 zł

Źródło: opracowanie własne

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

W celu usprawnienia procesu dochodzenia od dłużników alimentacyjnych należności powstałych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego zlikwidowana została egzekucja administracyjna oraz przekazana w całości pod egzekucję sądową. Zmiany w Kodeksie karnym w zakresie przestępstwa niealimentacji nałożyły na organy właściwe wierzyciela obowiązek zawiadamiania prokuratury lub policji o możliwości popełnienia przestępstwa przez osobę, której dług alimentacyjny stanowi równowartość co najmniej trzech należnych świadczeń okresowych. Biorąc pod uwagę powyższe, w związku z przyznaniem prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności alimentów, tj. funduszu alimentacyjnego, w **471** przypadkach wystąpiono z zawiadomieniami o możliwości popełnienia przestępstwa określonego w art. 209 ustawy Kodeks karny. MOPS, jako realizator ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, podjął zintensyfikowane działania w celu wyegzekwowania należności od **729** dłużników alimentacyjnych. Podejmowane działania oraz zmiana przepisów powodują systematyczny wzrost ściągальności wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W 2021 r. na konto Gminy Miasta Tarnowa dokonano wpłat od dłużników alimentacyjnych w wysokości **2.222.959,65 zł**. W minionym

roku, na podstawie art. 27 ust. 3 i 3a ww. ustawy, wystąpiono do komorników sądowych z wnioskami:

Wnioski kierowane do komornika sądowego	
Wniosek o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego	443
Wniosek o rozszerzenie egzekucji	27
Wniosek o ograniczenie egzekucji	91
Wniosek o egzekucję z nieruchomości	5

Źródło: opracowanie własne

W stosunku do zamieszkałych na terenie Gminy Miasta Tarnowa dłużników alimentacyjnych prowadzono niżej wymienione działania:

Działania prowadzone wobec dłużników alimentacyjnych	Liczba
wystąpiono do organu właściwego dłużnika z wnioskami o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych	204
wysłano wezwania na wywiad alimentacyjny	524
przeprowadzono wywiady alimentacyjne	136
odebrano oświadczenia majątkowe - w niektórych przypadkach wywiad, pomimo podejmowanych prób, nie powiódł się, gdyż dłużnicy nie przebywali pod wskazanym adresem, przebywali za granicą lub w Zakładzie Karnym	136
wysłano do dłużników alimentacyjnych informacje: o przyznaniu osobie uprawnionej do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami ww. należności oraz informację o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa	539
przekazano komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	164
wystąpiono do komorników sądowych z wnioskami o ustalenie miejsca zamieszkania dłużników alimentacyjnych	90
w przypadku dłużników odbywających karę pozbawienia wolności skierowano do Zakładu Karnego zapytania, czy dłużnik alimentacyjny jest zatrudniony odpłatnie, ewentualnie jaka jest możliwość zatrudnienia	81
w celu ustalenia miejsca pobytu wystąpiono do Centralnej Ewidencji Ludności	122
oraz do Krajowego Rejestru Karnego	207
zobowiązano dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy, jako osoby bezrobotne albo poszukujący pracy	30
zwrócono się do starosty o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	42
przekazano innym gminom informację o podjętych działaniach wobec dłużników alimentacyjnych	85
prowadzono postępowania administracyjne w sprawie udzielenia ulgi w spłacie zadłużenia z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego na rzecz osób uprawnionych	28
przekazano szczegółowe informacje dot. dłużników alimentacyjnych na wnioski o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych skierowane przez	49

Komisariaty Policji wraz z wymaganą dokumentacją	
wydano decyzję o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	15
wystąpiono do prokuratury o ściganie za przestępstwo nie alimentacji	10
wystosowano wnioski o zatrzymanie prawa jazdy	9

Źródło: opracowanie własne

Na podstawie przepisów określonych w rozdziale 2. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów podejmowane były działania wobec dłużników alimentacyjnych służące pozyskiwaniu informacji, które mają wpływ na skuteczność egzekucji oraz zmierzające do ściągnięcia należności wobec Skarbu Państwa z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej. Podejmowane w 2021 r. działania spowodowały, iż na konto Gminy Miasta Tarnowa dokonano wpłat od dłużników alimentacyjnych na kwotę: **2.222.959,65 zł**, z tego na dochody budżetu państwa kwotę **1.693.013,93 zł**, w tym: kapitał **766.966,01 zł**, odsetki **925.986,32 zł**, koszty upomnienia **61,60 zł**.

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Przy ustalaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wprowadzono tzw. mechanizm „złotówkę za złotówkę”, zakładający, że przekroczenie progu dochodowego uprawniającego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, tj. kwoty 900 zł miesięcznie na osobę w rodzinie, nie skutkowało automatycznie utratą prawa do tych świadczeń. Świadczenie przysługiwało wówczas w wysokości pomniejszonej o kwotę przekroczenia kryterium.

Wprowadzenie od 1 listopada 2020 r. zmian do ustawy, jak również zwiększenie kryterium dochodowego nie wpłynęło na zwiększenie wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Na realizację zadania zleconego z administracji rządowej wraz z kosztami jego obsługi w 2021 r. wydatkowano kwotę: **3.229.187 zł**, natomiast w roku 2020 kwotę: **3.459.404 zł**. W porównaniu do 2020 r. kwota wypłaconych świadczeń w 2021 r. spadła o ok. 7,0%.

14. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa określa: zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizuje zadania określone w „Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na 2021 rok”.

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Miasta Tarnowa.

Realizowane w ramach programu działania obejmowały cztery obszary:

- zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;

- podniesienie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ponadto zespół ma na zadanie diagnozować problem przemocy w rodzinach oraz koordynować działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- nadzoruje realizację „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na 2021 rok”;
- prowadzi spotkania informacyjno-edukacyjne z mieszkańcami miasta;
- konsultuje indywidualne przypadki zgłaszane przez grupy robocze - pomaga w diagnozie, budowaniu planu pomocy;
- inicjuje interwencje w środowisku dotkniętym przemocą domową;
- rozpowszechnia informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.

W 2021 r. odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego. Do przewodniczącego zespołu wpłynęło łącznie 187 Niebieskich Kart, w tym:

- „Niebieskie Karty” założone przez pracowników socjalnych – 43,
- „Niebieskie Karty” założone przez inne instytucje – 144.

W 2021 r. procedurą „Niebieskie Karty” objętych było 241 rodzin. W ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” odbyło się 563 spotkania grup roboczych, których rolą było podejmowanie skutecznych działań zmierzających do rozwiązania problemu przemocy w rodzinie.

W minionym roku pomoc kierowana była:

Zespół Interdyscyplinarny	
Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego	241
Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ogółem	456
w tym:	209
kobiety	
mężczyźni	39
dzieci	208
Grupy robocze	
Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu	241
Liczba osób objętych pomocą Zespołu ogółem	456
w tym:	209
kobiety	
mężczyźni	39
dzieci	208
Poradnictwo i wsparcie psychologiczne	
Liczba osób objętych poradnictwem i wsparciem psychologicznym	60

Źródło: opracowanie własne

Kampania „Biała Wstążka”

W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie po raz dziesiąty włączył się w międzynarodową kampanię przeciwko przemocy pn. „Biała Wstążka”. Jest to największa na świecie kampania będąca symbolem sprzeciwu stosowania przemocy wobec kobiet.

Hasłem przewodnim kampanii były słowa: „Przerywam milczenie i walczę o siebie”. Ambasadorem kampanii była Anna Dudek - osoba, dla której zjawisko przemocy jest tematem

szczególnie ważnym. W swoim życiu doświadczyła przemocy, a po ponad 30 latach zdecydowała się ją ujawnić. Aktualnie zachęca swoją postawą osoby doświadczające przemocy do walki o siebie.

Oficjalna inauguracja kampanii odbyła się 29.11.2021 r. w Sali Lustranej w Tarnowie w obecności władz miasta Tarnowa, przedstawicieli Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Miejskiej, przedstawicieli tarnowskich szkół, członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz instytucji, które na co dzień współpracują na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach kampanii zaplanowane zostały spotkania z mieszkańcami miasta, które miały na celu edukację nt. przemocy w rodzinie oraz zachęcały do zdecydowanej reakcji na to zjawisko. 26.11.2021 r. przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego spotkał się z uczestnikami Międzyosiedlowego Centrum Aktywności Senioralnej „Złoty Wiek” w celu rozmowy nt. zjawiska przemocy w rodzinie. Seniorzy zostali zaznajomieni z lokalnym systemem przeciwdziałania przemocy oraz kompetencjami służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Uczestnicy spotkania otrzymali ulotki informacyjne dot. placówek świadczących pomoc osobom uwięzonym w przemoc. W wydarzeniu wzięło udział 10 osób.

3.12.2021 r. odbyło się spotkanie Tarnowskiej Rady Seniorów, w którym gościnnie uczestniczył ambasador kampanii - Anna Dudek - oraz przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego. Pani Anna Dudek podzieliła się z uczestnikami spotkania swoją historią życiową oraz zachęcała do zdecydowanej reakcji na zjawisko przemocy. Członkowie TRS otrzymali ulotki informacyjne dot. placówek świadczących pomoc osobom uwięzonym w przemoc. W spotkaniu Tarnowskiej Rady Seniorów udział wzięło 23 osoby.

W trakcie kampanii Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna zorganizowała warsztaty psychoedukacyjne pod hasłem „Reaguj na przemoc”. W warsztatach wzięli udział uczniowie drugich i trzecich klas o profilu psychologiczno-pedagogicznym ze szkół ponadpodstawowych (XXI Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie, V Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. J. Szczepanika w Tarnowie). Warsztaty poruszały temat świadomości przemocy, cyberprzemocy, przemocy rówieśniczej oraz możliwości reagowania na przemoc. Zajęcia prowadzili psycholodzy i pedagodzy poradni.

Informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie w trakcie kampanii zamieszczane były na stronach internetowych Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tarnowie, Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy.

Podczas Kampanii mieszkańcy miasta mieli możliwość skorzystania z bezpłatnych konsultacji z psychologiem, pedagogiem oraz prawnikiem. Porady udzielane były w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowie, Okręgowym Ośrodku Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepięstwem prowadzonym przez Fundację im. H.J. Tarnowskiego, Specjalistyczną Poradnię Profilaktyczno-Terapeutyczną, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.

W ramach kampanii zaplanowano również szkolenia dla specjalistów zaangażowanych w pracę na rzecz rodzin uwięzanych w przemoc.

19.11.2021 r. pracownicy Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno-Terapeutycznej wzięli udział w szkoleniu prowadzonym przez przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie pn. *Procedura „ Niebieskie Karty” – zastosowanie w praktyce*. Szkoleniem zostało objętych 10 osób.

2.12.2021 r. zorganizowano szkolenie dla specjalistów zajmujących się procedurą „Niebieskie Karty” - *Osoba nadużywająca alkoholu oraz stosująca przemoc w rodzinie; charakterystyka pracy w ramach procedury „Niebieskie Karty”*. Szkolenie miało charakter interdyscyplinarny, uczestniczyło

w nim 15 osób.

Kampania Białej Wstążki to również wydarzenie sportowe. W tej edycji kampanii zorganizowany został w dniu 28.11.2021 r. rajd rowerowy. W trakcie przejazdu przez miasto uczestnicy - poprzez przypięte w widocznym miejscu białe wstążki - wyrazili swój sprzeciw wobec zjawiska przemocy.

W ramach kampanii Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy zorganizował dni otwarte placówki, w trakcie których było można zapoznać się z misją TOIKiWOP, porozmawiać z zatrudnionymi specjalistami. Na stronie internetowej placówki w każdy dzień kampanii pojawiał się film nt. mitów dotyczących przemocy oraz „APEL do MĘŻCZYŹN” zachęcający do wspierania kobiet doświadczających przemocy. Na ogrodzeniu ośrodka została zaprezentowana wystawa zdjęć z konkursu realizowanego w 2020 r. pn. „Zdemaskuj Przemoc”. Przy wejściu umieszczona została instalacja „żółte parasole”- logo ośrodka, jako symbol chroniący osoby doświadczające przemocy.

W trakcie kampanii nawiązano współpracę z lokalnymi mediami i za ich pośrednictwem przekazywano informacje dot. zjawiska przemocy w rodzinie, skutków psychospołecznych przemocy oraz możliwościach i uprawnieniach służb zaangażowanych w działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc. Zachęcano do zdecydowanej reakcji na zjawisko przemocy w rodzinie.

Warto podkreślić, iż w działania w ramach kampanii bardzo mocno zaangażowane były tarnowskie szkoły (15 placówek oświatowych). Instytucje te dla dzieci oraz rodziców organizowały pogadanki, audycje radiowe, happeningi, konkursy plastyczne. Organizatorem Kampanii był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie oraz Urząd Miasta Tarnowa.

Kampania „Biała Wstążka” jest narzędziem mającym na celu zwrócić uwagę społeczeństwa na zjawisko przemocy, promować aktywną postawę w reagowaniu na przemoc oraz zachęcać, by nie pozostawać obojętnym wobec tego problemu. Informacje na temat kampanii publikowane były w prasie oraz telewizji lokalnej. W środkach komunikacji miejskiej, a także w tarnowskich instytucjach, rozwieszono zostały plakaty informujące o Tygodniu Kampanii. Łącznie rozwieszono 200 plakatów.

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Dzięki organizowanej od lat kampanii społecznej „Biała Wstążka” mieszkańcy Tarnowa zostali uwrażliwieni na zjawisko przemocy w rodzinie oraz jego psychospołeczne skutki. Co roku organizatorzy starają się dotrzeć do innych kategorii mieszkańców (kobiet, dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych i zależnych, mężczyzn) w celu zapoznania ich z dostępną w mieście ofertą pomocową dla rodzin uwikłanych w przemoc. Mieszkańcy zaopatrzeni zostali w wiedzę nt. kompetencji instytucji pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zostali poinformowani o tym, jakie działania można podjąć w sytuacji doświadczenia przemocy w rodzinie bądź będąc świadkiem przemocy w rodzinie.

Skuteczność działań mających na celu przerwanie przemocy w rodzinie wzmocniona jest dzięki pracy interdyscyplinarnej służb zaangażowanych w ten proces. Praca w formule interdyscyplinarnych grup roboczych pozwala dokonać pogłębionej diagnozy rodziny uwikłanej w przemoc oraz zaplanować skuteczną pomoc. Osoby pracujące w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie systematycznie podnoszą swoje umiejętności i kompetencje, biorąc udział regularnie w szkoleniach i konferencjach. Dzięki temu świadczone wsparcie oraz usługi są coraz bardziej profesjonalne i odpowiadają na potrzeby społeczności lokalnej.

Na terenie miasta Tarnowa istnieje dobrze rozwinięta sieć instytucji oferująca wsparcie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie mogą liczyć na

wsparcie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (MOPS, TOIKWOP), a także innych instytucjach państwowych, jak Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. W Tarnowie działa również szereg instytucji pozarządowych działających na rzecz osób uwikłanych w przemoc (Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego, Tarnowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej itp.). Od kilku lat instytucje samorządowe i organizacje pozarządowe podejmują szereg wspólnych inicjatyw na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (np. wspólne działania w ramach kampanii „Biała Wstążka”).

W 2021 r. prowadzono łącznie 264 procedury „Niebieskie Karty” (na jednego pracownika przypada ok. 53 procedury).

15. DZIAŁANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O PROMOCJI ZATRUDNIENIA I INSTYTUCJACH RYNKU PRACY

Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Działania w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych są realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy, między innymi w ramach prac społecznie użytecznych.

Prace społecznie użyteczne

Podstawowym aktem prawnym regulującym zakres wykonywania prac społecznie użytecznych jest Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych. Osoby uprawnione do wykonywania prac społecznie użytecznych kierowane były przez Powiatowy Urząd Pracy i w czasie ich wykonywania zachowywały status osoby bezrobotnej. Prace społecznie użyteczne stwarzały warunki powrotu na rynek pracy osobom bezrobotnym, korzystającym z uwagi na trudną sytuację materialną ze świadczeń z pomocy społecznej.

Osoby zaangażowane w wykonywanie prac społecznie użytecznych wykonywały prace na stanowisku:

- opiekunki domowej,
- pomocy opiekunowi osoby niepełnosprawnej,
- pracowników gospodarczych.

Usługi opiekuńcze, wykonywane w ramach prac społecznie użytecznych, realizowane były w środowisku zamieszkania klientów MOPS i zabezpieczały podstawowe bieżące potrzeby osób wymagających pomocy oraz jednocześnie umożliwiały im pozostanie w swoim środowisku zamieszkania bez konieczności wnioskowania o dom pomocy społecznej. Była to również bardzo dobra forma weryfikacji umiejętności niezbędnych na rynku pracy dla osób je wykonujących. W 2021 r. prace realizowane były w ramach wsparcia i uzupełnienia usług opiekuńczych (PSU) świadczonych przez opiekunki domowe na rzecz klientów ośrodka na 26 stanowiskach. W ramach przedmiotowych prac wsparciem objęto 33 środowiska. Ponadto skierowane osoby wykonywały prace w charakterze pracownika gospodarczego na 2 stanowiskach oraz jako pomoc na rzecz opiekuna osoby zależnej w ramach realizacji zapisów ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” na 2 stanowiskach. łącznie skierowanych do wykonywania przedmiotowych prac było 36 osób (na 30 stanowisk), zgodnie z założeniami porozumienia zawartego pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy w Tarnowie a ośrodkiem w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych.

Prace społecznie użyteczne, realizowane w ramach wyżej wymienionych działań, finansowane były z budżetu miasta Tarnowa w 40%, a w 60% ze środków Funduszu Pracy - refundacja. Wydatkowanie środków przedstawiało się w skali minionego roku następująco:

Prace społecznie użyteczne		
Środki Funduszu Pracy 60%	Środki miasta 40%	Łączna wydatkowana kwota
54.358,65	36.347,10	90.705,75 zł

Źródło: opracowanie własne

Prace społecznie użyteczne realizowane były przez klientów ośrodka również na rzecz Domu Pomocy Społecznej im. Św. Alberta w Tarnowie przy ul. Szpitalnej 53 oraz w Domu Pomocy Społecznej w Tarnowie przy ul. Czarna Droga 48.

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Jak wynika z bieżącej obserwacji, z każdym rokiem wzrasta zapotrzebowanie na opiekunki domowe kierowane w środowiska objęte pomocą ośrodka w ramach prac społecznie użytecznych. Natomiast zauważono również mniejsze zainteresowanie wykonywaniem prac społecznie użytecznych przez klientów MOPS, co może wiązać się z niskim wynagrodzeniem oraz brakiem uprawnień do bezpłatnych przejazdów autobusami komunikacji miejskiej. Brak zainteresowania wykonywaniem powyższych prac może mieć także związek z potencjalnie alternatywnymi źródłami dochodów uzyskiwanymi przez klientów ośrodka, o których nie informują pracowników socjalnych. Ewentualne ograniczenie wsparcia ze strony ośrodka nie jest tu czynnikiem motywującym. Główną natomiast korzyścią dla gminy z wdrożenia i rozwijania prac społecznie użytecznych jest przede wszystkim wykonywanie tych prac na rzecz społeczności lokalnej. Prowadzone działania korzystnie wpływają na aktywizację osób bezrobotnych, co było także zamiarem ustawodawcy oraz wzmacniają i wspierają osoby starsze i niepełnosprawne, tym samym zmniejszają potencjalne koszty pobytu tych osób w domach pomocy społecznej.

16. ZADANIA REALIZOWANE W OPARCIU O USTAWĘ O DODATKACH MIESZKANIOWYCH

Ustawa reguluje zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwość organów w tych sprawach.

Realizacja i finansowanie dodatków mieszkaniowych

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym pokrywającym w części koszty utrzymania lokalu mieszkalnego. Dodatki mieszkaniowe wypłacane były osobom zajmującym zarówno lokale spółdzielcze, komunalne zarządzane przez wspólnoty mieszkaniowe, jak również będące prywatną własnością. Kwota wypłaconego dodatku mieszkaniowego zależała od osiąganego dochodu i ponoszonych wydatków. Wypłaty dodatków mieszkaniowych były finansowane z budżetu Gminy Miasta Tarnowa. Na podstawie przepisów covidowych w 2021 r. była możliwość przyznania dodatku mieszkaniowego za okres wstecz. W związku z tym za okres stanu epidemii wypłacono dla **83** osób dodatki mieszkaniowe przyznane za okres wsteczny w łącznej wysokości **51.013,42 zł**.

Dodatkowo najemcy i podnajemcy lokali mieszkalnych dotknięci ekonomicznymi skutkami epidemii COVID-19 w okresie od dnia 5 stycznia do 31 marca 2021 r. mogli ubiegać się o dodatek mieszkaniowy powiększony o tzw. „dopłatę do czynszu”. Dopłata do czynszu była przyznawana tylko raz na okres 6 miesięcy. Jeśli chodzi o możliwe do uzyskania kwoty, to według ustawy: wysokość dodatku mieszkaniowego powiększonego o dopłatę do czynszu stanowiła 75 proc. miesięcznego czynszu opłacanego przez najemcę, jednak nie więcej niż 1500 zł. Wysokość dopłaty do czynszu

stanowiła różnicę między wysokością dodatku mieszkaniowego powiększonego o tę dopłatę a wysokością dodatku mieszkaniowego ustaloną zgodnie z art. 6 ustawy o dodatkach mieszkaniowych. Z tej formy pomocy w 2021 r. skorzystało 5 mieszkańców miasta Tarnowa. Dodatkowo do dodatku mieszkaniowego zostały wypłacone dopłaty do czynszu w wysokości miesięcznej od 67,39 zł do 738,05 zł.

Realizacja zadania przedstawiała się następująco:

Dodatki mieszkaniowe	
Liczba złożonych wniosków	3.393
Liczba gospodarstw domowych, którym dofinansowano wydatki mieszkaniowe	1.671
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	3.752
Wydatkowana kwota	5.693.669 zł
Minimalna wysokość wypłaconego dodatku mieszkaniowego	22 zł
Maksymalna wysokość wypłaconego dodatku mieszkaniowego	1.112 zł

Źródło: opracowanie własne

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o dodatkach mieszkaniowych

W stosunku do 2020 r. w minionym roku nieznacznie wzrosła liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych, natomiast znacząco wzrosły kwoty przyznawanych dodatków mieszkaniowych, tym samym zwiększyły się wydatki Gminy Miasta Tarnowa na ten cel o ok. 14 %.

17. ZADANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY PRAWO ENERGETYCZNE

Celem ustawy jest między innymi zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, oszczędnego i racjonalnego użytkowania paliw i energii.

Zryczałtowany dodatek energetyczny

Dodatek energetyczny przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej, czyli osobie pobierającej dodatek mieszkaniowy. Stanowi częściową rekompensatę kosztów ponoszonych z tytułu opłat za energię elektryczną, był przyznawany osobom, które miały ustalone prawo do dodatku mieszkaniowego.

Realizacja świadczenia przedstawiała się następująco:

Dodatek energetyczny				
Gospodarstwo	Liczba złożonych wniosków	Liczba gospodarstw	Liczba przyznanych świadczeń	Wydatkowana kwota ogółem
Liczące 1 osobę		278	2.307	26.887 zł
Liczące od 2 do 4 osób		342	2.661	42.906 zł
Liczące co najmniej 5 osób		73	496	9.562 zł
łącznie	1.496	693	5.464	80.942 zł
Koszty obsługi dodatku energetycznego (2 %),				1.587 zł

Źródło: opracowanie własne

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy prawo energetyczne

Zryczałtowany dodatek energetyczny stanowi częściową rekompensatę kosztów ponoszonych z tytułu opłat za energię elektryczną. Był przyznawany osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy, która jest jednocześnie stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania tej energii.

Wysokość dodatku energetycznego od 01.01.2021 r. do 30.04.2021 r. dla gospodarstwa domowego:

- prowadzonego przez osobę samotną: 10,94 zł/m-c,
- liczącego od 2 do 4 osób: 15,19 zł/m-c,
- liczącego co najmniej 5 osób: 18,23 zł/m-c.

Wysokość dodatku energetycznego od 01.05.2021 r. do 31.12.2021 r. dla gospodarstwa domowego nieznacznie wzrosła i wynosi:

- prowadzonego przez osobę samotną: 12,09 zł/m-c,
- liczącego od 2 do 4 osób: 16,79 zł/m-c,
- liczącego co najmniej 5 osób: 20,15 zł/m-c.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2021 roku wypłacił 5464 dodatków energetycznych na kwotę 80.942,24 zł dla 693 gospodarstw domowych. Liczba złożonych wniosków w 2021 r. o przyznanie dodatku energetycznego wyniosła 1496. W 2021 r. liczba złożonych wniosków o zryczałtowany dodatek energetyczny zmalała o ok. 11 %.

18. USTAWA O REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Rehabilitacja społeczna ukierunkowana jest na umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w życiu społecznym. Realizowana jest głównie poprzez wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej, a także wypracowanie umiejętności samodzielnego pełnienia ról społecznych. Jako podstawowe formy aktywności wspomagającej proces rehabilitacji społecznej i zawodowej należy wskazać uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych i w warsztatach terapii zajęciowej. Wychodząc naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji społecznej, ośrodek udzielał pomocy finansowej osobom niepełnosprawnym (posiadającym aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności) ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W 2021 r. rozdysponowano kwotę **5.334.873,73 zł** na realizację zadań powiatu, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych

Przysługiwało osobom fizycznym, niepełnosprawnym, dzieciom i dorosłym posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności oraz ich opiekunom. O dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych ubiegało się **695** osób niepełnosprawnych wraz z opiekunami. Informację o przyznaniu dofinansowania otrzymało **634** osoby na łączną kwotę **739.194 zł**, natomiast ze względu na rezygnacje **61** osób z uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych dofinansowanie wypłacono **568** osobom w kwocie **662.608 zł**.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osobom niepełnosprawnym

O dofinansowanie mogły ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadziły działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej dwóch lat przed dniem złożenia wniosku. W 2020 r. złożono **16** wniosków na kwotę **82.932 zł**. Ich realizacja nastąpiła w 2021 r., z czego odbyło się 12 wydarzeń, w których łącznie wzięło udział **550** osób niepełnosprawnych. Wyplacono dofinansowania na łączną kwotę **40.262 zł**.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny

O dofinansowanie mogły ubiegać się osoby fizyczne – dorośli i dzieci posiadający orzeczenie o niepełnosprawności, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, jeżeli średni miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych (obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku), nie przekraczał kwoty: 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym lub 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnie gospodarującej. Dofinansowanie dotyczyło zakupu sprzętu/urządzeń, które umożliwią rehabilitację w warunkach domowych. O dofinansowanie ubiegało się **48** osób; zawarto **41** umów z wnioskodawcami, wyplacono łącznie **78.424 zł**.

Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

O dofinansowanie mogły ubiegać się osoby niepełnosprawne posiadające aktualne orzeczenie o niepełnosprawności, które dokonały zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych na wniosek lekarza i otrzymały dofinansowanie na ten cel z Narodowego Funduszu Zdrowia oraz jeżeli średni miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych (obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku), nie przekraczał kwoty: 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym lub 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnie gospodarującej. W 2021 r. złożono łącznie **1.707** wniosków. Dofinansowanie otrzymało **829** osób na łączną kwotę **1.222.372 zł**.

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się

O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych mogły ubiegać się osoby niepełnosprawne posiadające aktualne orzeczenie o niepełnosprawności i mające trudności w poruszaniu się. Złożono łącznie **94** wnioski. Wyplacono łącznie **73** dofinansowania na kwotę **425.812 zł**, z tego:

- bariery architektoniczne: 41 osób na kwotę: 367.221 zł,
- bariery w komunikowaniu się: 14 osób na kwotę: 22.226 zł,
- bariery techniczne: 18 osób na kwotę: 36.365 zł.

Dofinansowanie z budżetu Gminy Miasta Tarnowa działalności WTZ

Na podstawie ww. ustawy realizowane jest również zadanie dofinansowania warsztatów terapii zajęciowej. Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) są to placówki wyodrębnione organizacyjnie i finansowo, które mają na celu stwarzanie osobom z niepełnosprawnością możliwości uczestniczenia w rehabilitacji społecznej i zawodowej. Na terenie Tarnowa funkcjonują 3 Warsztaty Terapii Zajęciowej. Ponadto na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Gminą Miasta Tarnowa a Powiatem Tarnowskim mieszkańcy miasta uczęszczali do WTZ działającego przy Stowarzyszeniu Kulturalno-Oświatowym „Piast” w Woli Rzędzińskiej. W ubiegłym roku dla trzech działających w Tarnowie WTZ, w których uczestnikami było **134** osoby niepełnosprawne, wyplacono kwotę

2.905.395,73 zł ze środków PFRON. Natomiast ze środków GMT dofinansowanie działalności tych warsztatów wynosiło **322.821,27 zł**. Na dofinansowanie udziału **11** mieszkańców Tarnowa, będących uczestnikami WTZ w Woli Rzędzińskiej, Gmina Miasta Tarnowa przekazała kwotę **26.517 zł**. W 2021 r. zasady dofinansowania przedstawiały się następująco: 90% kosztów działalności – ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, 10% kosztów działalności – ze środków miasta.

Działalność WTZ			
WTZ	Liczba uczestników	Wydatkowana kwota	
		Środki PFRON w zł	Środki miasta w zł
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tarnowie przy ul. Hodowlanej 6	45	976.320 zł	108.480 zł
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tarnowie przy ul. Ostrogskich 5b	35	759.360 zł	84.373 zł
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tarnowie przy ul. Klikowskiej190	54	1.169.716 zł	129.968 zł
Warsztaty Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego „Piast” w Woli Rzędzińskiej	11	238.656 zł	26.517 zł

Źródło: opracowanie własne

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Od dłuższego czasu obserwuje się wzrost zapotrzebowania na pomoc w formie dofinansowań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Jest to zauważalne zarówno w liczbie osób korzystających z dofinansowań, jak i wypłaconej łącznej kwocie. Pomimo specyficznej sytuacji w 2021 r. - z uwagi na stan epidemii oraz wprowadzane w związku z nim ograniczenia - zdecydowana większość zgłaszanych przez osoby niepełnosprawne potrzeb w zakresie dofinansowań ze środków PFRON było realizowane. Obostrzenia związane z organizacją turnusów rehabilitacyjnych oraz obawy wnioskodawców o możliwość zakażenia podczas wyjazdu spowodowały, że część beneficjentów zrezygnowało z takiej formy wsparcia. W przypadku pozostałych zadań - tj. dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się oraz dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych - w zasadzie wszystkie wnioski, które spełniały wymogi formalne i merytoryczne zostały rozpatrzone pozytywnie. Warsztaty Terapii Zajęciowej działały w rygorze sanitarnym. Ten trudny czas wymusił pewną modyfikację stosowanych form terapii, ale nie zmniejszył zapotrzebowania w tym zakresie. Część warsztatów uruchomiła tzw. zajęcia klubowe - jest to program dedykowany dla osób oczekujących na przyjęcie do WTZ.

19. ZADANIE REALIZOWANE NA PODSTAWIE ZAPISÓW USTAWY O USTALENIU I WYPŁACIE ZASIŁKÓW DLA OPIEKUNÓW

Ustawa określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Zasiłek dla opiekunów

W 2021 r. wydano 10 decyzji w sprawach dotyczących przyznania zasiłków dla opiekunów. Świadczenie wypłacane było w wysokości 620 zł. Realizacja świadczenia przedstawiała się następująco:

Wypłacone świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
Zasiłki dla opiekuna	441	270.439 zł
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	176	28.794 zł
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	322	17.689 zł
Koszty obsługi zasiłku dla opiekuna		8.511 zł
Ogółem	939	325.433 zł

Źródło: opracowanie własne

20. REALIZACJA Z USTAWY O WSPARCIU KOBIET W CIĄŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”

Ustawa określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Jednorazowe świadczenie w przypadku urodzenia żywego dziecka z ciężkim nieodwracalnym upośledzeniem lub chorobą zagrażającą życiu

Na podstawie ww. ustawy jest przyznawane i wypłacane jednorazowe świadczenie w przypadku urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu w wysokości 4.000 zł. Podstawowym warunkiem do przyznania świadczenia jest posiadanie przez dziecko zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenia albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zaświadczenie takie powinno być wystawione przez lekarza, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej albo lekarza, który jest zatrudniony lub wykonuje zawód w przychodni, z którą NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii. Ponadto, podobnie jak w przypadku jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (tzw. becikowego), jednorazowe świadczenie przysługuje tylko w sytuacji, gdy matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną, nie później niż od 10. tygodnia ciąży do dnia porodu. Fakt ten należy potwierdzić odpowiednim zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną.

Jednorazowe świadczenie w przypadku urodzenia żywego dziecka z ciężkim nieodwracalnym upośledzeniem lub chorobą zagrażającą życiu	
Liczba złożonych wniosków o świadczenie	10
Liczba przyznanych świadczeń	9
Kwota wydatkowana na świadczenia	36.000 zł
Koszty obsługi	1.113,39 zł

Źródło: opracowanie własne

W 2021 r. wpłynęło 10 wniosków. W dziewięciu przypadkach zostało przyznane świadczenie, w tym jedno na podstawie decyzji Wojewody Małopolskiego. Natomiast na podstawie wniosku o wypłatę ww. świadczenia złożonego 31 grudnia 2021 r. przyznano i wypłacono świadczenie w 2022 r. Na realizację świadczeń w 2021 r. wydatkowano 36.000 zł. Koszty obsługi świadczeń wyniosły 1.113 zł, natomiast w 2020 r. wypłacono świadczenia na kwotę: 40.000 zł, a koszty obsługi wyniosły 1.237 zł.

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Nastąpiło zwiększenie świadomości rodzin w zakresie korzystania z przysługujących im możliwości i uprawnień w zakresie leczenia i rehabilitacji dziecka dzięki współpracy z asystentem rodziny. Zauważyć jednak należy, że w okresie od ogłoszenia stanu epidemii polskie rodziny, w tym także rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym, miały ograniczony dostęp do placówek ochrony zdrowia.

21. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH USTAWY O OCHRONIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Zgodnie z ustawą ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności: promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym, zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Wsparcie osób i rodzin na podstawie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

Do szczegółowych zadań należało:

- poradnictwo oraz wsparcie psychologiczne dla członków rodziny i rodziców posiadających dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, w tym także konsultacje z elementami psychoedukacji dotyczącej funkcjonowania osób niepełnosprawnych intelektualnie;
- poradnictwo i wsparcie psychologiczne dla członków rodziny osób z zaburzeniami psychicznymi oraz konsultacje kształtujące właściwą postawę społeczną oraz zapobieganie dyskryminacji;
- wsparcie psychologiczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem alkoholu i/lub narkotyków oraz konsultacje z elementami psychoedukacji;
- konsultacje i poradnictwo psychologiczne dla osób doświadczających zaburzeń psychicznych, w tym motywujące do podjęcia leczenia farmakologicznego czy uzyskania pomocy psychoterapeuty;
- interwencje w miejscach zamieszkania osób cierpiących na zaburzenia psychiczne znajdujących się w sytuacji zagrożenia życia bądź zdrowia;
- wsparcie psychologiczne dla osób, które były hospitalizowane ze względu na myśli samobójcze lub podejmowanie prób samobójczych;
- motywowanie do dbania o zdrowie psychiczne;
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

Pomoc i wsparcie z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego w okresie zwiększonej zachorowalności realizowane były również w formie telefonicznej.

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

W przypadku osób z zaburzeniami psychicznymi trudno ocenić efektywność podjętych działań. W ocenie pracowników Działu Specjalistycznej Pomocy Środowiskowej nastąpił wzrost liczby osób przejawiających zaburzenia psychiczne lub chorobę psychiczną, które nie wyrażają zgody na współpracę. Sytuacja epidemiologiczna utrudniała kontakt z osobami z tego typu zaburzeniami. Nadmienić jednak należy, że pomimo stanu epidemii udzielano osobom z zaburzeniami psychicznymi wsparcia na najwyższym poziomie.

22. POZOSTAŁE ZADANIA I DZIAŁANIA OŚRODKA

Działania podejmowane w związku z sytuacją rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2

Zaistniała w ubiegłym roku sytuacja epidemiczna wymusiła konieczność przeorganizowania pracy ośrodka zarówno w zakresie zabezpieczenia zdrowia pracującej kadry, jak i zasad udzielanych świadczeń, wypracowania jasnych i przejrzystych procedur załatwiania spraw w warunkach ograniczeń i ryzyka zakażeń. Działając prewencyjnie, podjęto między innymi decyzję o czasowym ograniczeniu do minimum bezpośredniej obsługi klientów ośrodka. Nie przerwano pracy, zmieniono jedynie formę obsługi. Cały czas na bieżąco rozpatrywane były wnioski, przyznawane świadczenia, udzielane specjalistyczne poradnictwo. Kontakt z pracownikami ośrodka możliwy był przede wszystkim elektronicznie lub telefonicznie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w tym szczególnym okresie, oprócz pomocy i wsparcia kierowanego do tarnowskich rodzin wychowujących dzieci, skupił się na pomocy osobom samotnym, starszym i niepełnosprawnym, szczególnie wymagającym wsparcia w okresie trwania pandemii COVID-19. W trosce o wspólne bezpieczeństwo zdrowotne pracowników i mieszkańców Tarnowa podjęto szereg działań ograniczających rozprzestrzenianie się COVID-19, przyjęto jednoznaczne zasady. I tak:

1. Za pośrednictwem strony internetowej ośrodka www.mops.tarnow.pl przekazywane były - aktualizowane na bieżąco - najistotniejsze informacje i zalecenia dla mieszkańców miasta Tarnowa - świadczeniobiorców MOPS, między innymi zamieszczano informację o:
 - wprowadzonych ograniczeniach w wykonywaniu zadań polegających na wyłączeniu bezpośredniej obsługi interesantów i zmianie godzin pracy ośrodka;
 - sposobach realizowania świadczeń, w tym wymaganych dokumentach, sposobach przyjmowania i załatwiania spraw elektronicznie lub poprzez wrzucenie do skrzynki w budynku przy al. M.B. Fatimskiej 9 i ul. Granicznej 8A;
 - sposobach dostarczania korespondencji kierowanej do ośrodka, w tym podano adresy platform usług elektronicznych, przez które najprościej można było przestać korespondencję i wnioski o pomoc w formie elektronicznej;
 - możliwości skorzystania przez osoby i rodziny mieszkające, uczące się lub pracujące na terenie Tarnowa, zagrożone kryzysem lub przeżywające różnego rodzaju sytuacje trudne lub kryzysowe ze zdalnej pomocy psychologicznej realizowanej przez psychologów zatrudnionych w MOPS oraz psychologów zatrudnionych w Tarnowskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy oraz w ramach telefonu zaufania ARKA;
 - działającym całodobowym telefonie dla seniorów, pod którym osoby zainteresowane mogły uzyskać informację o zalecanych sposobach zachowania w zaistniałej sytuacji oraz możliwych formach pomocy;
 - ograniczeniach w działalności innych miejskich jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Zamieszczono:

- linki przekierowujące do wzorów druków do pobrania, które należy wypełnić przy ubieganiu się o świadczenia;
- szczegółowy wykaz numerów telefonów i adresów mailowych umożliwiający kontakt telefoniczny i mailowy z pracownikami;
- wykaz ulic należących do poszczególnych rejonów pracy pracowników socjalnych.

Zwrócono się do świadczeniobiorców, którzy dotychczas odbierali świadczenia w kasie ośrodka, o podawanie numerów kont bankowych, na które MOPS będzie mógł przelewać środki, na stronie internetowej ośrodka zamieszczono do pobrania druki oświadczeń dotyczące sposobu płatności w wersji elektronicznej.

2. Wypłata świadczeń realizowanych przez ośrodek odbywała się zgodnie z harmonogramem wypłat.
3. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane były z ograniczeniem co do osób, które posiadają rodzinę mogącą zapewnić niezbędną pomoc. Szczególną troską starano się otoczyć osoby samotne korzystające z tej formy wsparcia. Wprowadzono usługi covidowe, realizowane w sytuacji, gdy osoba była objęta izolacją lub kwarantanną ze szczególnym naciskiem na ochronę osób świadczących usługi.
4. Umieszczanie w Domach Pomocy Społecznej odbywało się na bieżąco zgodnie z otrzymywaniem informacji z poszczególnych jednostek o zwalnających się miejscach i wydanymi decyzjami o umieszczeniu.
5. Na stronie internetowej ośrodka publikowane były również lub zamieszczane w formie linków informacje o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 przekazywane przez Instytucje zwierzchnie.
6. Na drzwiach wejściowych i w budynkach MOPS rozplakatowano i na bieżąco były aktualizowane niezbędne informacje, również te zamieszczane na stronie internetowej ośrodka, jak też na stronach Ministerstwa Zdrowia i sanepidu dotyczące sposobów zapobiegania i zasad zachowania w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemiologicznego. Pracownicy socjalni poprzez MUW w Krakowie uzyskiwali informacje z aplikacji kwarantanna domowa o osobach przebywających na kwarantannie, a potrzebujących wsparcia. Pracownicy socjalni uzyskali dostęp do aplikacji kwarantanna domowa, poprzez którą osoby przebywające w kwarantannie, a potrzebujące wsparcia, mogły zgłosić do ośrodka swoje potrzeby. Pomimo wprowadzonych prewencyjnie ograniczeń w funkcjonowaniu ośrodka, wszystkie świadczenia realizowane były na bieżąco. Przyjmowane i rozpatrywane były wnioski o przyznanie świadczeń, wydawane były decyzje administracyjne, realizowana była praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne i w razie potrzeby działania w ramach interwencji kryzysowej. Ta sama sytuacja dotyczyła wszystkich pozostałych świadczeń realizowanych przez ośrodek, w tym: świadczenia opiekuńczego, świadczenia wychowawczego 500+, dodatku mieszkaniowego i energetycznego itd.

W ramach współpracy z innymi podmiotami pracownicy socjalni:

- wypełniali wnioski do Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Tarnowie o objęcie osób i rodzin potrzebujących wsparcia pomocą żywnościową w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym FEAD, Podprogram 2020 r.;
- pomagali w pozyskaniu dokumentów z innych instytucji, np. z USC, prokuratury, niezbędnych w związku ze sprawieniem pogrzebu;
- podejmowali różnorodne działania we współpracy z policją, kuratorami sądowymi, pracownikami placówek oświatowych i ochrony zdrowia;

- w trakcie prowadzonych rozmów telefonicznych uwrażliwiali rozmówców na sytuację osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych mieszkających w sąsiedztwie, prosząc o informowanie odpowiednich służb o osobach wymagających pomocy, w tym przebywających na kwarantannie;
- osobom przebywającym na kwarantannie udzielali informacji dotyczących możliwości skorzystania z pomocy żywnościowej, finansowej czy psychologicznej oraz możliwości zrobienia zakupów przez telefon z dowozem do domu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie pośredniczył również w propagowaniu akcji wojewódzkich i krajowych. Na stronie internetowej Ośrodka zainteresowane osoby mogły zapoznać się z informacją na temat akcji Samorządu Województwa Małopolskiego „Rodzina Razem”, w ramach której dostępna była oferta nieodpłatnej pomocy m.in. terapeutycznej, psychologicznej, animacyjnej, prawnej, duszpasterskiej, z której mogły korzystać całe rodziny w każdym czasie. Akcja odbywała się w ramach kampanii społeczno-informacyjnej „Dobro jest w Małopolsce. Stop Koronawirusowi!” W okresie zagrożenia epidemiologicznego w Tarnowie pojawiło się wiele inicjatyw oddolnych, w niektóre z nich zaangażował się również ośrodek. Ośrodek monitorował i raportował o sytuacji epidemiologicznej do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. ściśle współpracując w tym zakresie z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną. Ośrodek na bieżąco apelował za pośrednictwem dostępnych środków komunikacji elektronicznej do wszystkich mieszkańców miasta, aby nikt nie był obojętny na osoby z najbliższego otoczenia, szczególnie osoby przebywające na przymusowej kwarantannie.

Działania realizowane w ramach programu Wspieraj Seniora - Solidarnościowy Korpus Wsparcia Seniorów

Program powstał, by ograniczyć w czasie trwającej pandemii COVID-19 konieczność wychodzenia na zewnątrz przez osoby starsze, które ukończyły 70 i więcej lat, ze względu na ich bezpieczeństwo. W szczególnych przypadkach pomoc mogła być udzielona osobie przed 70. rokiem życia. Szczególne przypadki dotyczyły braku możliwości zapewnienia niezbędnych potrzeb wynikających ze stanu zdrowia oraz sytuacji rodzinnej i społecznej danej osoby. Pomoc w ramach programu polegała w szczególności na dostarczeniu zakupów, zgodnie ze wskazanym zakresem obejmującym artykuły podstawowej potrzeby, w tym: artykuły spożywcze i środki higieny osobistej. Osoba wspierająca seniora mogła również wykonać - nieodpłatnie - czynności związane z codziennym funkcjonowaniem, np. realizacja opłat za media, przynoszenie gorących posiłków. W ramach programu pracownicy pomagali również seniorom w dotarciu do przychodni lekarskich w celu zaszczepienia przeciw COVID-19, umawiali wizyty u lekarzy specjalistów oraz towarzyszyli w czasie teleporady lekarskiej. Realizacja programu w ubiegłym roku przedstawiała się następująco:

Program Wspieraj Seniora – Solidarnościowy Korpus Wsparcia Seniorów	
Liczba osób objętych programem	58
Liczba udzielonych świadczeń	ok. 1.500
Liczba zgłoszeń zarejestrowana poza infolinią	64
Liczba zgłoszeń za pomocą infolinii i aplikacji CAS	5
Koszt realizacji programu	277.608 zł

Źródło: opracowanie własne

Działania realizowane w ramach projektu „Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”

Gmina Miasta Tarnowa jest partnerem we wspólnej realizacji projektu pn. „Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, II Oś Priorytetowa - Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 - Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym. Liderem projektu jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, a pozostałymi partnerami są Gmina Miejska Kraków, Gmina Wieprz, Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „KLUCZ” oraz Gmina Zakliczyn.

Celem głównym projektu jest opracowanie i przetestowanie standardu funkcjonowania mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi (w tym co najmniej osobom z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną, osobom głuchoniewidomym, niewidomym z niepełnosprawnością fizyczną oraz osobom chorującym psychicznie z niepełnosprawnością fizyczną) jako form zdeinstytucjonalizowanych.

Standard usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi został opracowany w ramach I etapu projektu przez pracowników Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa. Obecnie projekt znajduje się w fazie testowania - II etap.

W 2021 r. projekt realizowany był przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie. Zadania wykonywane w ramach pilotażu objęły świadczenie usług mieszkalnictwa wspomaganego, w tym m.in. rekrutowanie, kwalifikowanie i wskazywanie osób do udziału w projekcie, zawieranie kontraktów z uczestnikami, opracowywanie Indywidualnych Planów Wsparcia, a także prowadzenie treningów w mieszkaniach własnych osób testujących wypracowany standard. Od początku trwania projektu wzięło w nim udział 10 osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz 5 opiekunów. Od 2022 r. usługi są realizowane przez Centrum Usług Społecznych w Tarnowie. Okres realizacji projektu: od 1.04.2018 r. do 31.03.2023 r.

Program „Czyste Powietrze”

Od 1 października 2020 r. Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych, na podstawie art. 411 ust. 10g - 10s ustawy - Prawo ochrony środowiska, wydaje zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego na potrzeby składania wniosku o otrzymanie dofinansowania z programu „Czyste Powietrze” dla mieszkańców zamieszkujących na terenie gminy miasta Tarnowa. W 2021 r. wydano **104** takich zaświadczeń.

„Dodatek osłonowy”

Nowym zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, które realizuje Dział Świadczeń Rodzinnych i Spraw Mieszkaniowych, jest przyznanie i wypłata świadczenia - dodatku osłonowego. Jest to świadczenie pieniężne, które ma na celu zapewnić wsparcie finansowe osobom o niskich dochodach, a także uchronić ich przed ubóstwem energetycznym. Służy zapewnieniu wsparcia dla osób zamieszkujących i przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie tylko w pokryciu części kosztów energii, ale również powiązanych z nimi rosnących cen żywności. Do końca stycznia 2022 r. wpłynęło ok. 4800 wniosków, na podstawie których wypłata pierwszej raty przyznanego dodatku osłonowego powinna nastąpić 31 marca 2022 r., natomiast druga transza winna być wypłacona do 2 grudnia 2022 r.

Działania podejmowane w ramach projektów socjalnych

PROJEKTY DZIAŁU SPECJALISTYCZNEJ POMOCY ŚRODOWISKOWEJ				
Nazwa projektu	Grupa docelowa	Działania	Źródło finansowania	Koszt projektu (zł)
„Intensywna praca asystenta rodziny z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych”	Rodziny z małoletnimi dziećmi przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	Objęcie wsparciem asystenta rodziny 69 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	189.519,18
Warsztaty edukacyjne dla rodziców „Wychowanie bez klapsa”	Rodzice-klienci MOPS w Tarnowie niewydolni wychowawczo, zagrożeni problemem przemocy w rodzinie, zainteresowani tematem wychowywania bez użycia przemocy	W 2021 r. odbył się 1 cykl warsztatów obejmujący 7 dwugodzinnych spotkań	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	611
„Trening budżetowy”	Klienci MOPS	W 2021 r. odbył się 1 cykl zajęć obejmujący 4 dwugodzinne spotkania	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	421
„Grupa wsparcia dla rodziców”	Rodzice-klienci MOPS w Tarnowie zainteresowani wprowadzeniem zmian w swoich relacjach z dziećmi	W 2021 r. odbyło się 5 spotkań grupy wsparcia dla rodziców. Spotkania trwały po 2 godziny i zazwyczaj odbywały się w odstępach dwutygodniowych	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	537
„Grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie”	Osoby mieszkające na terenie miasta Tarnowa, które w przeszłości lub obecnie doświadczają przemocy	W 2021 r. odbyło się łącznie 11 spotkań grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	1281

	w rodzinie.			
Grupa psychoedukacyjna dla osób stosujących przemoc w rodzinie „Każdy ma szansę na zmianę”	Dorośle osoby stosujące przemoc w rodzinie, mieszkańcy miasta Tarnowa.	W 2021 r. odbyło się łącznie 8 spotkań grupy psychoedukacyjnej dla osób stosujących przemoc w rodzinie	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	827
Mikołajowe serce	Dzieci z rodzin niepełnych objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie.	Pozyskanie sponsorów oraz przekazanie paczek mikołajowych 7 dzieciom.	Koszty zewnętrzne w postaci darowizny w postaci rzeczowej.	1280

Źródło: opracowanie własne

Udział w realizacji programów lokalnych

Wśród programów lokalnych przyjętych w drodze uchwał Rady Miejskiej w Tarnowie MOPS był w minionym roku realizatorem lub współrealizatorem następujących programów:

- Program Wspierania Rodziny dla miasta Tarnowa na lata 2019-2021;
- Program osłonowy Pomoc Gminy Miasta Tarnowa w zakresie dożywiania na lata 2019-2023;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na 2021 r.;
- Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w mieście Tarnowie na lata 2021-2025;
- Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Tarnowa na 2021;
- Program współpracy Gminy Miasta Tarnowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2021;
- Program Zapobiegania Przemocy oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego na lata 2017-2022 dla miasta Tarnowa;
- Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023.

23. DZIAŁALNOŚĆ PODEJMOWANA PRZEZ JEDNOSTKI POMOCY SPOŁECZNEJ NADZOROWANE PRZEZ OŚRODEK

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej był aparatem pomocniczym Prezydenta Miasta Tarnowa w sprawowaniu nadzoru nad działalnością jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego oraz ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej i ośrodków interwencji kryzysowej. Stąd poniżej przedstawiono informacje dotyczące działalności podejmowanych przez jednostki nadzorowane.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy, ul. Szarych Szeregów 1

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy realizuje zadania:

- a) Ośrodka Interwencji Kryzysowej (OIK), w ramach którego udziela pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej (w tym całodobowego pobytu) osobom z miasta Tarnowa znajdującym się w sytuacjach kryzysowych;
- b) Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy (SOWdOP), w ramach którego udziela kompleksowej pomocy: psychologicznej, prawnej i socjalnej, w tym schronienia osobom, ofiarom przemocy domowej; prowadzi działalność o charakterze edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jest jedną z 36 takich placówek w kraju dofinansowywanych z budżetu państwa i jedną z trzech w województwie małopolskim;
- c) opracowuje i realizuje programy korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- d) współpracuje z Centrum Powiadamiania Ratunkowego (połączenia z numerem 112), niosąc pomoc osobom, głównie w ostrych stanach suicydalnych.

W 2021 r., na podstawie porozumienia Gminy Miasta Tarnowa z powiatem dąbrowskim, TOIKiWOP świadczył również pomoc mieszkańcom powiatu dąbrowskiego.

W ramach realizacji zadań Ośrodka Interwencji Kryzysowej osobom doświadczającym trudnej sytuacji życiowej udziela się natychmiastowej pomocy, w tym:

- poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, socjalnego, prawnego;
- psychoterapii;
- w uzasadnionych sytuacjach – całodobowego schronienia.

Celem pracy interwencyjnej jest:

- obecność przy osobie przeżywającej kryzys poprzez wsparcie i wysłuchanie;
- rozpoznawanie i zapobieganie dekompensacji psychicznej, zachowaniom autodestrukcyjnym i agresywnym, jako symptomom tzw. „ostrego kryzysu”;
- odzyskanie przez osobę w kryzysie zdolności do samodzielnego pokonywania trudności;
- zapewnienie schronienia – w sytuacji konieczności izolacji od środowiska lub okoliczności kryzysogennych – połączone z intensywnymi oddziaływaniami terapeutycznymi;
- inicjowanie procesów zmiany i twórczego wykorzystania kryzysu.

Problemy najczęściej zgłaszane przez klientów w 2021 r.:

- przemoc;
- zdiagnozowane zaburzenia i choroby psychiczne;
- objawy lękowe i depresyjne, w tym myśli i zamiary samobójcze;
- konflikty rodzinne, kryzysy małżeńskie;
- rozwód, utrata, rozstanie, zdrada;
- uzależnienia i współuzależnienie;
- problemy zdrowotne;
- brak wiedzy prawnej.

Liczba przeprowadzonych interwencji – 1731.

Liczba klientów – 848.

Liczba osób korzystających z całodobowego pobytu – 4 osoby, w tym 1 dziecko.

Z powodu obostrzeń związanych z pandemią w 2021 r. ośrodek zawiesił odbywające się na terenie placówki, a realizowane na podstawie postanowień sądów, spotkania rodziców z mieszkającymi z drugim rodzicem dziećmi.

W ramach realizacji zadań specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie ośrodek udzielał pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, jak i osobom będącym świadkami przemocy domowej oraz ich rodzinom.

Realizując zadania specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, TOIKiWOP prowadzi również systematyczny monitoring sytuacji osób, które korzystały z całodobowego schronienia. W 2021 r. monitorowano sytuację 8 osób.

Liczba przeprowadzonych interwencji – 1704.

Liczba klientów ambulatoryjnych – 84.

Liczba osób korzystających z całodobowego pobytu – 4 osoby dorosłe.

Realizując powyższe dwa zadania, ośrodek objął pomocą łącznie 932 osoby, przeprowadził 3.455 interwencji.

Od 2020 r., w związku z ogłoszeniem stanu pandemii, zgodnie z instrukcją Wojewody Małopolskiego oraz poleceniem Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, ograniczono pomoc ambulatoryjną świadczoną w bezpośrednim kontakcie z klientem. Jednak zawsze, w sytuacjach wymagających takiego kontaktu, po telefonicznym uzgodnieniu, pracownicy udzielali pomocy interwencyjnej w ośrodku lub – jeśli była taka potrzeba – w miejscu zdarzenia. Dla ułatwienia kontaktu i poszerzenia możliwości świadczenia pomocy ośrodek uruchomił dodatkowo telefon komórkowy oraz Skype i Messenger. Klienci pozostawali więc w kontakcie telefonicznym (dwa numery stacjonarne i jeden komórkowy), mailowym (dwa adresy), a także poprzez komunikatory. Pełną akceptację zyskała prowadzona przez Skype terapia. Cały czas dostępna była i jest możliwość całodobowego schronienia.

Od czerwca 2021r. wycofano kontakt poprzez komunikatory (w sytuacjach, gdy osoby pozostające w terapii uznały tę formę za dogodniejszą, kontynuowano taki sposób komunikacji, np. spotkania grupy wsparcia, które odbywały się również w systemie hybrydowym), a zwiększono pracę w kontakcie osobistym z zachowaniem obostrzeń sanitarnych.

W 2021 r., również w związku z ryzykiem zakażenia wirusem COVID-19, ograniczono realizację zaplanowanych zajęć dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Nie było możliwości wejścia na teren zakładów karnych, a obowiązujące obostrzenia nie pozwoliły (do czerwca 2021 r.) również na spotkania grupowe w innych miejscach. Dopiero jesienią uruchomiono zajęcia dla jednej grupy (9 osób) osób stosujących przemoc w rodzinie, które prowadzone były – dzięki uprzejmości Straży Miejskiej – w pomieszczeniu wymienionej jednostki.

Biorąc pod uwagę kondycję psychiczną społeczeństwa na podstawie prowadzonych rozmów telefonicznych, ośrodek uznał dużą potrzebę przekazywania informacji na temat możliwości specjalistycznej pomocy i w związku z tym przez cały rok prowadzono intensywne działania informacyjne i edukacyjne dotyczące zarówno przemocy w rodzinie, jak i kryzysów psychologicznych (przygotowane przez pracowników filmiki, artykuły, informacje, dni otwarte, zewnętrzna wystawa ubiegłorocznych, fotograficznych prac konkursowych, instalacja, udostępniane materiały ogólnopolskich akcji) na stronie www i Facebooku, a także poprzez plakaty informacyjne w autobusach miejskich oraz placówkach edukacyjnych, ochrony zdrowia, itp. W grudniu przeprowadzono zajęcia warsztatowe z jedną grupą uczniów (pozostałe zaplanowane zostały odwołane do czasu możliwości ich przeprowadzenia). Przez cały rok prowadzono działania monitorujące zarówno osób, które chroniły się w tutejszym ośrodku, jak i uczestników poprzednich edycji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Wszystkie informacje dotyczące pracy ośrodka umieszczane były na bieżąco zarówno na drzwiach placówki, jak i na stronie internetowej. Wszyscy pracownicy uczestniczyli w regularnie prowadzonych (co 2 tygodnie) superwizjach zarówno wewnętrznych, jak i prowadzonych przez uprawnionego, „zewnętrznego”, superwizora. Spotkania superwizyjne realizowane były w trybie hybrydowym. W 2021 r. pracownicy Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy opracowali cykl filmów pn. „Obalamy mity o przemoc w rodzinie”, które publikowane były (codziennie inny mit) na stronie www. ośrodka oraz na Facebooku. Podobnie na stronach internetowych (www., FB) umieszczono „odezwę” pt. „10 rzeczy, które mężczyźni mogą zrobić dla bezpieczeństwa kobiet”. Na zewnątrz budynku ośrodka zorganizowano wystawę zdjęć z ubiegłorocznego konkursu fotograficznego oraz zamontowano instalację z parasoli (logo ośrodka) symbolizujących opiekę/ochronę wraz z hasłami dotyczącymi przemocy domowej.

Dom Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta, ul. Szpitalna 53

Dom Pomocy Społecznej im. Świętego Brata Alberta w Tarnowie jest miejską jednostką organizacyjną o zasięgu ponadgminnym. DPS dysponuje **154** miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz **10** miejscami dla osób w podeszłym wieku. Działalność domu łączy całodobową opiekę nad mieszkańcami DPS oraz świadczenie usług opiekuńczych w Dziennym Domu Pobytu dla mieszkańców Tarnowa, którzy nie zamieszkują w Domu Pomocy Społecznej.

Dom dysponuje **50** miejscami dziennego pobytu. Jest to forma pomocy w trybie dziennego wsparcia dla osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

W stacjonarnej placówce, oprócz sprawowania całodobowej opieki oraz zaspokajania niezbędnych potrzeb bytowych i opiekuńczych, prowadzona jest działalność rehabilitacyjna

i terapeutyczna. Dla mieszkańców domu i podopiecznych domu dziennego wsparcia do dyspozycji są sale gimnastyczne wyposażone w specjalistyczny sprzęt do ćwiczeń, a dla mieszkańców domu gabinet rehabilitacji, fizykoterapii i masażu, co sprzyja podnoszeniu sprawności fizycznej i utrzymaniu dobrej kondycji. Wszystkie zabiegi dostosowane są do indywidualnych potrzeb mieszkańców. W ciągu roku mieszkańcy uczestniczyli w różnorodnych formach terapii zajęciowej indywidualnej oraz grupowej z zachowaniem reżimu sanitarnego: odbyły się spotkania przy grillu, koncerty w ogrodzie, spotkania w klubie dyskusyjnym "Miszmasz", wspólne przygotowanie spektaklu teatralnego, dyskusje, gry, zabawy itp. Wizyty i spotkania z najbliższymi odbywały się w reżimie sanitarnym zgodnie z obowiązującą procedurą odwiedzin mieszkańców.

Dodatkowo w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom i pracownikom domu związanego zagrożeniem i skutkami COVID-19 pozyskano środki finansowe i doposażono dom w środki ochrony osobistej:

- grant „Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki mieszkańcom oraz bezpieczeństwa personelowi zakładów opiekuńczo-leczniczych, domów pomocy społecznej, zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych i hospicjów na czas COVID-19”;
- grant „Małopolska Tarcza Antykryzysowa Pakiet Społeczny, Bezpieczny Dom”;
- Fundusz Przeciwdziałaniu COVID-19 - Małopolski Urząd Wojewódzki.

Dom Pomocy Społecznej, ul. Czarna Droga 48

Dom jest placówką o zasięgu ponadgminnym, zapewnia całodobową opiekę osobom, które ze względu na wiek i stan zdrowia nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku. Dysponuje 87 miejscami przeznaczonymi dla osób starszych. Dom świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające dostosowane do indywidualnych potrzeb mieszkańców.

W 2021 r., w związku z trwającą w Polsce epidemią wirusa SARS-CoV-2, Dom Pomocy Społecznej zapewniał całodobowe usługi opiekuńcze dla podopiecznych na poziomie obowiązujących standardów w reżimie sanitarnym zgodnie z rekomendacjami i zaleceniami organów publicznych oraz wewnętrznymi procedurami. Priorytetem było zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i pracownikom domu związanego z zagrożeniem i skutkami COVID-19. W celu przeciwdziałania izolacji mieszkańców odbywały się spotkania z rodzinami, seniorom umożliwiono aktywność na zewnątrz z zachowaniem zasad reżimu sanitarnego. W 2021 r. podopieczni uczestniczyli w różnorodnych formach terapii zajęciowej: indywidualnej i grupowej. W okresie letnim odbywały się majówki w ogrodzie, wspólne grillowanie, spotkania okolicznościowe, z pomocą fizjoterapeutów mieszkańcy domu poprawiali sprawność fizyczną.

Aby zapewnić bezpieczne warunki bytowe mieszkańcom i bezpieczne warunki pracy pracownikom, związane z zagrożeniem i skutkami COVID-19, dom pozyskał dodatkowe środki finansowe:

- grant w ramach projektu „Bezpieczny Dom - wsparcie dla kadry małopolskich domów pomocy społecznej w związku z zagrożeniem COVID-19 - finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020 na wypłatę nagród dla pracowników świadczących usługi bytowe, opiekuńcze, edukacyjne i wspomagające w szczególnych warunkach zagrożenia epidemiologicznego oraz na zatrudnienie dodatkowych pracowników niezbędnych do świadczenia całodobowych usług opiekuńczych dla mieszkańców w okresie epidemii i dofinansowanie w zakresie wykonywania testów dot. SARS-CoV-2 dla personelu placówki - 105.578,86 zł;

- grant z projektu „Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki pacjentom oraz bezpieczeństwa personelowi zakładów opiekuńczo-leczniczych, domów pomocy społecznej, zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych i hospicjów na czas COVID -19 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020 współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na wypłaty dodatków do wynagrodzeń dla pielęgniarek - 60.108,95 zł;
- dotacja z Funduszu Przeciwdziałania COVID 19 na zakup środków ochrony osobistej, niezbędnego wyposażenia, a także kadry niezbędnej do utrzymania ciągłości świadczonych usług - 85.370,00 zł;
- dotacja celowa z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie na zapewnienie kadry niezbędnej do utrzymania ciągłości świadczonych usług - 41.812,00 zł.

Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo, ul. Robotnicza 4

Do Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie w 2021 r. zostało skierowanych 5 osób. 1 osoba z Tarnowa. Dom przeznaczony jest dla 80 mieszkańców niepełnosprawnych intelektualnie – stan na dzień 31.12.2021 r. wynosił 80 osób w przedziałach wiekowych:

- do 18 lat - 2 osoby,
- od 19 do 40 - 33 osoby (w tym 9 mężczyzn),
- powyżej 40 - 45 osób (w tym 10 mężczyzn).

Decyzją Wojewody Małopolskiego nr WP-III.9423.27.2021 z dnia 16 listopada 2021 r. organ prowadzący otrzymał zezwolenie na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie przeznaczonego dla 27 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz 53 dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Na dzień 31.12.2021 r. liczba osób, przyjętych jako dzieci i młodzież niepełnosprawne intelektualnie, wynosiła 55, natomiast ilość osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie wynosiła 25. W okresie sprawozdawczym 1 osoba odeszła do innego domu pomocy społecznej, 5 osób zmarło. Dla wszystkich mieszkańców zapewniono całodobowy pobyt, wyżywienie, odzież, obuwie, środki czystości itd.

W zależności od indywidualnych potrzeb mieszkańcom zapewniono:

- pomoc w samoobsłudze: 34 osoby objęto całkowitą opieką w zakresie pielęgnacji i obsługi, 39 osób wymagało pomocy w myciu, ubieraniu się, spożywaniu posiłków, 33 osoby wymagały pomocy w przemieszczaniu się;
- podstawową opiekę medyczną: zapewniono wszystkim mieszkańcom, w tym stałe leczenie specjalistyczne dla 86 osób;
- zajęcia rehabilitacyjno-sportowe prowadzone indywidualnie i grupowo. W DPS prowadzona jest hydroterapia - zajęcia na basenie (pływanie różnymi stylami i ćwiczenia ogólnousprawniające). Bierze w nich udział 25 mieszkańców. W ramach hydroterapii mieszkańcy mogą korzystać z zabiegów wodnych - kąpeli perełkowych - 15 osób. DPS zapewnia także rehabilitację ruchową. Prowadzona jest kinezyterapia (terapia ruchowa: ćwiczenia ogólnousprawniające, masaże, ćwiczenia bierne) - 86 mieszkańców. Ćwiczenia prowadzone są w sali rehabilitacyjnej wyposażonej w odpowiedni sprzęt oraz urządzenia do fizykoterapii. Zajęcia prowadzone są indywidualnie i grupowo także w sali gimnastycznej i w zależności od pory roku z wykorzystaniem przyrządów rekreacyjno-sportowych na placu zabaw. Bierze w nich udział 20 mieszkańców;
- pomoc w załatwieniu osobistych spraw: zapewniono wszystkim mieszkańcom w miarę potrzeb;
- udział w zajęciach terapii zajęciowej: 46 osób;
- zajęcia szkolne, w tym rewalidacyjne, w roku szkolnym 2020/2021 7 osób;

- kontakt z rodziną, kapłanem oraz integrację ze środowiskiem lokalnym: wszystkim mieszkańcom.

Dom Pomocy Społecznej przy PSONI, ul. Modrzejewskiej 48, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Tarnowie, ul. Ostrogskich 5b

Dom Pomocy Społecznej przy PSONI – Koło w Tarnowie funkcjonuje od 2001 r. z przeznaczeniem dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie i posiada decyzję Wojewody Małopolskiego zezwalającą PSONI – Koło w Tarnowie na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej (nr6/2010 znak PS.III.9013-9-10 z dnia 30.04.2010 r.). Budynek, w którym realizowane było zadanie, jest własnością Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Tarnowie, znajduje się w Tarnowie, w dzielnicy Krzyż. W Domu Pomocy Społecznej zatrudnionych było 11 osób, w przeliczeniu na etaty jest to 10 etatów i jedna osoba zatrudniona na umowę zlecenie. Zasoby kadrowe wykorzystane do realizacji zadania: dyrektor, pielęgniarka, zastępca dyrektora, pracownik socjalny, terapeuta, opiekun, opiekun medyczny, psycholog. Wykonanie obsługi księgowej zlecono Biuru Obsługi Placówek w PSONI – Koło w Tarnowie, który prowadzi nadzór finansowy zadania.

W domu działał zespół terapeutyczno-opiekuńczy składający się z pracowników domu. Do jego zadań należało w szczególności opracowanie indywidualnych planów wspierania mieszkańca i ich wspólna realizacja. Zakres i poziom usług świadczonych ustalany był indywidualnie dla każdego mieszkańca w zależności od stopnia jego fizycznej i psychicznej sprawności, uwzględniając poczucie bezpieczeństwa, poszanowanie godności, zapewnienie intymności oraz zagwarantowanie wolności. W styczniu 2021 r. odbyło się zebranie zespołu terapeutyczno-opiekuńczego podsumowujące roczną pracę z mieszkańcem oraz zaplanowano pracę z mieszkańcem na kolejny rok.

W organizowaniu życia mieszkańcom dom kierował się następującymi zasadami:

- podmiotowe traktowanie mieszkańców i partnerstwo ze strony personelu;
- zapewnienie własnej przestrzeni życiowej;
- spożywania posiłków w warunkach zbliżonych do domowych;
- aktywizacja mieszkańców poprzez różne formy aktywności;
- przełamywanie izolacji i monotonii życia w domu;
- podtrzymywanie więzi z rodziną, ułatwienie nawiązywania przyjaźni z osobami spoza domu oraz rozwijanie kontaktów ze środowiskiem lokalnym.

Wszyscy mieszkańcy mieli zapewnioną całodobową opiekę. Na specjalistyczne badania byli wożeni do ośrodków zdrowia lub szpitala. Brali udział w wycieczkach, zabawach. Od maja 2021 r. siedmioro mieszkańców uczęszczało na zajęcia do Warsztatów Terapii Zajęciowej przy ul. Ostrogskich 5b w Tarnowie. Od stycznia 2021 r., od poniedziałku do piątku, dla wszystkich mieszkańców prowadzona była terapia na terenie placówki.

Opłaty za pobyt w Domu Pomocy Społecznej potrącane były ze świadczeń mieszkańców zgodnie z zasadami odpłatności zawartymi w ustawie o pomocy społecznej. Przez 21 dni w roku mieszkańcy mogli przebywać poza domem. W takich przypadkach zwracana była im odpłatność.

Sprawami urzędowymi, współdziałaniem z personelem medycznym, opiekunami oraz terapeutami w zakresie dostosowania form rehabilitacji i rodzaju zajęć do indywidualnych możliwości oraz zainteresowań mieszkańców, zajmował się pracownik socjalny zatrudniony w DPS. Opieka medyczna zapewniona była przez wykwalifikowaną pielęgniarkę zatrudnioną w domu oraz lekarza pierwszego kontaktu zatrudnionego w Przychodni CenterMed w Tarnowie, ul. Pułaskiego. Mieszkańcy mieli zapewniony kontakt z psychologiem. W każdą niedzielę i święta mieli zapewniony kontakt

z kapłanem poprzez uczestnictwo we mszy świętej, a w każdy pierwszy piątek miesiąca mieli możliwość korzystania ze spowiedzi i komunii świętej.

W czasie trwania epidemii mieszkańcy korzystali z możliwości uczestnictwa we mszy świętej transmitowanej w tv lub radiu. Kontakt z kapłanem był bezpośredni podczas comiesięcznego sakramentu pokuty. W 2021 r. odbyła się kontrola ze strony Sądu Rejonowego w Tarnowie. Kontrola została przeprowadzona przez sędziego sprawującego nadzór, Rafała Serafina.

Pracownicy uczestniczyli w szkoleniu prowadzonym przez Małopolskie Centrum Profilaktyki. Tytuł szkolenia: *Prawa mieszkańca i kierunki prowadzonej terapii, a także metody pracy z mieszkańcem z uwzględnieniem problematyki zawartej w raporcie krajowego mechanizmu prewencji tortur powstałym po kontroli placówek DPS.*

W 2021 r. w DPS przy PSONI – Koło w Tarnowie przebywało 18 osób. Jedna osoba opuściła placówkę do środowiska i jedna osoba została przyjęta (z innego DPS). 11 osób jest ubezwłasnowolnionych całkowicie. 11 osób posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w stopniu znacznym, 6 osób posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym. Czternaścioro mieszkańców posiada świadczenia z ZUS, dwie osoby z KRUS, a jedna osoba posiada świadczenie z CUS (zasiłek stały). Świadczenie uzupełniające posiada 14 mieszkańców. Stan na 31 grudnia 2021 r. to 17 osób (pełen stan).

Koszt utrzymania mieszkańca w 2021 r. wynosił: 3.743,75 zł. Łącznie koszt prowadzenia domu to kwota: 848.894,49 zł, w tym: dotacja: 212.817,00 zł, wpływy własne: 627.306,49 zł oraz dotacja COVID-19: 8.771,00 zł.

Środowiskowy Dom Samopomocy im. Św. Kingi prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu, Prowincja Krakowska, Al. Matki Bożej Fatimskiej 6

Środowiskowy Dom Samopomocy im. św. Kingi - zgodnie z zaplanowanym zadaniem polegającym na prowadzeniu ŚDS-u dla 60 osób niepełnosprawnych intelektualnie poprzez zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych, opiekuńczych, terapeutycznych, społecznych, rehabilitacyjnych, religijnych, kulturalno-rekreacyjnych - umożliwiał uczestnikom godne przeżywanie swojego człowieczeństwa. Aktywizacja uczestników odbywała się wielotorowo i była tak skomponowana, aby maksymalnie wspierać rozwój dodatkowych umiejętności uczestników i wpływać korzystnie na ich samopoczucie. Zajęcia odbywały się w kilku pracowniach: pracownia terapii ogólnej, socjalizacyjno-edukacyjna, rehabilitacyjna, pracownia komputerowo-multimedialna, plastyczna, rękodzieła, pracownia psychologiczna, gospodarstwa domowego, ekspresji artystycznej, kulinarna i zaradności życiowej oraz pracownia aktywności ruchowej. Wszystkie zajęcia pozwalały uczestnikom na wszechstronną aktywizację oraz poprawę sprawności zarówno intelektualnej, jak i fizycznej. ŚDS zapewniał wszystkim uczestnikom korzystanie z terapii ruchowej, w tym z zajęć sportowych, turystyki i rekreacji. Poprzez pracownię sportu i rekreacji zrealizowano następujące cele:

- mobilizacja do aktywności ruchowej,
- ćwiczenia ogólnorozwojowe,
- nauka gier zespołowych,
- ćwiczenia wzmacniające i podnoszące ogólną sprawność fizyczną,
- ćwiczenia udoskonalające chód,
- ćwiczenia relaksacyjne i uspokajające.

W pracy z osobami głęboko upośledzonymi stosowano muzykoterapię, co pozwoliło na nawiązanie kontaktu z uczestnikami, gdy słowna komunikacja była utrudniona lub niemożliwa.

Wszelkie działania miały na celu wytworzenie atmosfery bezpieczeństwa, akceptacji, wzrostu poczucia ważności w środowisku, atmosfery rodzinności i przyjaźni.

Z powodu pandemii w 2021 r. były ograniczone zajęcia, ale przez cały czas uczestnicy byli w kontakcie z terapeutami, którzy proponowali im różne formy aktywności. Kontakt odbywał się wówczas telefonicznie lub poprzez dostarczanie uczestnikom materiałów do wykonania pracy w domu. Na bieżąco odbywały się też spotkania z rodziną, by budować pozytywne nastawienie i zaangażowanie. Rodzice/opiekunowie mogli również korzystać z porad psychologa, księdza i rehabilitantów.

Podopieczni wraz z rodzicami/opiekunami integrowali się również podczas wspólnych wyjazdów. Byli na wycieczce w Zatorlandzie i Gietrzwałdzie. W ramach integracji były też wspólne imprezy – zabawa kostiumowa na powitanie lata, zabawa andrzejkowa, konkursy, zawody sportowe, treningi. Mimo trudnej sytuacji spowodowanej pandemią ŚDS osiągnął zamierzone rezultaty. Większość podopiecznych nabyła nowe umiejętności, które przyczyniły się do poprawy jakości ich życia i zaradności życiowej. Mieli możliwość wyjścia z domu, poznania nowych ludzi, zobaczenia nowych miejsc. Dzięki zajęciom stali się bardziej otwarci, samodzielni i lepiej sobie radzą z codziennymi problemami.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Zielona Przystań”, ul. Piotra Skargi 29a

Środowiskowy Dom Samopomocy „Zielona Przystań” od 15 października 2015 r. funkcjonował jako placówka typu C. Ze względu na potrzebę ciągłości zabezpieczenia społecznego osób przewlekle psychicznie chorych w lokalnym środowisku od września 2017 r. został poszerzony o typ A.

Adresatami usług świadczonych w placówce są osoby przewlekle psychicznie chore (m. in. schizofrenia, zaburzenia psychotyczne, afektywne zaburzenia nastroju, zaburzenia nerwicowe) – typ A oraz osoby wykazujące inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (m.in. zaburzenia psychiczne o podłożu organicznym, zaburzenia osobowości, zaburzenia psychiczne towarzyszące zespołom otępiennym oraz chorobom neurodegeneracyjnym) – typ C.

Od 1 stycznia do 30 czerwca 2021 r. placówka prowadzona była dla 52 osób, 25 osób typ A, 27 osób typ C. W skali pierwszego półrocza 2021 r. z usług ŚDS skorzystało 47 osób (19 osób w typie C i 28 w typie A). Od 1 lipca do 31 października placówka była prowadzona dla 52 osób. Od 1 listopada placówka prowadzona jest dla 46 osób, 23 osoby w typie A i 23 osoby w typie C. W skali całego roku skorzystało w typie A 29 osób, a w typie C 32 osoby. W drugim półroczu 2021 r. z usług ŚDS skorzystało w typie A 25 osób, a w typie C 30 osób.

W 2021 r. wykorzystana dotacja otrzymana ze środków Wojewody Małopolskiego wynosiła 899.908,75 zł. W tym: 870.992,50 zł (podstawowej dotacji) i 28.916,25 zł (środki przekazane na osoby, u których występuje niepełnosprawność sprzężona). Wysokość dotacji na jednego uczestnika wynosiła: 1.752,50 zł. Natomiast pojedynczy koszt na jednego uczestnika z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu wynosi 2.278,25 zł.

Ze względu na pandemię COVID-19 placówka działała w formie ograniczonej. W miesiącach działalności styczeń - marzec oraz czerwiec - październik 2021 r. prowadzono systematyczne działania wspierająco-aktywizujące dla uczestników ŚDS „Zielona Przystań”. Działania te były prowadzone w oparciu o funkcjonowanie pracowni terapeutycznych oraz podział uczestników na grupy. W 2021 r. funkcjonowały następujące pracownie: pracownia gospodarstwa domowego, plastyczno-rękodzielnicza, umiejętności społecznych, edukacyjno-komputerowa, kreatywna, rehabilitacyjno-rekreacyjna, techniczna, florystyczna oraz relaksacji. Poszczególne działania wspierająco-aktywizujące były prowadzone za pomocą metod i form pracy dostosowanych do indywidualnych możliwości uczestników. Obejmowały one w szczególności: trening funkcjonowania w życiu codziennym, trening

kulinarny, trening umiejętności praktycznych, trening higieny osobistej oraz dbałości o wygląd zewnętrzny, trening budżetowy, trening obsługi sprzętu AGD, trening umiejętności społecznych, trening umiejętności interpersonalnych, trening radzenia sobie w trudnych sytuacjach, trening poznawczy, zajęcia edukacyjne, zajęcia komputerowe, trening relaksacyjny, terapia zajęciowa, terapia przez sztukę, trening czasu wolnego, trening techniczny, zajęcia florystyczno-ogrodnicze, zajęcia kreatywne, zajęcia rehabilitacyjne, rekreacyjne i ruchowe.

Realizacja poszczególnych zadań została umocowana m.in. w systemie harmonogramów pracy uczestników, w ramowych planach pracowni terapeutycznych, planie dnia placówki. W okresie od stycznia do marca, uwzględniając rekomendacje Wojewody Małopolskiego, w zajęciach na terenie ośrodka brała udział mała grupa terapeutyczna licząca 12 osób. Wraz z luzowaniem obostrzeń i szczepieniami, od marca do czerwca, placówka zaczęła z powrotem przyjmować stopniowo uczestników na zajęcia stacjonarne. Pracownie funkcjonowały w sposób ciągły, oprócz pracowni gospodarstwa domowego, w której samodzielnie terapeuta gotował ciepłe posiłki. Od lipca do grudnia wszystkie pracownie funkcjonowały w sposób ciągły. Dobór uczestników w grupie opiera się na podobnym stopniu funkcjonowania, sytuacji zdrowotnej, istniejących zasobach, możliwościach i ograniczeniach.

Prowadzono również poradnictwo psychologiczne, logopedyczne i pedagogiczne dla uczestników ŚDS oraz ich rodzin i opiekunów. Udało się zorganizować zajęcia zumbi oraz naukę tańca. W wyniku prowadzonych oddziaływań zrealizowano następujące cele terapeutyczne:

- wzrost samodzielności uczestników w wykonywaniu czynności samoobsługowych;
- zwiększenie samodzielności w wykonywaniu czynności dnia codziennego;
- zwiększenie samodzielności w zakresie zaradności życiowej oraz zaspokajania podstawowych potrzeb;
- usprawnienie funkcji poznawczych i językowych;
- wzrost kompetencji społecznych wyrażający się w umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji interpersonalnych, współpracy w grupie oraz poczuciu odpowiedzialności za atmosferę panującą w społeczności terapeutycznej;
- ukształtowanie właściwej postawy wobec obowiązków, regulaminu ŚDS, harmonogramów i dyscypliny zajęć;
- poprawa samooceny i wzrost wiary we własne możliwości;
- nabycie umiejętności skutecznego radzenia sobie z objawami i skutkami stresu;
- zwiększenie samodzielności w zakresie efektywnego zagospodarowania czasu wolnego;
- integracja z lokalnym otoczeniem społecznym;
- wsparcie rodzin i opiekunów w radzeniu sobie z opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny;
- wypracowanie nawyku podejmowania celowej aktywności w czasie wolnym;
- uwrażliwienie uczestników na piękno otaczającego świata i przyrody;
- zwiększenie świadomości dotyczącej pielęgnowania roślin domowych;
- utrwalono wiedzę z zakresu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, obsługi urządzeń, maszyn i narzędzi stolarskich;
- zwiększenie ogólnej wydolności i kondycji organizmu;
- zniwelowanie istniejących dysfunkcji ruchowych.

W okresie od stycznia do czerwca nie była realizowana współpraca z różnymi podmiotami ze względu na pandemię COVID-19 i związane z nią obostrzenia. W okresie od lipca do grudnia realizacja polegała na spotkaniach integracyjnych, prelekcjach i zajęciach edukacyjnych.

24. POTRZEBY NA ROK 2022

Prawidłowa realizacja zadań wymaga ustalenia i zabezpieczenia potrzeb mających wpływ na ich rozwój i funkcjonowanie. Poniżej przedstawiono najistotniejsze zidentyfikowane potrzeby na 2022 rok.

Od 1 stycznia 2022 r., zgodnie z uchwałą nr LIV/507/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 28.10.2021 r., Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie został przekształcony w Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, które przejęło również zadania realizowane dotychczas przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa. Jednym z zadań realizowanych przez Centrum będzie przeprowadzenie diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych (art. 21 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez Centrum Usług Społecznych). Diagnoza dostarczy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych oraz danych o potencjale usługowym środowiska lokalnego. Stanowić będzie ona podstawę do zaplanowania kompleksowych działań i zapewnienia wysokiej jakości usług w Tarnowie. Tak więc kolejnym krokiem będzie opracowanie i wdrożenie Planu Rozwoju Usług Społecznych.

W zakresie spraw kadrowych

Niezbędne jest utrzymanie zasobów kadrowych Centrum na poziomie zabezpieczającym realizację wszystkich zadań określonych w ustawach szczegółowych z obszaru pomocy społecznej i polityki społecznej. Niewątpliwie ogrom problemów, jakie uniemożliwiają rodzinom poprawne funkcjonowanie w środowisku wymaga właściwego zdiagnozowania i podjęcia działań przez pracowników Centrum. Do realizacji tych zadań potrzebna jest nie tylko odpowiednio wykwalifikowana kadra, ale przed wszystkim odpowiednia liczba zatrudnionych pracowników. Dlatego konieczne jest zabezpieczenie środków finansowych w budżecie gminy na utrzymanie przynajmniej obecnej liczby pracowników. Ważnym elementem dla podniesienia rangi Centrum jest podnoszenie przez kadrę kwalifikacji zawodowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach czy wizytach studyjnych. W związku z czym, w budżecie gminy winny być zabezpieczone środki finansowe na ten cel.

W zakresie realizacji zadań z zakresu ustawy o pomocy społecznej

Zauważalna jest potrzeba dalszego realizowania usług opiekuńczych, a szczególnie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W Tarnowie podobnie jak w całym kraju zauważalny jest proces starzenia się społeczeństwa, implikuje to konieczność zapewnienia opieki seniorom także w formie dziennego pobytu, którzy są go pozbawieni ze strony rodziny, bądź rodzina nie jest w stanie zapewnić w należyty sposób takiego wsparcia. Centrum dostrzega również coraz większą potrzebę, realizacji zadania w formie skierowania osób wymagających pomocy do domu pomocy społecznej. Pomimo realizacji na terenie Tarnowa usług opiekuńczych - które wymagają zapewnienia na ich realizację większych niż dotychczas środków finansowych - zauważalna jest potrzeba zapewnienia całodobowej opieki instytucjonalnej. Osoby umieszczane w DPS, nie posiadają krewnych mieszkających na terenie Tarnowa, często przebywają oni zagranicą lub nie mogą ze względu na wykonywaną pracę podjąć się całodobowo opieki nad rodzicami. Występuje potrzeba wydawania decyzji o skierowaniu do domu pomocy społecznej, dla osób przewlekle psychicznie chorych. Zachodzi również konieczność utrzymywania systematycznego kontaktu z rodzinami, w szczególności gdy - z uwagi np. na sytuację epidemiologiczną - nie można przeprowadzić wizyty w środowisku, a także konieczność zabezpieczenia środków na realizację podstawowych potrzeb świadczeniobiorców, w tym zakup opału.

W zakresie realizacji zadań na rzecz rodzin zastępczych i wychowanków tych rodzin oraz dzieci kierowanych do instytucjonalnej pieczy zastępczej i opuszczających pieczę zastępczą

Nadrzędnym celem na rok 2022 będzie w dalszym ciągu rozwój pieczy zastępczej celem zapewnienia dzieciom opieki i wychowania w warunkach zbliżonych do rodziny biologicznej oraz propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego. Istotne i konieczne jest to, aby w dalszym ciągu aktywnie poszukiwać nowych kandydatów na rodziny zastępcze, tak aby dzieci, które nie mogą wychowywać się w swojej rodzinie, mogły pozostać w ramach pieczy zastępczej na terenie miasta (co umożliwi i ułatwi kontakt z najbliższymi). Rodziny zastępcze w dalszym ciągu powinny być objęte kompleksowym wsparciem ze strony koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jak i innych specjalistów zatrudnionych w Organizatorze Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Dlatego też istotne jest utrzymanie obecnej liczby koordynatorów oraz w miarę potrzeb zwiększenie ilości etatów. Pożądane byłoby nawiązanie współpracy z placówkami medycznymi celem zabezpieczenia miejsc w specjalistycznym leczeniu dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych na terenie miasta Tarnowa.

Aby skutecznie i efektywnie działać na rzecz rodzin zastępczych i wychowanków, kadra organizatora rodzinnej pieczy zastępczej powinna podnosić swoje umiejętności i kompetencje poprzez możliwość udziału w szkoleniach, superwizjach zarówno tych bezpłatnych, ale w razie potrzeby powinna mieć również dostęp do płatnych szkoleń. Ponadto ważne i istotne jest w dalszym ciągu utrzymanie standardu i poziomu usług w placówkach opiekuńczo-wychowawczych z uwzględnieniem liczby miejsc i wieku wychowanków. Nie należy też zapominać, by w zintegrowanym systemie opieki nad dzieckiem i rodziną uwzględnić działania mające na celu przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia po opuszczeniu rodzinnej bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W zakresie realizacji świadczeń materialnych dla rodzin ze szczególnym uwzględnieniem świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia „Za życiem”

Zasadnym jest utrzymanie obecnych form świadczeń finansowych dla beneficjentów wynikających z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do dnia 31 maja 2022 r. oraz art. 88 ust 1 i 6 ustawy o pomocy społecznej. Z kolei w związku z coraz większą ilością realizowanych zadań, m.in. dodatków osłonowych, stypendiów i zasiłków dla uczniów, dopłat w ramach programu Mieszkanie na start, przyjmowanie wniosków o świadczenia rodzinne od obywateli Ukrainy, nadal aktualne jest zapewnienie odpowiedniej bazy lokalowej z miejscem do obsługi klientów. W związku z rozpoczynającym się od 1 sierpnia 2022 r. okresem przyjmowania wniosków o świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, stypendia szkolne w celu ich sprawnej, prawidłowej i terminowej realizacji niezbędne będzie okresowe zatrudnienie dodatkowych pracowników oraz uruchomienie punktu przyjęć wniosków, jak również przeprowadzenie kampanii informacyjnej w lokalnych mediach, na stronach internetowych Urzędu Miasta Tarnowa i Centrum Usług Społecznych.

W zakresie działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Istnieje konieczność zapewnienia możliwości podniesienia kompetencji zawodowych, zwłaszcza w obszarze pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie. Pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie nie posiadają uprawnień do prowadzenia zajęć psychoedukacyjnych, psychologiczno-terapeutycznych lub korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Podniesienie kompetencji w tym zakresie pozwoliłoby na rozwinięcie oferty skierowanej do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Ważne jest dalsze zapewnienie możliwości regularnego udziału osobom pracującym w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w superwizjach, coachingu oraz innych formach wsparcia, które mają na celu przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu oraz wzmocnienie kompetencji zawodowych. Istotnym też wydaje się wzmocnienie i rozwinięcie współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami z terenu miasta Tarnowa na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Konieczna jest również kontynuacja działań mających na celu pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz prowadzenie działań profilaktycznych w tym zakresie.

W zakresie działań podejmowanych na rzecz osób realizujących prace społecznie użyteczne

Plan potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych dla Gminy Miasta Tarnowa na 2022 r. zakłada kontynuację wykonywania przez mieszkańców prac społecznie użytecznych zarówno w środowisku zamieszkania osób wymagających wsparcia, jak też na rzecz jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

W zakresie realizowanych dodatków mieszkaniowych oraz zryczałtowanego dodatku energetycznego

W 2022 r. wypłata dodatku energetycznego jest wstrzymana na czas realizacji nowego zadania zleconego z zakresu administracji rządowej - przyznanie i wypłata dodatku osłonowego. Jest to świadczenie pieniężne, które ma na celu zapewnić wsparcie finansowe osobom o niskich dochodach, a także uchronić ich przed ubóstwem energetycznym. Służy zapewnieniu wsparcia dla osób zamieszkujących i przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie tylko w pokryciu części kosztów energii, ale również powiązanych z nimi rosnących cen żywności. Podwyższony dodatek osłonowy można otrzymać, gdy głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe zasilane węglem lub paliwami węglopochodnymi. Do końca stycznia 2022 r. wpłynęło ok. 4.800 wniosków, na podstawie których wypłata pierwszej raty przyznanego dodatku osłonowego powinna nastąpić w I kwartale, natomiast druga transza winna być wypłacona do grudnia 2022 r.

W zakresie realizacji zadań na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, osób zależnych i ich opiekunów na podstawie ustaw: o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz o ochronie zdrowia psychicznego

Niezbędnym jest utrzymanie udzielania rodzinom na ich wnioski skoordynowanego wsparcia wynikającego z realizacji zapisów ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, w tym zapewnienie usługi asystenta rodziny. Koniecznym jest monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez działania interdyscyplinarne (grupy specjalistów). Z kolei poprawna realizacja zadań na rzecz osób niepełnosprawnych, wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zależy przede wszystkim od wysokości środków finansowych przekazywanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym. Poziom pomocy jest określony i wyliczany na podstawie stosowanego przez Fundusz algorytmu. W związku z tym CUS nie ma wpływu na wysokość otrzymanej dotacji. Należy jednak przyjąć, że wzrastająca liczba wnioskodawców i rosnąca kwotowo wysokość dofinansowań spowodują wzrost zapotrzebowania na finansowanie zadań w tym

zakresie. Należy nadal prowadzić działania mające na celu aktywizację zawodową i społeczną osób borykających się z różnymi trudnościami życiowymi, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, np. prace społecznie użyteczne, grupy wsparcia, udział w projektach oraz programach celowych PFRON. Ważnym aspektem jest także rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej, w tym wzrost zatrudnialności w sektorze ekonomii społecznej.

Konieczne jest podejmowanie dalszych inicjatyw wspierających osoby starsze, chore i niepełnosprawne, a także ich rodziny i opiekunów, w tym poprzez rozbudowę i utrzymanie dotychczasowego zaplecza instytucjonalnego - rozwój działalności Zakładu Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze”, kontynuacja działalności Subregionalnego Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niezamieszkałych Bezpieczna Przystań, utrzymanie dotychczasowego poziomu miejsc w środowiskowych domach samopomocy i domach pomocy społecznej, działalność punktu informacyjnego, rozwój mieszkalnictwa chronionego, rozwój grup wsparcia.

Kontynuacja wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych ze strony asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej. Zważywszy na wymierne efekty wsparcia ze strony asystenta, konieczne jest dalsze zapewnienie środków na realizację zadania.

W zakresie realizacji zadań na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez ośrodek

W oparciu o przeprowadzoną ocenę dostępności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie oraz w związku z przekształceniem w Centrum Usług Społecznych koniecznym będzie ponowne opracowanie informacji o działalności Centrum w języku łatwym do czytania, tekstu odczytywalnego maszynowo oraz nagrania informacji o działalności Centrum w polskim języku migowym. Kolejnym elementem ważnym do realizacji jest zapewnienie dobrej jakości obsługi osób słabosłyszących poprzez zaopatrzenie w odpowiednie urządzenia wszystkich budynków Centrum, w których prowadzona jest obsługa klienta (zakup pętli indukcyjnych). Równie ważnym jest zapewnienie osobom niewidomym i słabowidzącym łatwiejszego wejścia i poruszania się po budynkach Centrum, np. poprzez instalację systemu informacyjno-nawigacyjnego TOTUPOINT. W dalszej kolejności należy rozważyć możliwość uruchomienia szybszego dostępu do usług tłumacza polskiego języka migowego (tłumaczenia on-line). Tam, gdzie występują bariery architektoniczne, należy podjąć wszelkie działania w celu zapewnienia możliwie najlepszej dostępności. Realizacja zadań założonych w aktualizacji planu pozwoli podnosić jakość obsługi klientów, którzy wymagają zastosowania szczególnych rozwiązań w związku z ich potrzebami.

W zakresie realizacji świadczeń materialnych i niematerialnych na rzecz mieszkańców miasta dotkniętych różnego rodzaju ryzykami socjalnymi

Planuje się kontynuację działań mających na celu objęcie uczniów wsparciem wychowawczym, profilaktycznym i pomocowym w różnorodnych formach i na jak najszerszą skalę. W szkołach publicznych i niepublicznych realizowane będą dodatkowe zajęcia specjalistyczne z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej (korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym).

Ciągłość działań podejmowanych na rzecz osób bezdomnych. Problemem dla Miasta Tarnowa jest bezdomność oraz prowadzenie tułaczego trybu życia przez osoby bezdomne. Zjawiska bezdomności nie można całkowicie zlikwidować, ale można je ograniczać i takie działania na terenie miasta są podejmowane. Największym problemem jest zapewnienie pomocy osobom bezdomnym

wymagającym pielęgnacji i opieki w związku z przebytymi urazami lub chorobą. Problem ten dotyczy zarówno służb społecznych, jak i służby zdrowia. Rozwiązaniem w tym zakresie może być schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi lub mieszkanie chronione.

Dalsza realizacja lokalnych i rządowych programów na rzecz rodzin i osób starszych (Karta Dużej Rodziny, Karta Tarnowskiej Rodziny, Karta Tarnowskiego Seniora).

W związku z nowymi zadaniami dla pracowników socjalnych związanymi ze zwiększającą się liczbą uchodźców z Ukrainy niezbędnym jest dalsze zapewnienie wsparcia w formie superwizji grupowej i indywidualnej oraz szkoleń z zakresu komunikacji w pomocy uchodźcom.

W zakresie realizacji zadań na rzecz rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Istotnym jest zwiększenie liczby szkoleń w formie warsztatowej (np. praca z dzieckiem wykorzystywanym seksualnie, szkolenia z zakresu: pracy w nurcie TSR, porozumienia bez przemocy NVC) i dalsze objęcie asystentów rodziny wsparciem w formie superwizji. W związku ze złożonością problemów rodzin i skutkami izolacji społecznej zwiększa się zapotrzebowanie na wsparcie asystenta rodziny, dlatego niezbędne jest zwiększenie liczby etatów asystentów w Centrum.

Ważne jest utrzymanie stanu zatrudnienia specjalistów takich jak: psycholog, prawnik i pedagog w celu zapewnienia rodzinie przeżywającej trudności dostępu do specjalistycznego poradnictwa. Wskazane jest także pozyskanie rodzin zainteresowanych pełnieniem roli rodziny wspierającej.

Niezbędnym jest udzielanie pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych rodzicom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, szczególnie ze względu na swoją niepełnosprawność, jak również zapewnienie rodzicom z dziećmi możliwości uzyskania w sytuacji nagłej wsparcia w formie mieszkania chronionego dla rodzica z dziećmi lub zapewnienia miejsca w domu samotnej matki z dziećmi. Trzeba pamiętać o rozbudowie sieci wsparcia psychologicznego, psychoterapeutycznego i psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży w związku ze zwiększonym zapotrzebowaniem związanym z następstwami stanu epidemii.

W zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Kontynuacja i rozwój współpracy Gminy Miasta Tarnowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w celu wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i budowania partnerskich relacji między samorządem a organizacjami pozarządowymi zapewniających lepsze zaspokajanie potrzeb społecznych oraz podnoszenia poziomu i jakości życia mieszkańców miasta Tarnowa.

Dalsza aktywność projektowo-konkursowa pozwalająca na pozyskiwanie dodatkowych źródeł na podejmowanie działań skierowanych do społeczności lokalnej oraz realizację dotychczasowych projektów/zadań.

W zakresie obszaru zdrowia

Podjęcie działań na rzecz wsparcia osób, u których zdiagnozowano niepłodność. Jest ona nie tylko istotnym problemem zdrowotnym, ale również niesie poważne konsekwencje psychologiczne i ekonomiczne, zarówno na poziomie indywidualnym, jak i społecznym. Przewidywane interwencje będą miały formę programów polityki zdrowotnej.

Kontynuacja realizacji szczepień przeciwko meningokokom dzieci w wieku do 2 lat. Meningokoki to bakterie, będące najczęstszą przyczyną zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych lub sepsy,

określanych wspólnie jako inwazyjna choroba meningokokowa. Zachorowanie na nią jest obarczone dużym ryzykiem powikłań i wysoką śmiertelnością, dlatego istotne znaczenie mają szczepienia ochronne, będące najlepszą formą profilaktyki. Planowany jest udział Miasta Tarnowa w realizacji programu „Bezpieczni bo zaszczepieni – Program polityki zdrowotnej dotyczący profilaktyki zakażeń meningokokowych w Małopolsce na lata 2020-2027”.

Realizacja zadań o charakterze specjalistycznych terapii rehabilitacyjnych oraz profilaktyczno-edukacyjnych, skierowanych do wybranych grup społecznych mieszkańców Tarnowa. W obszarze tym mieszczą się również działania, adresowane do osób, które przebyły chorobę COVID-19 i wymagają poprawy wydolności wysiłkowej i krążeniowej, sprawności oddechowej oraz ogólnej sprawności fizycznej.

25. PODSUMOWANIE

W Tarnowie systematycznie spada liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu problemu ubóstwa czy bezrobocia przy równocześnie utrzymującym się wysokim odsetku osób borykających się z chorobami czy niepełnosprawnością. Stąd wynika, że wyzwaniem służb pomocy społecznej jest pomoc osobom chorym, niepełnosprawnym, starszym i samotnym. W grupie świadczeniobiorców coraz liczniejszą grupę stanowią osoby starsze borykające się z problemem samotności, które potrzebują wsparcia w swoich środowiskach lokalnych. Należy podkreślić, że znaczny odsetek beneficjentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2021 roku to były osoby długotrwale korzystające z pomocy. Wzrastająca systematycznie liczba mieszkańców w wieku 60+ oraz osób niepełnosprawnych rodzi potrzebę rozwoju sieci ośrodków wsparcia i innych form dziennego pobytu oraz środowiskowego wsparcia. W związku z waloryzacją świadczeń co roku wzrastają wydatki na wypłatę świadczeń pielęgnacyjnych.

Jeśli chodzi o pieczę zastępczą, w Tarnowie wciąż jest deficyt zawodowych rodzin zastępczych w stosunku do liczby dzieci, które wymagają umieszczenia w systemie pieczy zastępczej.

Praca ośrodka z osobami czy rodzinami w minionym roku polegała na zaspakajaniu bieżących, podstawowych potrzeb oraz długofalowym działaniu prowadzącym do pozyskania lub odbudowania zasobów własnych (wiedza, umiejętności zawodowe, interpersonalne, kompetencje rodzicielskie, funkcjonowanie społeczne, warunki mieszkaniowe, zdrowotne), zwiększeniu możliwości samodzielnego funkcjonowania i umiejętnego korzystania z przysługujących uprawnień. Zwracano uwagę na rolę prewencji, która nie tylko pozwalała nie dopuszczać do pojawiania się problemów, ale również obniżała koszty udzielania pomocy. Znaczną rolę odgrywały realizowane i współrealizowane projekty socjalne, programy osłonowe, lokalne, jak również te finansowane z funduszy unijnych. Inną ważną grupą realizowanych zadań stanowiły działania interwencyjne podejmowane w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia oraz bezpieczeństwa osób i ich rodzin lub najbliższego otoczenia. Był to najtrudniejszy obszar pracy, wymagał bowiem podejmowania szybkich i trafnych decyzji oraz działań - często wbrew woli osób wymagających pomocy (osoby chore psychicznie, ofiary przemocy).

Wiele działań w 2021 r. było dodatkowo utrudnionych przez trwającą pandemię COVID-19. Ośrodek nie przerwał pracy z powodu pandemii i trwających ograniczeń związanych z obostrzeniami, ograniczony był jednak czasowo bezpośredni kontakt z osobami wymagającymi wsparcia. Cały czas jednak rozpatrywane były wnioski, przyznawane świadczenia i udzielane specjalistyczne poradnictwo. Wiele spraw w miarę możliwości załatwiano w formie elektronicznej oraz poprzez rozmowy telefoniczne. W okresie pandemii nasiliła się potrzeba wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego, a także działań polegających na przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Trzeba dodać, że pomoc społeczna obejmuje nie tylko od dawna występujące dysfunkcje indywidualne i społeczne, ale również coraz liczniejsze uzależnienia od Internetu, hazardu, zaburzenia odżywiania, choroby psychiczne dzieci i młodzieży. Obserwowane są nasilające się trudności osób młodych w tworzeniu pełnego, stabilnego systemu rodzinnego, w którym mogłyby wychowywać się małe dzieci w poczuciu bezpieczeństwa. Dodatkowo diagnozowane są trudności w funkcjonowaniu rodzin, w tym niskie kompetencje rodzicielskie, nieracjonalne dysponowanie dochodami. Ponadto występuje niska motywacja klientów do podejmowania jakichkolwiek działań zmierzających do wywołania pożądanej zmiany, tj. usamodzielnienia się. Zauważalne jest także pogłębianie się trudności w funkcjonowaniu społecznym i rodzinnym w związku z odizolowaniem społecznym spowodowanym sytuacją epidemiologiczną.

Realizacja zadań statutowych i ponadstandardowych jest niezwykle pracochłonna i czasochłonna ze względu na bardzo zbiurokratyzowany system przyznawania pomocy (obszerne druki, duża ilość dokumentów, częste zmiany przepisów wykonawczych). Realizacja pomocy (bez względu na formę) adresowana do różnych kategorii klientów wymaga niejednokrotnie konsultacji i współpracy z wieloma podmiotami. Dlatego wiele działań prowadzonych na rzecz społeczności lokalnej ośrodek realizował we współpracy z instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi, którym leży na sercu dobro mieszkańców miasta.

Reasumując, stwierdzić należy, że diagnozowane problemy beneficjentów, do których w minionym roku doszły problemy związane z zagrożeniem życia i zdrowia spowodowane pandemią COVID-19, rozwiązywane były z wykorzystaniem zasobów kadrowych, finansowych i instytucjonalnych.